

ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว
PROBLEMS AND NEEDS OF CASSAVA FARMERS IN SA KAEO PROVINCE

สุพัตรา แสงสี

มหาวิทยาลัยบูรพา

2561

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

59710066_2339188056

ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

สุพัตรา แสงสี

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

2339188056

BUU-IThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

PROBLEMS AND NEEDS OF CASSAVA FARMERS IN SA KAEO PROVINCE

SUPUTTRA SAENGSİ

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION
IN PUBLIC MANAGEMENT
GRADUATE SCHOOL OF COMMERCE
BURAPHA UNIVERSITY

2018

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

59710066: สาขาวิชา: การจัดการสาธารณะ; บธ.ม. (การจัดการสาธารณะ)
 คำสำคัญ: จังหวัดสระแก้ว, ปัญหา และความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง
 สุกพัตรา แสงสี : ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในเขตพื้นที่
 จังหวัดสระแก้ว. (PROBLEMS AND NEEDS OF CASSAVA FARMERS IN SA KAEO PROVINCE)
 คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: เบนญาดา กระจ่างแจ้ง, Ph.D., นงนุช ศรีสุข, รป.ด. ปี พ.ศ. 2561.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา
 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูก
 มันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว 2) เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังที่มีผลต่อ
 สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว และ 3) เพื่อศึกษา
 สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว ใช้วิธีการเลือกกลุ่ม
 ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth
 interview) กลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังจำนวน 16 คน
 ตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรจำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบ
 งานที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นของเกษตรกรเอง มีพื้นที่ตั้งแต่ 30-300 ไร่
 ประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังตั้งแต่ 6-30 ปี จำนวนแรงงานด้านการเกษตรส่วนมากใช้แรงงาน
 ตั้งแต่ 5-20 คน ใช้พันธุ์มันสำปะหลัง 81 เป็นส่วนมากเพราะให้ผลผลิตหัวเยอะมากกว่าพันธุ์อื่น การเตรียม
 พื้นที่มีการไถตะ ไถแปรก่อน ใสปุ๋ยรองพื้นเช่นปุ๋ยขี้เป็ด ขี้ไก่ หรือปุ๋ยเคมี ตากแดด ขร่องปลูก การเก็บ
 เกี่ยว คือ ใช้รถไถ ไถหัว ใช้คนงานเก็บขึ้นรถบรรทุกในการขนส่งผลผลิตไปขาย สภาพปัญหาและความ
 ต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง คือ ราคาท่อนพันธุ์ที่มีราคาสูง และไม่สะอาดมีเชื้อราติดมากับ
 ท่อนพันธุ์ ทำให้เกิดโรคระบาด โรคใบไหม้ พบแมลงศัตรูพืชคือ เphyไฟ และพื๋ยแบ่งระบาด รากมันที่
 ตกต่ำ การกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ปัญหาด้านอุทกภัย ภัยแล้ง ปัญหาค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าแรงงาน
 ด้านการเกษตรที่สูง การส่งเสริมจากรัฐไม่ทั่วถึง ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานเกษตร และ
 ไม่เคยเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานเกษตรเลย ขั้นตอนการเพาะปลูกที่หน่วยงานราชการส่งเสริมให้ปลูก
 มีความยุ่งยาก ทำตามได้ยาก จึงทำตามประสบการณ์ที่มี ผู้ประกอบการลานรับซื้อนั้นเห็นว่าคุณภาพของ
 ผลิตของเกษตรกรยังไม่ได้คุณภาพเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับที่อื่น อาจเนื่องมาจากดิน พันธุ์ และการใช้ปุ๋ย
 ในส่วนของเจ้าหน้าที่ยังมีไม่เพียงพอต่อภาระหน้าที่งานที่มากเกินไป ต้องรับผิดชอบพืชหลายชนิด และ
 รับเงินทะเบียนเกษตรกร

59710066: MAJOR: PUBLIC MANAGEMENT; M.B.A. (PUBLIC MANAGEMENT)

KEYWORDS: PROBLEMS AND NEEDS OF CASSAVA FARMERS, SA KAEO PROVINCE

SUPUTTRA SAENGSI : PROBLEMS AND NEEDS OF CASSAVA FARMERS IN SA KAEO PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: BENYADA KRAJANGJAENG, PH.D., NONGNUCH SRISUK, D.P.A. 2018.

This study was a qualitative research whose objectives were to study 1) social and economic conditions of farmers affecting the problems and needs of cassava farmers in Sa Kaeo Province, 2) production of cassava that affected the problems and needs of cassava growers in Sa Kaeo and 3) the problems and needs of cassava growers in Sa Kaeo Province. Purposive sampling was used and data were collected with in-depth interviews. The target groups were divided into 3 groups. The first group consisted of 16 cassava farmers, and the second group consisted of 2 people representing the cassava purchasers. The last group consisted of 2 officers of the Provincial Agriculture Office responsible for cassava plantation. The total of the samples was 20 people.

The findings revealed that the most area in which cassava was grown was the farmers' own land. The land size was 30-300 rais. The experience of cassava cultivation was from 6 to 30 years. The number of most of the agricultural laborers the farmers had was 5-20 workers. Tapioca 81 cultivars were used mainly because they produced more heads than other cultivars. Plowing was the preparation of the land before using fertilizers. Chicken manure, duck manure or chemical fertilizers were used fertilizers. Then, the land was exposed to the sunlight and ridges were plowed. Rotary tillers were used for harvesting. Then the workers loaded the crops into pickup trucks to transport them to sell. The problems and needs of cassava growers were as follows: the high price of cultivars , cultivars contaminated with fungus, disease outbreaks and the blast disease, the spread of Pseudococcidae and pink cassava mealybugs, declining cassava prices, middlemen's lowering the harvest prices, floods, droughts, fertilizer problems, pesticides, high agricultural labor, lack of promotion from the public sector, lack of information from the Agricultural Office and farmers having never been trained from the Agricultural Office. In addition, the process of cultivation encouraged by the government agencies was so difficult for

farmers to follow. Therefore, the farmers used their own experiences. The crop buyers were not satisfied with the quality of the produce because of the substandard soil, cultivars and fertilizers. In the Agricultural Office, there were not enough staff because they were responsible for too many kinds of plants and they were also be responsible for farmer registration.

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ สุพัตรา แสงสี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร. เบญญาดา กระจ่างแจ้ง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร. นงนุช ศรีสุข)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน

(ดร. เบญญาดา กระจ่างแจ้ง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษ จรินโท)

..... กรรมการ

(ดร. นงนุช ศรีสุข)

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัย

พาณิชยศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพร ศรีจำปา)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

2065818993

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ดร.เบญญาดา กระจ่างแจ้ง อาจารย์ที่ปรึกษาหลักงานงานนิพนธ์ ดร.นงนุช ศรีสุข อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ร่วม ที่ตลอดเวลาให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่ง ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่คอยเป็นกำลังใจและให้ความห่วงใยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบงานนิพนธ์ และกรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะให้งานนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และกราบขอบพระคุณคณาจารย์ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ การเรียนการสอนที่มีค่ายิ่ง

สุดท้ายนี้ขอรำลึกพระคุณของ บิดา มารดา ผู้เป็นที่รักและมีพระคุณอันยิ่งใหญ่ ที่ให้กำเนิด ให้สติปัญญา ให้ความรัก และความห่วงใย และอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัยด้วยความกรุณาเสมอมา ขอขอบคุณบุคคลในครอบครัวทุกท่าน รวมทั้งกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา จนงานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการี คณาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

สุพัตรา แสงสี

2339188056

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2	8
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชากรศาสตร์	8
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลัง	10
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น	23
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ	26
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร.....	29

2339188056

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว35

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....38

บทที่ 341

 วิธีดำเนินการวิจัย.....41

 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....41

 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการวิจัย42

 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....46

 การวิเคราะห์ข้อมูล47

บทที่ 448

 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....48

 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์49

 ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ใช้ในการสอบถามเพื่อทราบถึงสภาพ
 ทางสังคมและเศรษฐกิจ กระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร
 สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
 51

บทที่ 589

 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....89

 สรุปผลการวิจัย.....89

 อภิปรายผลการวิจัย.....93

 ข้อเสนอแนะการวิจัย97

บรรณานุกรม100

ภาคผนวก105

 ภาคผนวก ก106

 ภาคผนวก ข110

2339188056

ภาคผนวก ก117

ประวัติย่อของผู้วิจัย124

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปี พ.ศ. 2551-2560 (สมาคมการค้า มัน สำปะหลังไทย, 2561).....	2
ตารางที่ 2 จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง จำแนกตามอำเภอ ปี พ.ศ. 2555-2558 (สำนักงาน สถิติ จังหวัดสระแก้ว, 2559 ก).....	3
ตารางที่ 3 จำนวนพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง จำแนกตามอำเภอ ปี พ.ศ. 2555-2558 (สำนักงาน สถิติ จังหวัดสระแก้ว, 2559 ข).....	3
ตารางที่ 4 พันธุ์มันสำปะหลังที่เกษตรกรในจังหวัดสระแก้วนิยมปลูก (กลุ่มกำกับดูแลและพัฒนา เศรษฐกิจการค้า จังหวัดสระแก้ว, 2559).....	18
ตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	42
ตารางที่ 6 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ใน จังหวัดสระแก้ว.....	49
ตารางที่ 7 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของ เกษตรกรในจังหวัดสระแก้ว.....	50
ตารางที่ 8 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปกลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด สระแก้วหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง.....	50
ตารางที่ 9 ขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังรวมของเกษตรกรแต่ละรายมีพื้นที่ทั้งสิ้นกี่ไร่.....	51
ตารางที่ 10 สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังรวมของเกษตรกรแต่ละรายมี พื้นที่ทั้งสิ้นกี่ไร่.....	53
ตารางที่ 11 จำนวนแรงงานด้านการเกษตร.....	54
ตารางที่ 12 ผลการสัมภาษณ์จำนวนแรงงานด้านการเกษตรของท่านรวมทั้งหมด.....	56
ตารางที่ 13 รายได้ในภาคการเกษตรต่อปีรวมทั้งหมด.....	57
ตารางที่ 14 สรุปผลการสัมภาษณ์รายได้ในภาคการเกษตรต่อปีรวมทั้งหมดของเกษตรกร.....	59
ตารางที่ 15 ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาที่ต้นต่อไร่.....	60

ตารางที่ 16 สรุปผลการสัมภาษณ์ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาที่ต้นต่อไร่.....62

ตารางที่ 17 พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ในการปลูก.....63

ตารางที่ 18 สรุปผลการสัมภาษณ์พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ในการปลูกของเกษตรกร65

ตารางที่ 19 การเตรียมพื้นที่ในการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และปัญหาที่พบ66

ตารางที่ 20 สรุปผลการสัมภาษณ์การเตรียมพื้นที่ในการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และ
ปัญหาที่พบ.....69

ตารางที่ 21 ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง70

ตารางที่ 22 สรุปผลการสัมภาษณ์ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง75

ตารางที่ 23 ผลผลิตหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรนำมาขาย.....76

ตารางที่ 24 การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตตามมาตรฐานที่รัฐบาลกำหนด.....77

ตารางที่ 25 การตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องจักร.....79

ตารางที่ 26 ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการรับซื้อและวิธีการจัดการ.....80

ตารางที่ 27 ผลผลิตมันสำปะหลังและทิศทางในอนาคต.....81

ตารางที่ 28 การให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านต่าง ๆ82

ตารางที่ 29 การส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม84

ตารางที่ 30 การติดตามและให้คำแนะนำแก่เกษตรกร85

ตารางที่ 31 ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมการเกษตร.....86

ตารางที่ 32 ความต้องการมันสำปะหลัง87

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	ผลผลิตมันสำปะหลังของประเทศไทย (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556).....	2
ภาพที่ 2	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 3	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 1 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	10
ภาพที่ 4	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 3 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	11
ภาพที่ 5	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 60 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	11
ภาพที่ 6	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 90 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	12
ภาพที่ 7	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 5 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	13
ภาพที่ 8	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 72 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	13
ภาพที่ 9	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 7 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	14
ภาพที่ 10	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 9 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	15
ภาพที่ 11	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 11 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	15
ภาพที่ 12	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.).....	16
ภาพที่ 13	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์หัวบง 60 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)....	17
ภาพที่ 14	ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์หัวบง 80 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)....	17
ภาพที่ 15	แผนที่จังหวัดสระแก้ว (สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, 2561).....	36

2339188056

บทที่ 1

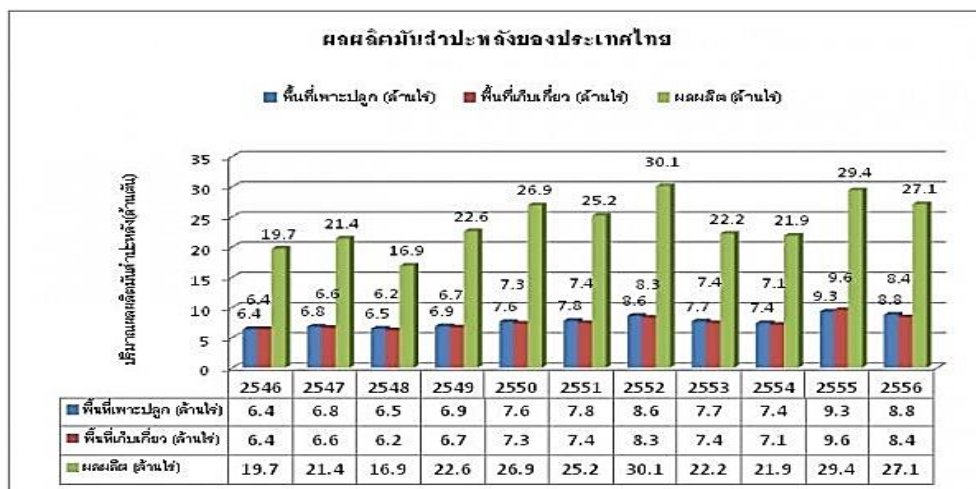
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มันสำปะหลังเป็นพืชสำคัญทางเศรษฐกิจของไทย ถือเป็นสินค้าส่งออกของประเทศอันดับ 5 รองจากข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าว และมันฝรั่ง เป็นพืชที่ปลูกง่าย ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศที่แปรปรวน สามารถเจริญเติบโตได้ในพื้นที่ที่ดินอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังส่วนใหญ่ของไทยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก เกษตรกรผู้ปลูกส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ผลผลิตของหัวมันสำปะหลังสดมีประมาณปีละ 16-20 ล้านตัน ไทยผลิตมันสำปะหลังอันดับ 3 ของโลก รองจากไนจีเรีย และบราซิล โดยทำรายได้เข้าประเทศเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 30,000 ล้านบาท ซึ่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่ไทยส่งออกส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของ มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่เพาะปลูกมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคกลาง และภาคเหนือ ตามลำดับ สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศปีละ 7.5 หมื่นล้านบาท (ปี พ.ศ. 2557) ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นทุกปี มีคร่าวเรือนที่ปลูก 5 แสนครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือนเกษตรทั้งหมด 5.7 ล้านครัวเรือน ในจำนวนมูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังทั้งหมดนั้นเป็นการส่งออกมันเส้นและมันอัดเม็ด มูลค่า 48,864 ล้านบาท อีก 2 หมื่นกว่าล้านบาท เป็นการส่งออกแป้งมัน ในจำนวนของมันเส้นและอัดเม็ดยังเป็นการส่งออกมันเส้นเกือบ 100% โดยประเทศที่มีการซื้อมันเส้นจากไทยมากที่สุด คือ จีน คิดเป็น 99% ส่วนแป้งมันก็ยังเป็นจีนที่มีการนำเข้าจากไทยคิดเป็น 50% ที่เหลือเป็นการนำเข้าจากไต้หวัน และญี่ปุ่น (กรมวิชาการเกษตร, 2550)

2339188056

ภาพที่ 1 ผลผลิตมันสำปะหลังของประเทศไทย (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

ตารางที่ 1 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปี พ.ศ. 2551-2560 (สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย, 2561)

ปี	มันเส้น	มันอัดเม็ด	แป้งมัน	รวม
2551	1,227,373	1,620,132	1,987,278	4,834,783
2552	4,063,818	347,410	2,496,677	6,907,905
2553	4,204,863	158,777	2,431,892	6,795,532
2554	3,687,075	36,212	2,681,392	6,404,679
2555	4,769,273	83,738	3,081,389	7,934,400
2556	5,926,350	80,098	3,342,964	9,349,412
2557	6,926,586	16,308	3,959,303	10,902,197
2558	7,424,891	32,762	3,828,468	11,286,122
2559	6,399,540	11,585	4,223,066	10,634,190
2560	6,625,169	36,020	4,144,512	10,805,701

ปริมาณ: ตัน

ตารางที่ 2 จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง จำแนกตามอำเภอ ปี พ.ศ. 2555-2558 (สำนักงานสถิติ จังหวัดสระแก้ว, 2559 ก)

จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมัน สำปะหลัง รายอำเภอ (ราย)	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558
เมืองสระแก้ว	4,228	2,299	2,299	1,917
คลองหาด	2,985	2,865	2,651	2,782
ตาพะยา	2,081	2,081	2,081	4,703
วังน้ำเย็น	1,899	1,895	1,895	1,507
วัฒนานคร	4,754	4,823	4,693	3,620
อรัญประเทศ	1,792	1,930	1,290	1,438
เขาฉกรรจ์	3,271	3,271	3,271	2,774
โคกสูง	292	292	292	1,569
วังสมบูรณ์	1,526	1,526	1,526	2,662
รวมทั้งหมด	22,828	20,982	19,998	22,972

ตารางที่ 3 จำนวนพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง จำแนกตามอำเภอ ปี พ.ศ. 2555-2558 (สำนักงานสถิติ จังหวัดสระแก้ว, 2559 ข)

จำนวนพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง จำแนกตามอำเภอ (ไร่)	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558
เมืองสระแก้ว	45,980	45,791	45,834	43,957
คลองหาด	62,327	85,598	87,266	85,881
ตาพะยา	52,298	52,391	52,391	57,015
วังน้ำเย็น	33,388	14,838	33,218	38,549
วัฒนานคร	73,327	75,941	74,931	63,230
อรัญประเทศ	22,734	25,264	27,197	26,169
เขาฉกรรจ์	25,542	26,540	25,068	36,231

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จำนวนพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง จำแนกตามอำเภอ (ไร่)	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558
โคกสูง	19,089	23,128	24,018	13,562
วังสมบูรณ์	66,268	80,528	82,729	81,644
รวมทั้งหมด	400,953	430,019	452,652	446,238

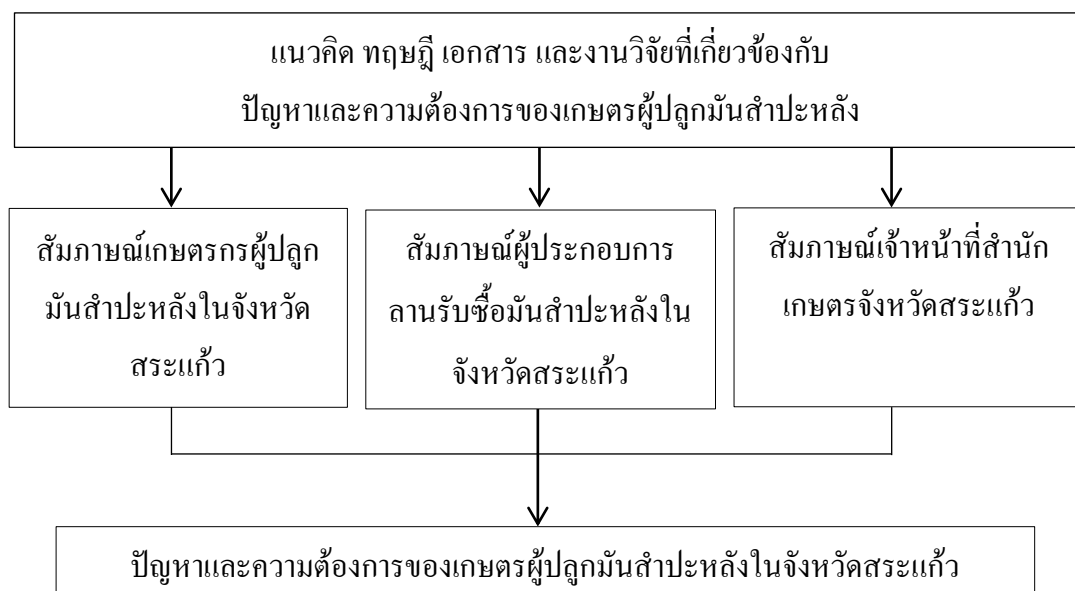
จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 446,238 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 22,972 ราย (สำนักงานสถิติ จังหวัดสระแก้ว, 2559 ข) ในปี พ.ศ. 2555-2556 เกษตรกรในจังหวัดสระแก้วประสบปัญหาผลผลิตตกต่ำ มีความเสี่ยงด้านโรคแมลงศัตรูพืช สภาพอากาศและความไม่แน่นอนของราคา ส่งผลให้ได้ผลผลิตต่ำลง ในขณะที่ราคาผลผลิตตกต่ำแต่ ต้นทุนการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในปี พ.ศ. 2561 ยังพบปัญหาด้านการขาดแคลนปัจจัยการผลิต ปัญหาดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ การจัดการโรคแมลงและการใช้สารเคมีแบบผิดวิธี จึงเป็นสาเหตุทำให้พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรประสบปัญหาเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการปลูกมันสำปะหลัง และความต้องการของเกษตรกรในจังหวัดสระแก้ว เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้วและกระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ไปวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านการผลิต ให้สอดคล้องและตรงตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในเขตจังหวัดสระแก้ว มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในเขตจังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร กระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลัง ตลอดจนปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในเขตจังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาการศึกษา พฤษภาคม พ.ศ. 2561-พฤศจิกายน พ.ศ. 2561

2339188056

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ในเขตจังหวัดสระแก้ว มีดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการส่งเสริมการผลิตมันสำปะหลังให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริงและเกิดความยั่งยืน
2. เป็นแนวทางหรือเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการผลิตมันสำปะหลังให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง
4. ข้อมูลจากการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง วางแผนการผลิตมันสำปะหลังแก้ไขปัญหา อุปสรรค รวมถึงให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ ที่ประสบปัญหาคล้าย ๆ กันได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

อายุ หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงชีวิตอยู่นับตั้งแต่ปีที่เกิดจนถึงปีที่ตอบแบบสอบถาม
ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาหรือการสำเร็จการศึกษาระดับสูงสุด
ประสบการณ์ คือ ระยะเวลาที่ได้ทำงานในด้านการเกษตร
รายได้ในภาคการเกษตร หมายถึง รายได้ที่ได้จากการขายผลผลิตหัวมันสำปะหลังสดซึ่งยังไม่หักค่าใช้จ่าย

พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ปลูก หมายถึง พันธุ์มันสำปะหลังที่เกษตรกรใช้ปลูกในไร่ของตนเอง

การเตรียมพื้นที่ในการปลูก หมายถึง การไถเตรียมดินในการปลูก ด้วยผาน 3 และผาน 7 เพื่อกลบวัชพืชและเศษใบต้นมันสำปะหลังส่วนที่ไม่ได้ใช้ทำพันธุ์ พื้นที่ดอนไม่จำเป็นต้องกร่อง ส่วนพื้นที่ต่ำอาจมีน้ำขังได้บ้างจึงควรยกร่องปลูก

ไถตะ หมายถึง การไถลุยเป็นทางยาวไปตามแนวพื้นดิน เพื่อพลิกหน้าดิน กำจัดวัชพืชและตากดินให้แห้ง เป็นการไถครั้งแรกในการเตรียมพื้นที่เพาะปลูก โดยใช้ผาน 6 หรือผาน 7 หรือผาน 3 ขึ้นอยู่กับขนาดของรถแทรกเตอร์

ไถแปร หมายถึง การไถครั้งที่สองโดยไถขวางแนวไถตะ เพื่อย่อยดินและคลุกเคล้าวัชพืช ลงไปในดิน โดยใช้ผาน 6 หรือผาน 7 ขึ้นอยู่กับขนาดของรถแทรกเตอร์

ไถระเบิดดิน หมายถึง การไถด้วยผานเฉพาะที่ใช้ระเบิดดิน ไถ 2 แนว ตัดกันเป็นตารางหมากรุก ไม่จำเป็นต้องไถระเบิดทุกปี อาจไถ 3-5 ปีต่อครั้ง ขึ้นอยู่กับสภาพหรือชนิดของดิน

ไถยกร่อง หมายถึง การไถผานคู่ทำให้เป็นร่องสามเหลี่ยมเพื่อที่พร้อมจะปลูกพันธุ์มันสำปะหลัง

การปลูกมันสำปะหลัง หมายถึง วิธีการปลูกมันสำปะหลัง ที่เกษตรกรใช้ปลูก ได้แก่ การปลูกแบบปักท่อนพันธุ์ตั้งและแบบปักท่อนพันธุ์เอียง การใช้แรงงานคนและใช้เครื่องจักรในการปลูก

การดูแลรักษามันสำปะหลัง หมายถึง การใส่ปุ๋ย การกำจัดและการป้องกันศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว หมายถึง ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยว การดูแลรักษาสภาพหัวมันสำปะหลังหลังการเก็บเกี่ยว

ปัญหา หมายถึง ปัญหาในด้านกระบวนการผลิตที่เกษตรกรต้องการได้รับการแก้ไข วิธีการแก้ไข วิธีการส่งเสริม ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกมันสำปะหลัง

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

ความต้องการ หมายถึง ความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในด้านการส่งเสริม ด้านข้อมูลข่าวสารด้านความรู้ทางการเกษตรเกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลัง และแนวทางการแก้ไขและช่วยเหลือเกษตรกรในด้านที่จำเป็นต่อการผลิต เพื่อให้เกิดการยอมรับ เปลี่ยนพฤติกรรมนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตร

2339188056

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชากรศาสตร์
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลัง
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น
4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ
5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร
6. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชากรศาสตร์

ความหมายของประชากรศาสตร์

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ และณรงค์ เทียนส่ง (2521, หน้า 2) ประชากรศาสตร์ (Demography) หมายถึงวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับ ประชากร ทั้งนี้เพราะคำว่า “Demo” หมายถึง “People” ซึ่งแปลว่า “ประชาชน” หรือ “ประชากร” ส่วนคำว่า “Graphy” หมายถึง “Writing up” หรือ “Description” ซึ่งแปลว่า “ลักษณะ” ดังนั้น เมื่อแยกพิจารณาจากรากศัพท์คำว่า “Demography” น่าจะมีความหมายตามที่กล่าวข้างต้น คือ วิชาที่เกี่ยวกับประชากร

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2542, หน้า 44) ได้กล่าวถึงแนวความคิดด้านประชากรนี้ว่าเป็นทฤษฎีที่ใช้หลักการของความเป็นเหตุเป็นผลกล่าวคือพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้น เป็นความเชื่อที่ว่าคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งแนวความคิดนี้ตรงกับทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social categories theory) ของ Defleur and BcII-Rokeah (1996) ที่อธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวข้องกับลักษณะต่าง ๆ ของ บุคคล หรือลักษณะทางประชากรซึ่งลักษณะเหล่านี้สามารถอธิบายเป็นกลุ่ม ๆ ได้คือ บุคคลที่มี พฤติกรรมคล้ายคลึงกัน มักจะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538, หน้า 41-42) กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย อายุ เพศ ขนาดครอบครัว สถานภาพครอบครัว รายได้อาชีพ การศึกษา เหล่านี้เป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้ในการแบ่ง

2339188056

ส่วนการตลาด ลักษณะทางประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญและสถิติที่วัดได้ของประชากรที่ช่วยกำหนดตลาดเป้าหมาย รวมทั้งง่ายต่อการวัดมากกว่าตัวแปรอื่น ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญ ดังนี้

1. อายุ (Age) เนื่องจากผลิตภัณฑ์ จะสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุแตกต่างกัน นักการตลาดจึงใช้ประโยชน์จากอายุเป็นตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างของส่วนตลาดนักการตลาดได้ค้นคว้าความต้องการของส่วนตลาดส่วนเล็ก (Niche market) โดยมุ่งความสำคัญที่ตลาดอายุส่วนนั้น

2. เพศ (Sex) เป็นตัวแปรในการแบ่งส่วนตลาดที่สำคัญเช่นกัน นักการตลาดต้องศึกษาตัวแปรตัวนี้อย่างรอบคอบ เพราะในปัจจุบันนี้ตัวแปรด้านเพศมีการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการบริโภคการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจมีสาเหตุจากการที่สตรีทำงานมากขึ้น

3. ลักษณะครอบครัว (Marital status) ในอดีตจนถึงปัจจุบันลักษณะครอบครัวเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการใช้ความพยายามทางการตลาดมาโดยตลอดและมีความสำคัญยิ่งขึ้นในส่วนที่เกี่ยวกับหน่วยผู้บริโภค นักการตลาดจะสนใจจำนวนและลักษณะของบุคคลในครัวเรือนที่ใช้สินค้าใดสินค้านั้นและยังสนใจในการพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคลและ โครงสร้างด้านสื่อที่เกี่ยวข้องกับผู้ตัดสินใจในครัวเรือนเพื่อช่วยในการพัฒนากลยุทธ์การตลาดให้เหมาะสม

4. รายได้การศึกษาและอาชีพ (Income, education and occupation) เป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดส่วนของตลาดโดยทั่วไปนักการตลาดจะสนใจผู้บริโภคที่มีความร่ำรวย แต่อย่างไรก็ตามครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจะเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ ปัญหาสำคัญในการแบ่งส่วนตลาดโดยถือเกณฑ์รายได้คืออย่างเดียวกันคือ รายได้จะเป็นตัวชี้การมีหรือไม่มีความสามารถในการจ่ายสินค้า ในขณะที่เดียวกันการเลือกสินค้าที่แท้จริงอาจถือเกณฑ์รูปแบบการดำรงชีวิต รสนิยม ค่านิยม อาชีพ การศึกษา ฯลฯ แม้ว่ารายได้จะเป็นตัวแปรที่ใช้บ่อยมาก นักการตลาดส่วนใหญ่จะโยนเกณฑ์รายได้ร่วมกับตัวแปรด้านประชากรศาสตร์หรืออื่น ๆ เพื่อให้กำหนดตลาดเป้าหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น กลุ่มรายได้ อาจจะเกี่ยวข้องกับเกณฑ์ อายุ และอาชีพพร้อมกัน

จากความหมายของประชากรศาสตร์และทัศนคติข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์นั้นมีผลต่อความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังมีความแตกต่างกัน ซึ่งสิ่งแวดล้อมด้านประชากรศาสตร์ประกอบด้วย การเพิ่มขึ้นและลดลงของประชากร โครงสร้างอายุ รูปแบบครอบครัว การศึกษา รายได้ ประสิทธิภาพของประชากร

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลัง

พันธุ์มันสำปะหลัง

กรมส่งเสริมการเกษตร (2551, หน้า 7-9) มุลินธิพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย (2558) และกรมวิชาการเกษตร (ม.ป.ป.) ได้สรุปรายละเอียดของมันสำปะหลังพันธุ์ต่าง ๆ ไว้มีดังนี้

พันธุ์มันสำปะหลังของกรมวิชาการเกษตร

ระยอง 1 เป็นพันธุ์ที่นำเข้ามาจากประเทศมาเลเซีย ปลูกครั้งแรกทางภาคใต้ของประเทศไทย ในบริเวณพื้นที่ปลูกยางพารา ต่อมาผู้นำไปปลูกในจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมทำแป้งมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น พันธุ์พื้นเมือง พันธุ์ยอดขาว ในปี พ.ศ. 2509 สถานีเกษตรกรรมห้วยโป่ง จังหวัดระยอง (ปัจจุบันเป็นศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง) ได้รวบรวมพันธุ์มันสำปะหลังจากท้องถิ่นต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเป็นครั้งแรก ทำการคัดเลือกและเปรียบเทียบผลผลิตพบว่า พันธุ์ระยองให้ผลผลิตสูงสุด ปี พ.ศ. 2518 กลุ่มนักวิชาการผู้ปฏิบัติงานวิจัยตั้งชื่อให้ว่า พันธุ์ระยอง 1 และแนะนำพันธุ์ โดยกรมกสิกรรม เมื่อปี พ.ศ. 2500 ลักษณะประจำพันธุ์ของมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 1 ยอดอ่อนสีม่วง ก้านใบสีเขียวอมม่วง ลักษณะใบหอกปลายมน ลำต้นสีเขียวปนเทา หัวมีลักษณะเรียวยาว ผิวเรียบ เปลือกสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในสีขาว ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศแปรปรวน ด้านทานโรคใบไหม้ปานกลาง เจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตหัวสดเฉลี่ย 3.22 ตันต่อไร่ แต่มีข้อจำกัด คือ ปริมาณแป้งต่ำ ด้านทานโรคใบไหม้ปานกลาง

ภาพที่ 3 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 1 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

ระยอง 3 กรมวิชาการเกษตรพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรอง ในปี พ.ศ. 2526 เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการผสมระหว่างพันธุ์ M.mex 55 กับพันธุ์ M.ven 307 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ลักษณะประจำพันธุ์ของมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 3 คือ ยอดอ่อนสีเขียวอ่อน ก้านใบสีเขียวอ่อนปนแดง ลักษณะใบแหลมแบบใบหอก ลำต้นสีน้ำตาลอ่อน เนื้อสีขาว เปลือกสีน้ำตาลอ่อน หัวลักษณะยาวเรียว

แหลม ขยายพันธุ์ด้วยลำต้น ให้ผลผลิตหัวสด 2.73 ตัน/ไร่ ผลผลิตมันเส้นหรือมันแห้ง 1.48 ตัน/ไร่ แต่มีข้อจำกัดคือ ดัชนีทานโรคใบไหม้ปานกลาง ไม่ควรปลูกช่วงฝนตกหนักหรือแล้งจัด เพราะอัตราการตายสูงให้ผลผลิตต่ำ ต้นเตี้ยและแตกกิ่ง ไม่สะดวกในการปฏิบัติดูแลรักษา

ภาพที่ 4 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 3 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

ระยอง 60 กรมวิชาการเกษตรพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรอง ในปี พ.ศ. 2530 เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการผสมระหว่างพันธุ์ MCo11684 กับพันธุ์ระยอง 1 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ลักษณะประจำพันธุ์ของมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 60 คือ ยอดอ่อนสีเขียวอมม่วง ก้านใบสีเขียวปนแดง ลักษณะใบแหลมแบบใบหอก ลำต้นสีน้ำตาลอ่อน หัวรูปร่างอ้วนสั้น เนื้อหัวสีขาวครีม เปลือกสีน้ำตาลอ่อน สะสมน้ำหนักเร็ว ให้ผลผลิตดีในภาค ให้ผลผลิตหัวสด 3.15 ตัน/ไร่ ผลผลิตสูง เมื่อเก็บเกี่ยวอายุ 12 เดือน ให้ผลผลิต 4.2 ตัน/ไร่ ผลผลิตมันแห้งเมื่ออายุ 8 เดือน 1.22 ตัน/ไร่ และอายุ 12 เดือน 1.4 ตัน/ไร่ ผลผลิตแป้งเมื่ออายุ 8 เดือน 0.78 ตัน/ไร่ เมื่ออายุ 12 เดือน 0.85 ตัน/ไร่ ต้นพันธุ์คุณภาพดี แต่มีข้อจำกัดคือ เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ ดัชนีทานโรคใบไหม้ปานกลาง

ภาพที่ 5 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 60 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

ระยอง 90 กรมวิชาการเกษตรพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรอง ในปี พ.ศ. 2534 เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการผสมระหว่างพันธุ์ CMC76 กับพันธุ์ V43 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ลักษณะประจำพันธุ์ของมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 90 คือ ยอดอ่อนสีเขียวอ่อน ก้านใบสีเขียวอ่อน ลักษณะใบเป็นรูปใบหอก ลำต้นสีน้ำตาลอ่อน เนื้อหัวสีขาว เปลือกสีน้ำตาลเข้ม หัวรูปร่างเรียวยาว ให้ผลผลิตหัวสด 3.81 ตัน/ไร่ ให้เปอร์เซ็นต์แป้งสูง ด้านทานโรคใบไหม้ แต่มีข้อจำกัด คือ ไม่เหมาะสมกับแหล่งที่มีแมลงหิวข้าวแพร่ระบาด ต้นพันธุ์ไม่ควรเก็บไว้นานเกิน 2 สัปดาห์ ก่อนนำไปปลูกเพราะต้นพันธุ์เสื่อมคุณภาพ สูญเสียความงอกเร็ว ไม่ทนแล้งและไม่เหมาะกับการปลูกปลายนฤศพน

ภาพที่ 6 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 90 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

ระยอง 5 กรมวิชาการเกษตรพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรอง ในปี พ.ศ. 2537 เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการผสมระหว่างพันธุ์ 27-77-10 กับพันธุ์ระยอง 3 เมื่อ พ.ศ. 2525 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ลักษณะประจำพันธุ์ของมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 5 คือ ลำต้นสีเขียวอมน้ำตาล ใบแก่สีเขียวเข้ม ยอดอ่อนมีสีม่วงอมน้ำตาล ก้านใบเป็นสีแดงเข้ม แผ่นใบเป็นรูปหอก ก้านใบสีแดงเข้ม หัวรูปร่างอ้วนป้อม เนื้อสีขาว เปลือกสีน้ำตาลอ่อน ผลผลิตหัวสดเฉลี่ย 4.42 ตันต่อไร่ ผลผลิตมันแห้ง 1.55 ตัน/ไร่ และผลผลิตแป้ง 1.03 ตัน/ไร่ มีความงอกของท่อนพันธุ์ที่ใช้ปลูกดี และต้นพันธุ์อยู่รอดจนถึงเวลาเก็บเกี่ยวสูง 93 % มีเสถียรภาพและการปรับตัวเข้ากับหลายสภาพแวดล้อมได้ดี โดยให้ผลผลิตสูง แป้งเปอร์เซ็นต์แป้งในฤดูแล้งอยู่ระหว่าง 25-27% แต่มีข้อจำกัด คือ ค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคใบไหม้ ด้านทานต่อโรคใบจุดปานกลาง ทรงต้นเตี้ย กิ่ง ได้ต้นพันธุ์น้อย

ภาพที่ 7 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 5 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

ระยอง 72 กรมวิชาการเกษตรพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรอง ในปี พ.ศ. 2543 เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง พันธุ์ระยอง 1 กับพันธุ์ระยอง 5 เมื่อ พ.ศ. 2533 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ให้ผลผลิตสูง ต้นพันธุ์คุณภาพดี ทนแล้ง มีเสถียรภาพ ลักษณะประจำพันธุ์ คือ ลำต้นมีสีเขียวเงิน ใบแก่สีเขียวเข้ม ก้านใบสีแดงเข้ม ยอดอ่อนสีม่วง เปลือกนอกของหัวสีขาวนวล เนื้อสีขาว มีความต้านทานโรคใบจุดและใบไหม้ปานกลาง เหมาะสมสำหรับปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้ผลผลิตหัวสด 5.09 ตัน/ไร่ ผลผลิตแป้ง 1.07 ตัน/ไร่ และผลผลิตมันแห้ง 1.71 ตัน/ไร่ ท่อนพันธุ์มีความอยู่รอดถึงเก็บเกี่ยวสูงถึง 92% 6. ทรงต้นดี แตกกิ่งข้างเล็กน้อยในระดับที่สูงจากโคนต้น โดยไม่ควรทำการเก็บเกี่ยวในฤดูฝน เพราะอาจทำให้มีแป้งต่ำกว่า 20% และบางครั้งมีผู้เรียกชื่อมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 72 ในท้องตลาด ว่าพันธุ์เกลือมังกร

ภาพที่ 8 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 72 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

ระยอง 7 กรมวิชาการเกษตรพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรอง ในปี พ.ศ. 2548 เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง CMR30-71-25 กับพันธุ์ OMR29-20-118 ในปี พ.ศ. 2535 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ลักษณะประจำพันธุ์ คือ ยอดอ่อนสีเขียวอ่อน ก้านใบสีเขียวอ่อน ลักษณะใบ ใบแฉก กลางเป็นรูปหอก ลำต้นสีน้ำตาลอ่อน เนื้อหัวสีขาว เปลือกนอกสีขาวนวล หัวรูปร่างเรียวยาว ปลูก

ปลายฤดูฝน ได้ดี เปอร์เซ็นต์การงอกและเปอร์เซ็นต์การอยู่รอดสูง ผลผลิตหัวสด 6.08 ตันต่อไร่ ผลผลิตแป้ง 1.71 ตันต่อไร่ และให้ผลผลิตมันเส้น 2.35 ตันต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ระยอง 90 ระยอง 5 เกษตรศาสตร์ 50 และระยอง 72 แต่มีข้อจำกัด ถ้าปลูกในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและเกิดภาวะแล้งยาวนานหลังจากได้รับน้ำฝนอีกครั้งจะเกิดการแตกตามลำต้นมากกว่าในสภาพปกติหากนำลำต้นดังกล่าวไปเป็นท่อนพันธุ์ควรปลูกในขณะที่ดินมีความชื้นสูงจะได้ต้นมันสำปะหลังที่มีเปอร์เซ็นต์การอยู่รอดสูงเหมือนกับใช้ท่อนพันธุ์สภาพปกติ แต่มีข้อจำกัด คือ ไม่ต้านทานโรคใบไหม้และไรแดง

ภาพที่ 9 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 7 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

ระยอง 9 กรมวิชาการเกษตรพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรอง ในปี พ.ศ. 2549 เป็นพันธุ์ที่ได้จากการผสมพันธุ์ของสายพันธุ์แม่ CMR31-19-23 กับสายพันธุ์พ่อ OMR29-20-118 ในปี พ.ศ. 2535 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง เป็นพันธุ์ที่มีผลผลิตแป้งและมันแห้งสูง และยังเป็นพันธุ์ที่เหมาะสมในการใช้ผลิตเอทานอล ลักษณะประจำพันธุ์ คือ ลำต้นสีน้ำตาลอมเหลือง ก้านใบสีเขียวอ่อนปนชมพู ใบและยอดอ่อนสีเขียวอ่อน หัวสีน้ำตาลอ่อน เนื้อของหัวสีขาว สามารถปลูกได้ดีในทุกแหล่งปลูกมันสำปะหลัง ผลผลิตหัวสด 4.9 ตัน/ไร่ ผลผลิตแป้ง 1.24 ตันต่อไร่ และผลผลิตมันแห้ง 2.11 ตันต่อไร่ ให้ผลผลิตเอทานอลสูงทุกอายุเก็บเกี่ยว เมื่ออายุเก็บเกี่ยว 8 12 และ 18 เดือน ให้เอทานอล 191 208 และ 194 ลิตรต่อตันหัวสดตามลำดับ ทรงต้นดี สูงตรง อัตราการขยายพันธุ์สูงกว่า 1:8

ภาพที่ 10 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 9 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

ระยอง 11 เกษตรกรเรียกอีกชื่อว่า “พันธุ์เขียวปลัดหนี่” กรมวิชาการเกษตรพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรอง ในปี พ.ศ. 2553 เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการผสมระหว่างพันธุ์ระยอง 5 กับพันธุ์ OMR29-20-118 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ลักษณะประจำพันธุ์ของมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 11 คือ ยอดอ่อนสีน้ำตาลอมเขียว ก้านใบสีเขียวอมแดง ลักษณะใบแฉกกลางเป็นรูปใบหอก ลำต้นสีเขียว เนื้อหัวสีขาว เปลือกสีน้ำตาล หัวรูปร่างทรงกลมกระบอก ให้ผลผลิตหัวสด 4.77 ตัน/ไร่ ให้เปอร์เซ็นต์แป้งสูง ทนความแล้งได้ดี และทนความแล้งได้ดี แต่มีข้อจำกัดคือ ควรเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 12 เดือนเนื่องจากมีเปอร์เซ็นต์แป้งสูง สะสมน้ำหนักช้า

ภาพที่ 11 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 11 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

พันธุ์มันสำปะหลังของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกษตรศาสตร์ 50 รับรองพันธุ์โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นผลงานการวิจัยร่วมกันของนักวิจัย 3 หน่วยงาน คือ กรมวิชาการเกษตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และศูนย์เกษตรเขตร้อนนานาชาติ (CIAT) พันธุ์นี้เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง พันธุ์ระยอง 1 ซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองกับพันธุ์ระยอง 90 และเนื่องในวาระครบรอบ 50 ปีของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2536 จึงตั้งชื่อพันธุ์นี้ว่า เกษตรศาสตร์ 50 ลักษณะประจำพันธุ์ คือ ยอดอ่อนสีเขียวใบสีเขียวอมม่วง

ต้นสีเทาเงิน หัวมีขนาดสม่ำเสมอ เปลือกสีน้ำตาล เนื้อสีขาว มีความต้านทานโรคใบไหม้ปานกลาง เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตหัวสด และเปอร์เซ็นต์แป้งสูง จึงเป็นพันธุ์ที่ต้องการของเกษตรกร และโรงงานแปรรูปมันสำปะหลังสามารถปลูกได้ทั่วประเทศ ออกดีลำต้นสูงใหญ่ หัวดก และหัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม สามารถเก็บเกี่ยวสะดวกโดยแรงงานคน หรือเครื่องขุด

ภาพที่ 12 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

หัวยบง 60 รับรองพันธุ์โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกิดจากการร่วมพัฒนามากว่า 10 ปี ระหว่าง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 กับพันธุ์ระยอง 5 ได้รับรองพันธุ์เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2548 ทั้งนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานชื่อพันธุ์ หัวยบง 60 โดยมีความหมาย คือ หัวยบง หมายถึง ที่ตั้งสถานที่หลักในการพัฒนาพันธุ์ คือ สถาบันพัฒนามันสำปะหลัง ตำบลหัวยบง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา และ 60 หมายถึงการครบรอบ 60 ปี ของการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ลักษณะประจำพันธุ์ คือ ยอดอ่อนสีม่วง ใบและก้านใบสีเขียวปนม่วง ลำต้นสีเขียวเงิน เปลือกนอกของหัวสีน้ำตาลอ่อน เนื้อสีขาว เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงเฉลี่ย 5.7 ตันต่อไร่ และปริมาณแป้งสูง เฉลี่ยแป้งในหัวสด 25.5% แป้งมีความหนืดสูงเหมาะสำหรับนำไปใช้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลายชนิด ท่อนพันธุ์แข็งแรง เปอร์เซ็นต์ความงอกและความอยู่รอดสูง ต้านทานโรคใบจุดปานกลาง

ภาพที่ 13 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ห้วยบง 60 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

ห้วยบง 80 รับรองพันธุ์โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นมันสำปะหลังพันธุ์ใหม่ที่พัฒนาโดยความร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์ระยะของ 5 กับพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานชื่อพันธุ์ ห้วยบง 80 โดยมีความหมายคือ ห้วยบง หมายถึงที่ตั้งสถานที่หลักในการพัฒนาพันธุ์ คือ สถาบันพัฒนามันสำปะหลังตำบลห้วยบง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ลักษณะประจำพันธุ์ คือ ยอดอ่อนสีเขียวอ่อน ก้านใบสีเขียวอมแดง ลำต้นสีเขียวเงิน เปลือกนอกของหัวสีน้ำตาลอ่อน เนื้อสีขาว หัวรูปร่างยาวเรียว แต่มีข้อจำกัดคือ ควรเก็บเกี่ยวเมื่ออายุไม่น้อยกว่า 10 เดือน

ภาพที่ 14 ลักษณะยอด ต้น และหัวมันสำปะหลังพันธุ์ห้วยบง 80 (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป.)

สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดสระแก้ว (2559) ได้ระบุว่า พันธุ์มันสำปะหลังที่เกษตรกรนิยมปลูกกันส่วนใหญ่ คือ พันธุ์ระยะของ 5 พันธุ์ระยะของ 90 และเกษตรศาสตร์ 50

ตารางที่ 4 พันธุ์มันสำปะหลังที่เกษตรกรในจังหวัดสระแก้วนิยมปลูก (กลุ่มกำกับดูแลและพัฒนา
เศรษฐกิจการค้า จังหวัดสระแก้ว, 2559)

พันธุ์	ลักษณะพันธุ์	ข้อจำกัด	พื้นที่ที่เหมาะสม
ระยอง 5	ยอดอ่อนสีม่วงอม น้ำตาล ต้นใบสีแดง เข้ม แดกกิ่งมาก	เป็น โรคใบไหม้ง่าย กว่าพันธุ์อื่น	มีเสถียรภาพและ ปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมได้ดี
ระยอง 90	ลำต้นโค้งสีน้ำตาล อ่อนเปอร์เซ็นต์แป้ง ยังสูงเมื่อเก็บเกี่ยวใน ฤดูฝน	ไม่เหมาะกับพื้นที่ที่มี แมลงหิวข้าวระบาด ต้นพันธุ์เสื่อมคุณภาพ เร็วให้ผลผลิตไม่สูงนัก	การปลูกในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือให้ ผลผลิตสูงกว่าภาคอื่น
เกษตรศาสตร์ 50	ยอดอ่อนสีเขียว ใบสี เขียวอมม่วง ผลผลิต หัวสดและเปอร์เซ็นต์ แป้งสูง	ต้านทาน โรคใบไหม้ ปานกลาง	มีเสถียรภาพและ ปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมได้ดี

จากข้อมูลพันธุ์มันสำปะหลัง ลักษณะ และข้อจำกัดของแต่ละสายพันธุ์ ทำให้ทราบว่า การเลือกใช้พันธุ์มันสำปะหลังในการปลูกมีผลต่อผลผลิตอย่างมาก หากเกษตรกรเลือกใช้พันธุ์ดี และมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะของต้นพันธุ์ที่เกษตรกรใช้ปลูกจะส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ได้ โดยเลือกใช้พันธุ์ที่ปรับตัวได้ดีกับสภาพแวดล้อม สามารถงอกและมีอัตราการอยู่รอดสูง การเจริญเติบโตดี สามารถคลุมวัชพืชได้ดี ทรงต้นดี อายุการเก็บต้นพันธุ์หลังการเก็บเกี่ยวได้นาน ให้ผลผลิตหัวสดและปริมาณแป้งสูง

การเตรียมพื้นที่ในการปลูก

กรมส่งเสริมการเกษตร (2554, หน้า 78) ได้แนะนำว่าการเตรียมพื้นที่ ควรมีการ ดำเนินการดังนี้ 1) โกลบวัชพืชและเศษใบต้นมันสำปะหลังส่วนที่ไม่ได้ใช้ทำพันธุ์ และ 2) พื้นที่ ดอนไม่จำเป็นต้องยกร่อง ส่วนพื้นที่ต่ำอาจมีน้ำขังได้บ้างจึงควรยกร่องปลูก สำหรับพื้นที่ลาดเอียง ควรยกร่องปลูกขวางแนวลาดเอียง

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (2557) ได้ระบุถึง การเตรียมดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ มันสำปะหลังสามารถปลูกได้ในดินทั่วไปตั้งแต่ดินเหนียวถึงดินทรายแต่จะให้ผล ผลผลิตสูง ในดินเนื้อหยาบ และดินร่วนซุย ที่มีการระบายน้ำได้ดี ควรหลีกเลี่ยงการปลูกในดินที่ชื้นแฉะ เพราะ

หัวมันจะเน่าเสียได้ง่ายและมีปริมาณกรดไฮโดรไซยานิกสูง การเตรียมดินควรไถ 2 ครั้ง ด้วยผาน 3 และผาน 7 ไถลึกประมาณ 8-12 นิ้ว โดยไถกลบมันสำปะหลังที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวในฤดูเพาะปลูกที่ผ่านมา สำหรับพื้นที่ปลูกที่ลาดเอียง การไถควรวางทิศทางของความลาดเอียง เพื่อลดการสูญเสียน้ำดิน และพื้นที่ปลูกที่มีน้ำท่วมขัง ก็ควรทำร่องระบายน้ำและยกร่องปลูก

มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย (2552, หน้า 8) ได้ระบุถึง การไถเตรียมดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้ มันสำปะหลังเป็นพืชหัวส่วนของผลผลิตที่เก็บเกี่ยวคือ ส่วนของหัวที่เกิดจากการขยายใหญ่ของราก ดังนั้น การเตรียมดินที่ดีโดยการไถให้ลึก และพรวนดินให้ร่วนซุย นอกจากจะช่วย ทำลายวัชพืชในแปลงปลูกเดิมให้หมดสิ้นแล้วยังช่วยให้ดินมีการระบายน้ำได้ดีและมีผลทำให้ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่ปลูกสัมผัสกับดินได้มากความงอกดีจำนวนต้นอยู่รอดสูงมันสำปะหลัง จะสามารถลงหัวได้ดี ผลผลิตที่จะได้จะสูงขึ้นด้วย

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเตรียมดินในการปลูกมันสำปะหลังควรเริ่มไถด้วยผาน 3 ก่อน แล้วทิ้งไว้ 7-14 วัน เมื่อพร้อมที่จะปลูกจึงไถแปรด้วยจานพรวนหรือผาน 7 ในกรณีที่เป็นดิน ร่วนเหนียว แต่ถ้าเป็นดินร่วนทรายก็ไม่จำเป็นต้องไถแปร สำหรับพื้นที่ปลูกที่ลาดเอียงการไถควร วางทิศทางของความลาดเอียงเพื่อลดการสูญเสียน้ำดินและพื้นที่ปลูกที่มีน้ำท่วมขังก็ควรทำร่องระบายน้ำและยกร่องปลูก

การปลูกและการดูแลรักษามันสำปะหลัง

การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชที่มีอายุยาวนาน (Perennial crop) และการเจริญเติบโตถูกกำหนดด้วยหลายปัจจัย เช่น พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นการยากที่จะจำแนกระยะการเจริญเติบโตอย่างชัดเจนโดยทั่วไปภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (CIAT, 1975 อ้างถึงใน สงัด ปัญญาพฤกษ์, 2557) แบ่งช่วงการเจริญเติบโตของมันสำปะหลังออกเป็น 5 ระยะ คือ

1. ระยะที่หน่อเริ่มงอก (ประมาณ 1-15 วันหลังปลูก) ในช่วง 5-7 วันหลังปลูก รากฝอย หรือ Adventitious root จะงอกออกมาจาก เนื้อเยื่อแคมเบียม (Cambium) ที่ผิวด้านล่างของท่อนพันธุ์และตาที่อยู่ใต้ดิน ในช่วง 10-12 วัน หลังปลูก หน่อแรกที่งอกออกมาจะมีการสร้างใบเล็ก ๆ และการสร้างจำนวนหน่อจะเสร็จสมบูรณ์ภายใน 15 วันหลังปลูก

2. ระยะที่เริ่มมีการพัฒนาใบและสร้างระบบราก (ประมาณ 15-90 วันหลังปลูก) เมื่อมันสำปะหลังมีอายุประมาณ 30 วันหลังปลูก ใบมันสำปะหลังจะเจริญเติบโต และแผ่ขยายเต็มที่ หลังจากนั้นรากฝอย (Adventitious root) จะมีการเจริญเติบโตมากกว่า Adventitious root จะหยั่งรากลึกลงในดินประมาณ 90-50 เซนติเมตร เพื่อทำหน้าที่ดูดน้ำและธาตุอาหาร ในช่วง ระยะเวลา

60-90 วันหลังปลูก จะมี Adventitious root บางส่วนกลายเป็นรากสะสมอาหารประมาณ 3-14 ราก และยังคงมีหน้าที่ในการดูดน้ำและธาตุอาหารด้วย

3. ระยะพัฒนาการของลำต้นและใบ (ประมาณ 90-150 วันหลังปลูก) ที่ระยะการเจริญเติบโตในช่วงนี้ มันทำปะหลังจะมีอัตราการเจริญเติบโตทางลำต้น และใบสูง มันทำปะหลังจะมีการสร้างกิ่งและใบจำนวนมาก ในช่วงนี้มันทำปะหลังจะมีขนาดของพุ่มใบใหญ่และมีการเก็บสะสมน้ำหนักแห้งของใบและลำต้นมากที่สุด การรับแสงของใบมันทำปะหลังจะไม่เต็มที่เนื่องจากการบังใบ

4. ระยะที่เคลื่อนย้ายแป้งไปสู่ราก (ประมาณ 150-300 วันหลังปลูก) ที่ระยะนี้จะมีการแบ่งสันปันส่วนสารที่ได้จากการสังเคราะห์ด้วยแสง (Photosynthates) ไปสู่รากมากขึ้นทำให้ปริมาณแป้งในหัวมันทำปะหลังเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

5. ระยะพักตัว (ประมาณ 300-360 วันหลังปลูก) มันทำปะหลังจะมีการสร้างใบลดลงและมีการร่วงของใบมากขึ้น แต่การเคลื่อนย้ายแป้งไปยังรากจะยังคงดำเนินต่อไป ขึ้นกับสภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิและปริมาณน้ำฝน

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของมันทำปะหลัง
กรมส่งเสริมการเกษตร (2551, หน้า 2-6) ได้ให้คำแนะนำไว้มีดังนี้

1. สภาพภูมิอากาศ พบว่า มันทำปะหลังมักสามารถปลูกได้ตั้งแต่ ระดับน้ำทะเลถึง 2,300 เมตร เกือบทั้งหมดจะปลูกในพื้นที่ที่ปลูกพืชอื่นไม่ได้ผล เช่น ในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ในเขตแห้งแล้งในเขตร้อนชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโต ของมันทำปะหลังอยู่ระหว่าง 25-29 องศาเซลเซียส อาจสรุปได้ว่ามันทำปะหลังเป็นพืชที่มีความสามารถในการปรับตัวในสภาวะต่าง ๆ ได้ดี

2. สภาพพื้นที่มันทำปะหลังจะมีการเจริญเติบโตได้ดีในสภาพพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับทะเลไม่เกิน 200 เมตร และความลาดเอียงไม่เกิน 5%

3. สภาพดินมันทำปะหลังจะมีการเจริญเติบโตได้ดีในสภาพดินที่มีลักษณะดินทราย ไปจนถึงดินเหนียวโดยควรมีความลึกของหน้าดิน 30-40 เซนติเมตร ค่าความเป็นกรดต่างประมาณ 4.5-7

การปลูกรมันทำปะหลัง

สมเกียรติ แจ่มฟ้า, อภิชาติ จำริญพัฒน์ และกิตติพงษ์ คงศรีไพโร (2554, หน้า 78-79) กล่าวถึงขั้นตอนการปลูกรมันทำปะหลังไว้ ดังนี้

1. การเตรียมพื้นที่ ควรทำการไถกลบวัชพืช เศษใบ และต้นมันทำปะหลังส่วนที่ไม่ได้ใช้ทำพันธุ์ พื้นที่ดอนไม่จำเป็นต้องยกร่อง ส่วนพื้นที่ต่ำอาจมีน้ำขังได้จึงควรยกร่องปลูกสำหรับพื้นที่

ลาดเอียงควรรองปลูกขวางแนวลาดเอียง ทำการกำหนดระยะปลูกโดยพิจารณาจากลักษณะภูมิประเทศเป็นหลัก ได้แก่ พื้นที่ราบใช้ระยะปลูกระหว่างแถว 80-100 เซนติเมตร ระหว่างต้น 80-100 เซนติเมตร พื้นที่ลาดเอียงใช้ระยะปลูกระหว่างร่อง 80 เซนติเมตร ระหว่างต้น 80 เซนติเมตร เพื่อช่วยลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน

2. การเตรียมท่อนพันธุ์ใช้ท่อนพันธุ์จากต้นที่มีอายุ 8-12 เดือน เพราะท่อนพันธุ์จะเจริญเติบโตและอยู่รอดดีกว่าท่อนพันธุ์จากกิ่ง ใช้ท่อนพันธุ์ที่ใหม่สดไม่บอบช้ำและไม่มีโรคแมลงทำลาย ตัดท่อนพันธุ์ยาวประมาณ 20 เซนติเมตร สำหรับปลูกในฤดูฝนหรือ 25 เซนติเมตร สำหรับปลูกในช่วงปลายฝนและมีจำนวนตาอย่างน้อย 5-10 ตาต่อท่อนพันธุ์

3. วิธีการปลูก ปลูกแบบปักท่อนพันธุ์ตั้งหรือเอียงโดยในช่วงฤดูฝนให้ปัก ลึก 5-10 เซนติเมตร และในช่วงปลายฤดูฝนให้ปักลึก 10-15 เซนติเมตรในพื้นที่ต่ำหรือพื้นที่ ที่มีความลาดเอียงให้ปักท่อนพันธุ์มันสำปะหลังบนสันร่อง

4. ฤดูปลูก ทำการปลูกในช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน หรือปลูกในช่วงปลายฤดูฝนระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน

การดูแลรักษา

กรมส่งเสริมการเกษตร (2551, หน้า 11) กล่าวถึงวิธีการดูแลรักษา มันสำปะหลังในแปลงปลูกไว้ ดังนี้

1. การใส่ปุ๋ย แนะนำให้ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ ผสมกับยูเรียและโพแทสเซียมคลอไรด์อย่างละ 10 กิโลกรัมต่อไร่ หรืออาจใช้ปุ๋ยเคมีที่มีอัตราส่วนปุ๋ยใกล้เคียง เช่น สูตร 15-7-18 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ ใส่เพียงครั้งเดียวเมื่อมันสำปะหลังอายุ 1-2 เดือน ขณะที่ดินมีความชื้นเพียงพอ โดยขุดหลุมใส่สองข้างต้นระยะฟุ่มโอบแล้วกลบดิน

2. การอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ ทำได้โดยการหมั่นสำรวจแปลงเพื่อตรวจดู แมลงตัวห้ำตัวเบียน และปริมาณแมลงศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ

3. การบำรุงรักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินทำได้โดยการหว่านเมล็ดปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง ถั่วพุ่ม และถั่วพรี ในอัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่ แล้วไถกลบปุ๋ยพืชสดเหล่านี้เมื่อปุ๋ยพืชสดออกดอก หรือหลังปลูกประมาณ 2 เดือน จากนั้นทา การพักดินไว้ประมาณ 2 สัปดาห์จึงปลูกมันสำปะหลัง นอกจากนี้อาจเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยการใช้ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อัตรา 1 ตันต่อไร่ โดยไถกลบพร้อมกับการเตรียมดิน

กรมวิชาการเกษตร (2554, หน้า 13, 30-31) ได้กล่าวถึงโรค แมลงศัตรูพืชของมันสำปะหลังและการป้องกันกำจัด ไว้ดังนี้

1. โรคใบไหม้ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ลักษณะอาการ ใบเริ่มเป็นจุดเหลี่ยม น้ำน้ำ เหี่ยว คล้ายน้ำร้อนลวก ต่อมาแผลจะขยายติดกันจนเกิดอาการใบไหม้ภายในลำต้นมีสีดำ เปลือกแตก ข้างไหลตายลงมาจากยอดสู่โคน ตาที่ถูกทำลายจะแตกยอดใหม่มีใบขนาดเล็ก ขี้อปล้องสั้นอัดแน่น เป็นพุ่ม และเปลือกแตกข้างไหลเช่นเดียวกันกับลำต้น มักระบาดมากในฤดูฝน ซึ่งสามารถป้องกัน ได้ด้วยการใช้พันธุ์ต้านทานต่อโรค ได้แก่ ระยะเวลาของ 90 ใช้ก่อนพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากโรค หากมีการ ระบาดในพื้นที่อย่างรุนแรงให้เผาทำลายส่วนที่เป็นโรคและทำการปลูกพืช หมุนเวียนเป็นเวลา ไม่น้อยกว่า 6 เดือน

2. เพลี้ยแป้งสีชมพู มีลำตัวรูปไข่ ผงน้ำตาลตัวสีชมพูมีผงแป้งสีขาวปกคลุมทั่วลำตัว ด้านข้างลำตัวมีเส้นแป้งสั้นหรือไม่ปรากฏให้เห็น ขยายพันธุ์โดยไม่อาศัยเพศ เป็นชนิดที่สร้างความเสียหายในมันสำปะหลังมาก พบระบาดครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อ ปี พ.ศ. 2551 และสร้างความเสียหายให้แก่ผลผลิตของเกษตรกรอย่างรุนแรง การป้องกันกำจัดทำได้ทั้งทางชีววิธีโดยการใช้ แมลงศัตรูธรรมชาติที่สำคัญเพื่อควบคุม คือ แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู (*Anagyrus lopezi*) และ การใช้สารเคมีจำพวกไซอะมิโทแซม (25% WG) หรือ ไดโนทีฟูแรน (10% WG) อัตรา 4 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร เช้าก่อนพันธุ์ก่อนทำการปลูก

3. เพลี้ยแป้งลาย ตัวอ่อนมีสีเหลืองอ่อน ตัวเต็มวัยค่อนข้างแบน บนส่วนหลังด้านข้าง และส่วนหางมีแป้งคลุมลำตัวกว้าง 1.8 มิลลิเมตร ยาว 3.1 มิลลิเมตร ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำ เลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ ของต้นพืช เช่น ใบ ยอดและส่วนตา ถ้ำมูลหวานทำให้เกิดราดำ พืชสังเคราะห์แสงได้น้อย ลำต้นมีช่วงข้อถี่ ยอดแห้งตายหรือแตกพุ่ม มีผลกระทบต่อ การสร้างหัว หากเกิดกับมันสำปะหลังที่เป็นต้นอ่อน มักพบระบาดในช่วงหน้าแล้ง สามารถป้องกันกำจัดได้ โดยการหลีกเลี่ยงการปลูกมันสำปะหลังในช่วงที่ต้นอ่อนจะกระทบแล้งยาวนาน และหากพบการ ระบาดให้ใช้สารเคมีจำพวกมาลาโทออน (83% อีซี) อัตรา 15 มิลลิกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นได้ใบ เฉพาะที่พบเพลี้ยแป้งมีความหนาแน่น

4. ไรแดง มี 2 ชนิด คือ ไรแดงหมอนและไรแดงมันสำปะหลัง ตัวอ่อนมี 6 ขา ตัวเต็มวัย มีสีแดงเข้ม ส่วนขาไม่มีสี มีขนาดกว้าง 0.3-0.4 มิลลิเมตร ยาว 0.5 มิลลิเมตร อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ไรแดง หมอนดูดกินน้ำเลี้ยงตามใต้ใบจากส่วนใบล่างขยายปริมาณขึ้นสู่บริเวณยอด ไรแดง มันสำปะหลังดูดกินน้ำเลี้ยงบนหลังใบของส่วนยอดและขยายปริมาณลงสู่ใบส่วนล่าง ทำให้ต้น มันสำปะหลังมีส่วนตาลีบ ใบเหลืองซีด ม้วนงอ และร่วง การป้องกันกำจัดทำได้โดยการอนุรักษ์ แมลงศัตรูธรรมชาติประเภท ตัวง่า และตัวง่าปีกสั้น หากพบการระบาดให้ใช้อามีทราซ (20 % อีซี) อัตราการใช้ 40 มิลลิกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นเฉพาะบริเวณที่มีไรแดงทำลาย เมื่อใบส่วนยอดของ ต้นอ่อนเริ่มแสดงอาการม้วนงอและอยู่ในสภาพอากาศแห้งแล้งเป็นเวลานาน

2339188056

5. แผลงหวีขาว เป็นแผลงขนาดเล็ก ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ปีกบางใส 2 คู่ คลุมเลย ส่วนท้อง ตาสีแดง มักเกาะนิ่งกับใบพืช อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจาก ส่วนใต้ใบพืช และถ่ายมูลหวานทำให้เกิดราดำทำให้พืชสังเคราะห์แสงได้น้อย ใบม้วน ซีดและร่วง มักระบาดมากในช่วงที่มีสภาพอากาศแห้งแล้งหรือฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานาน การป้องกันกำจัด ทำได้โดยหลีกเลี่ยงการปลูกมันสำปะหลังในช่วงที่ต้นอ่อนจะกระทบแล้งนาน เก็บส่วนของพืชที่ถูก ทำลายเผาทำลายนอกแปลงปลูก หากพบการระบาดรุนแรงในระยะ มันสำปะหลังเป็นต้นอ่อนให้ใช้ โอมิโทเอต (50% เอสแอล) อัตราการใช้ 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นใต้ใบเฉพาะบริเวณที่ พบแผลงหวีขาวมีความหนาแน่นทั้งต้นประมาณ 30 %

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ปรารธนา ปรารธนาดี, จิรัชย์ พุทธกุลสมศิริ และเจริญชัย โขมพัฒนารักษ์ (2552, หน้า 45-46) ได้กล่าวถึงขั้นตอน วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตมันสำปะหลัง ไว้ดังนี้ มันสำปะหลังสามารถเก็บ เกี่ยวได้ตั้งแต่มันสำปะหลังมีอายุ 8 เดือน แต่อายุที่เหมาะสมที่สุด คือ เมื่อมันสำปะหลังอายุ 12 เดือน โดยไม่ควรเก็บเกี่ยวในช่วงที่มีฝนตกชุก เนื่องจากหัวมันจะมีเปอร์เซ็นต์แป้งต่ำหัวมัน สำปะหลังสดที่เก็บเกี่ยวแล้วจะถูกขนส่ง ไปจำหน่ายยังลานมันหรือ โรงงานแปรรูปทันที เนื่องจาก หากทิ้งไว้นานจะทำให้คุณภาพและเปอร์เซ็นต์แป้งลดต่ำลง โดยทั่วไปเกษตรกรนิยมจำหน่าย ผลผลิตให้แก่ลานมันหรือ โรงงานแปรรูปที่อยู่ในพื้นที่ หรือพิจารณาจากราคาที่ได้รับร่วมด้วย ซึ่งเกษตรกรมักจ้างแรงงานมาช่วยในการเก็บเกี่ยว จัดเรียง และขนส่งผลผลิตจากไร่ไปจำหน่าย การขนส่งผลผลิตจากไร่มักใช้รถบรรทุกขนาดเล็ก เช่น รถบรรทุกหกล้อ รถอีแต่น และรถไถเดิน ตามฟ่วงเทรลเลอร์

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 249) พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน 2542 ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นข้อพิจารณาว่า เป็นจริงจากการใช้ ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะ ไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยัน ได้เสมอไปก็ตาม

Good (1959, p. 376) ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ ได้แก่

1. ความหมายทั่วไปหมายถึง ความเชื่อ ความเห็น ข้อพิจารณา ความรู้สึก หรือทัศนคติที่ยัง ไม่ได้รับการพิสูจน์อย่างแน่นอน และยังขาดน้ำหนักทางเหตุผลหรือการวิเคราะห์ หรือกล่าวกว้าง ๆ ได้ว่า มีความเป็นไปได้มากกว่าความรู้

2. ความหมายเฉพาะหมายถึง การพิจารณาหรือข้อวินิจฉัยอย่างมีแบบแผนจาก แหล่งข้อมูลหรือบุคคลที่เชื่อถือได้ความคิดเห็นสาธารณะ หมายถึง การพิจารณาหรือข้อวินิจฉัย รวม ๆ ของกลุ่มคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ หรือข้อเท็จจริง

Katz (1961, p. 343 อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526, หน้า 2) ให้ความหมายว่า ทักษะคิด หมายถึง ส่วนประกอบสองส่วน คือ ความรู้สึกในการที่จะชอบหรือไม่ชอบ ความรู้หรือ ความเชื่อ ซึ่งอธิบายถึงลักษณะตลอดจนความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งที่มีต่อสิ่งอื่น ๆ

Kolasa (1969, p. 386) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลใน การพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จากเหตุการณ์แวดล้อม (Circumstances)

สุโท เจริญสุข (2525 อ้างถึงใน สุทธิการต์ ชูทอง, 2551, หน้า 6) ความคิดเห็นเป็นสภาพ ความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมี ความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 3) ให้ความหมายทักษะคิดว่า หมายถึง ความคิดเห็น ซึ่งมี อารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมจะปฏิบัติเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

ระวีวรรณ สวนจันทร์ (2538, หน้า 18) ได้ให้คำนิยามว่า เป็นการแสดงออกถึงเรื่องหนึ่ง เรื่องใดโดยเฉพาะโดยใช้สติปัญญา ประสบการณ์จากการเรียนรู้การศึกษา ประกอบกับความคิดเห็น นี้อาจเป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ความคิดเห็นนี้อาจ เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา

Hurlock (1995 อ้างถึงใน เสกสิทธิ์ สุวรรณ โชติ, 2550, หน้า 8) ได้ให้คำนิยามว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกถึงสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่ได้อยู่บน ความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจบุคคลจะแสดงออกโดยมีข้ออ้างหรือการแสดง เหตุผลสนับสนุน หรือปกป้องความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปล ความหมายของข้อเท็จจริง ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติเฉพาะตัวของแต่ละคน เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ ในการทำงาน สภาพแวดล้อม และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ การแสดงความคิดเห็น อาจได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

Foster (1952 อ้างถึงใน สิ้นันท์ หนูสงค์, 2556, หน้า 10) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความ คิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ 1) ประสบการณ์ที่มีต่อสิ่งของบุคคล กลุ่ม เรื่องราวหรือสถานการณ์ ต่าง ๆ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในบุคคลจากการได้พบเห็น ค้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือเป็น

ประสบการณ์อื่น 2) ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกันคนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

องค์ประกอบของความคิดเห็น

จินตนาภา โสภณ (2542 อ้างถึงใน ปุณิกา พิรพชรกุล, 2557, หน้า 9-10) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของความคิดเห็นมี 3 ส่วน ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive component) ได้แก่ความรู้และความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นบุคคลกลุ่มหรือสภาวะการณ์ใด ๆ ความรู้และความคิดดังกล่าวจะเป็นส่วนกำหนด 10 ลักษณะ และทิศทางของความคิดเห็นของบุคคลกล่าวคือถ้าบุคคลมีความรู้และการติดต่อกับสิ่งเร้าได้ครบถ้วนแล้วบุคคลจะมีความคิดเห็นต่อสิ่งเร้าในทางบวกหรือลบชัดเจนขึ้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) ได้แก่ อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอารมณ์หรือความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนดลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคลกล่าวคือถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดบุคคลก็จะมีความคิดเห็นทางบวกต่อสิ่งนั้นแต่ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใดบุคคลจะมีความคิดเห็นในทางลบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior component) คือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งบอกลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคลกล่าวคือถ้าพฤติกรรมของบุคคลที่จะแสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นชัดเจนแน่นอนความคิดเห็นก็ย่อมมีลักษณะเป็นบวกหรือลบชัดเจนแน่นอน

ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954, p. 171) กล่าวว่า ประเภทของความคิดเห็นมี 2 ประเภท คือ

1. ความคิดเชิงบวกสุด-ลบสุด เป็นความเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางเชิงบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงบูชา ทิศทางเชิงลบสุด ได้แก่ รักมากเกลียดมาก ความคิดเห็นนี้รุนแรงมากเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ ความเข้าใจ การมีความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้และความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี (Positive) ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลาง (Neutrality) เฉย ๆ ไม่มีความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี (Negative) ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย

จากความหมายของความคิดเห็นและทัศนคติข้างต้น สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกเพื่อให้ทราบถึงความรู้ สึกนึ่กคิด ความเชื่อ ทัศนคติ ผ่านกระบวนการการพิจารณา วิเคราะห์ หรือตามประสบการณ์ของบุคคลที่แสดงออกตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

2339188056

ที่แตกต่างกัน โดยการแสดงออกนั้นอาจแสดงออกในรูปของอาการปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง การแสดงท่าทาง การพูดหรือเขียนก็ได้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ

ความหมายของความต้องการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 436) ให้ความหมายของความต้องการว่า คือ ความอยากได้ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการขาดความสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งรบกวนกระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหา เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และจะเกิดความต้องการใหม่ ๆ ขึ้นมา ทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

Murray (1996 อ้างถึงใน มุกดา ศรีรงค์, 2539, หน้า 235) ให้ความหมายของความต้องการไว้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดง พฤติกรรมอันนำไปสู่สิ่งที่ตนเองพอใจ

วิรัช ungskะจันทร และวิลาวรรณ ปิตธวัชชัย (2541, หน้า 36) ให้ความหมายของความต้องการไว้ว่า เป็นสภาวะที่บุคคลยังขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งและมุ่งให้ได้มาซึ่งสิ่งนั้น ซึ่งหากไม่ได้สิ่งทีบุคคลปรารถนาแล้วก็จะทำให้อยู่ในสภาวะที่ต้องพยายามขวนขวายให้ได้ในสิ่งนั้น และความต้องการมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ

สมพงษ์ เกษมสิน (2546, หน้า 248-249) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์จะต้องได้รับการตอบสนอง เมื่อได้ปฏิบัติงานออกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการภายนอก ได้แก่ รายได้ตอบแทนในการทำงาน ความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน และการได้ทำงานที่ถนัด เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และความต้องการภายใน ได้แก่ ความต้องการในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเป็นผู้ได้รับความนับถือจากผู้อื่น ความต้องการในศักดิ์ศรีของตน และความต้องการในความสำเร็จในชีวิต

มนทิยา เมืองแพน (2546, หน้า 10-11) ให้ความหมายของความต้องการไว้ว่า เป็นความเข้าใจเรื่องความต้องการของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งจำเป็นที่จะเข้าใจพฤติกรรมของแต่ละบุคคลในองค์กร เพราะความต้องการของบุคคลเป็นแรงผลักดันให้คนทำงาน ความต้องการที่แตกต่างกันของบุคคลทำให้การตอบสนองแตกต่างกันไปด้วย ด้วยเหตุนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรพิจารณาถึงความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อจะได้ตอบสนองให้ถูกต้อง

ประกอบ ศิลลา (2551, หน้า 16-17) ให้ความหมายของความต้องการไว้ว่า เป็นความอยากได้หรือความปรารถนาของมนุษย์ในสิ่งที่ยังขาดหรือยังไม่มี ทำให้เกิดแรงขับภายในร่างกาย ทำให้ต้องดิ้นรนแสวงหาสิ่งที่ต้องการมาตอบสนองความต้องการนั้น จนกระทั่งเกิดความพึงพอใจ และเมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว ก็เกิดความต้องการสิ่งใหม่ขึ้นมาไม่สิ้นสุด

จากความหมายของความต้องการและทัศนคติข้างต้น สรุปได้ว่า ความต้องการ คือ ความอยากได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่ง เพื่อตอบสนองต่อสิ่งที่ขาดอยู่ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความไม่สมดุลในชีวิต ทำให้ต้องมีการตอบสนองต่อความต้องการนั้น เพื่อลดความไม่สมดุลลง ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมของเกษตรกรให้แสวงหาปัจจัยต่าง ๆ ทั้งด้านปัจจัยการผลิต ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการผลิตมากที่สุด กระตุ้นให้เกิดความต้องการในการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ

ทฤษฎีลำดับความต้องการของ Maslow (Maslow's hierarchy of needs)

ทฤษฎีลำดับความต้องการของ Maslow (1954 อ้างถึงใน กนกพร สุโพภาค, 2553, หน้า 9-10) ระบุว่า บุคคลมีความต้องการเรียงลำดับจากระดับพื้นฐานที่สุดไปยังระดับสูงสุด โดยเรียงลำดับความต้องการจากขั้นต้น ไปสู่ความต้องการขั้นต่อไปไว้เป็นลำดับดังนี้ ขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพเป็นความต้องการในระดับต่ำขั้นแรกเป็นความต้องการ ซึ่งจำเป็นเพื่อการอยู่รอดอันเป็นเรื่องทางกายภาพและชีวภาพ คือ ความต้องการในการพักผ่อน อากาศ อุณหภูมิที่พอเหมาะ การขับถ่าย การเคลื่อนไหว เรื่องเพศ รวมตลอดถึงความต้องการในปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง เป็นความต้องการ ที่ปรารถนาที่จะอยู่ห่างจากสิ่งที่เป็นภัยอันตราย ทั้งปวงต่อชีวิตไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุ โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ รวมตลอดจนถึงความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ดังนั้นบุคคลและองค์กรจึงสนใจในหลักประกันบางอย่าง ได้แก่ การประกันภัยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ในด้านสุขภาพ อุบัติเหตุ และชีวิต เป็นต้น รวมถึงการเก็บเงินสะสมการใช้บำเหน็จบำนาญเมื่อเกษียณอายุสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อาจทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยและมั่นคง ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม ความรักใคร่และความเป็นเจ้าของนี้ บุคคลโดยทั่วไปมักจะมีความสัมพันธ์กับบิดามารดา สามีภรรยาและลูกรวมตลอดถึงญาติพี่น้อง นอกจากนั้นความต้องการนี้อาจตอบสนองได้ในสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันอบอุ่นกับเพื่อน โดยเฉพาะกับเพื่อนร่วมงาน และความรู้สึกที่ว่าตนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ถ้าปราศจากความรู้สึกที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มแล้ว เขาจะรู้สึกว่าเขาเป็นบุคคลไม่เพียงปรารถนา และรู้สึกว่าตนนั้นไม่เป็นที่ต้องการหรือไม่มีความค่า และเรื่องทีกลุ่ม ไปถึงความรู้สึกเป็นเจ้าของด้วย ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ

2339188056

ยอมรับ หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่มีคุณค่าในสายตา ของคนอื่น ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสามารถที่แท้จริง และขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุด มาสโลว์ได้สรุปความคิดเกี่ยวกับการที่บุคคลพยายามมุ่งตอบสนองความต้องการ ที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตหรือความต้องการประจักษ์ตนนี้ว่า หมายถึง แนวโน้มของบุคคลที่จะเป็นอะไร หรืออยู่ในสถานภาพอะไรสักอย่างหนึ่งที่เขาเองมีศักยภาพจะเป็นได้ แนวโน้มนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นความปรารถนาที่จะเป็นอย่างที่ตนเป็นมากขึ้น สูงขึ้น โดยเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาสามารถจะเป็นได้

สรุปคือ Maslow เรียงลำดับความต้องการของมนุษย์จากระดับพื้นฐานที่สุด ไปยังระดับสูงสุด ได้แก่ ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ ความต้องการความปลอดภัยและ ความมั่นคง ความต้องการทางสังคม ความรักใคร่และความเป็นเจ้าของ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ และความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ สูงสุดตามลำดับ

ทฤษฎี E.R.G. ของ Alderfer (Existence relatedness growth)

ทฤษฎี E.R.G. ของ Alderfer (1969 อ้างถึงใน สมยศ นาวิกาน, 2540, หน้า 307-310) ซึ่งเคลย์ตัน (Claton Alderfer) ได้ปรับปรุงลำดับขั้นความต้องการของ Maslow เป็นความต้องการ 3 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1 ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (Existence needs) คือ ความต้องการทางร่างกาย และความปลอดภัย ความต้องการรายได้ สวัสดิการและสภาพแวดล้อมการทำงาน ระดับที่ 2 ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness needs) คือความต้องการ ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในสถานที่ทำงาน และระดับที่ 3 ความต้องการเจริญเติบโต (Growth needs) คือ ความต้องการภายใน เพื่อการพัฒนาส่วนบุคคล ความต้องการของบุคคลที่จะเจริญเติบโต พัฒนาและใช้ ความสามารถอย่างเต็มที่ด้วยการแสวงหาโอกาส และการเอาชนะความท้าทายใหม่ ๆ

สรุปคือ ทฤษฎี E.R.G. ของ Alderfer กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ว่า มีสามระดับ คือ ความต้องการพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ซึ่งเป็นความต้องการในตัวบุคคล เพื่อจะสนองต่อปัจจัยการดำรงชีวิต ขั้นต่อมาคือความต้องการความสัมพันธ์หลังจากขั้นความต้องการพื้นฐานแล้วนั้น มนุษย์มีความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น สุดท้ายคือความต้องการเจริญเติบโต ซึ่งมีขึ้นเพื่อการพัฒนาตัวบุคคลเพื่อแสวงหาโอกาสเพื่อความเจริญก้าวหน้าต่อไป

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร

ด้านต้นทุนการผลิต

จรรยา บุญจนถพิช (2544) ได้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนดังนี้ ต้นทุน (Cost) หมายถึง รายจ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ซึ่งอาจจ่ายเป็นเงินสด สินทรัพย์อื่น หนี้สิน หรือการให้บริการ หรือการก่อนหนี้ ทั้งนี้รวมถึงผลขาดทุนที่วัดค่าเป็นตัวเงินได้ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2538, หน้า 36) แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน (Concept of cost) มีดังนี้ 1) ต้นทุนต้องวัดได้ในหน่วยของเงินตรา 2) ต้นทุนอาจเกิดขึ้นจากการซื้อ แลกเปลี่ยน รวมทั้งความเสียหายที่ได้รับ และกฎหมายกำหนด และ 3) ต้นทุนอาจเป็นสินทรัพย์หรือค่าใช้จ่ายขึ้นอยู่กับว่าต้นทุนนั้นยังมีประโยชน์ต่อกิจการหรือไม่ ต้นทุนส่วนที่ยังมีประโยชน์ต่อกิจการในอนาคตถือเป็นสินทรัพย์ในส่วนต้นทุนที่หมดประโยชน์แล้วถือเป็นค่าใช้จ่าย

การจำแนกต้นทุน

การจำแนกต้นทุนออกเป็นประเภทต่าง ๆ นั้นมีหลักเกณฑ์แนวคิดในการจำแนกต้นทุนได้หลายเกณฑ์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูลต้นทุนหรือความต้องการที่จะนำข้อมูลต้นทุนไปใช้ในด้านใด ซึ่งอาจจำแนกต้นทุนเพื่อการนำไปใช้ได้ 2 ด้าน คือ ด้านบัญชีการเงินและด้านบัญชีเพื่อการจัดการ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2547) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตและต้นทุนการผลิต ดังนี้

ปัจจัยการผลิต หมายถึง ทรัพยากรทั้งหลายที่ใช้ในการผลิตทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลิตผลสำเร็จรูป ซึ่งนอกจากจะรวมวัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการผลิตที่ตราค่าเป็นตัวเงินแล้วยังรวมถึงรายการอื่น ๆ ที่ไม่เป็นตัวเงินด้วย

ต้นทุนการผลิต หมายถึง รายจ่ายเกี่ยวกับการผลิต หรือรายจ่ายเกี่ยวกับการลงทุน ประกอบอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 1) วัตถุดิบ ที่ใช้ในการผลิต 2) ค่าแรง ที่ต้องเกิดขึ้นในการเปลี่ยนวัตถุดิบให้เป็นผลิตผล ได้แก่ ค่าจ้าง ค่าแรง ที่คิดให้ตนเอง และ 3) ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการผลิตอื่น ๆ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์

ต้นทุนมาตรฐาน หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้า อย่างมีหลักเกณฑ์ในการผลิตสินค้าหนึ่งหน่วย โดยใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของต้นทุนมาตรฐาน ประกอบด้วย 1) เป็นเครื่องวัดและส่งเสริมสมรรถภาพในการผลิต 2) ใช้ในการควบคุมและลดต้นทุนผลิต 3) ทำให้วิธีการบัญชีต้นทุนง่ายและสะดวกขึ้น

4) ใช้ในการตีราคาวัตถุประสงค์คลัง งานระหว่างทำสัญญาและสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ และ 5) ช่วยในการกำหนดราคาขายล่วงหน้า

ด้านการตลาด

ความหมายและขอบเขตของการตลาด

ในความหมายของ ฟิลลิป คอตเลอร์ (Philip Kotler) หมายถึง ที่ใดก็ตาม ทั้งที่เป็นสถานที่ หรือไม่มีสถานที่ ที่มีอุปสงค์และอุปทาน ในสินค้า หรือบริการมาพบกัน จนทำให้เกิดราคาที่มาจากกลไกตลาด โดยเศรษฐกิจในระบบตลาดนี้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของราคา เช่น การที่ราคาลดลงโดยอัตโนมัติเมื่อมีการเสนอขายสินค้า เป็นต้น ทางด้านทฤษฎีนั้น เห็นว่า เศรษฐกิจในระบบตลาดที่แท้จริงนั้น จำเป็นต้องประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้ คือ ผู้ผลิตสินค้าที่มีขนาดเล็ก ผู้บริโภคจำนวนมาก รวมถึงมาตรการในการกีดกันการเข้าตลาดที่น้อย เงื่อนไขเหล่านี้ถ้ามีครบทั้งหมดจะถือว่าเป็นตลาดที่สมบูรณ์ซึ่งพบได้มากในโลกปัจจุบัน (Kotler, 2003, p. 11) คำตลาด จึงมีความหมายครอบคลุมถึงลูกค้าหลายกลุ่ม รวมทั้งตลาดที่มีตัวตนโดยลักษณะทางกายภาพ และตลาดที่ไม่มีตัวตนในกายภาพ (ตลาด Digital) ตลอดจนตลาดขนาดใหญ่ที่มีหลาย ๆ ตลาดย่อยซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์อยู่ในธุรกิจนั้นขอบเขตของการตลาด (The Scope of marketing) การตลาดเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ การส่งเสริม และการส่งมอบสินค้า หรือบริการให้กับผู้บริโภค และองค์กรการธุรกิจต่าง ๆ นักการตลาดมีหน้าที่กระตุ้นความต้องการ ซื้อผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของบริษัทตลอดจนรับผิดชอบต่อ

องค์ประกอบของการตลาด

แนวคิดทฤษฎีทางการตลาดของผู้บริโภคสินค้าและบริการนั้น เป็นการตลาดที่มุ่งขายสินค้าและบริการ แต่ที่จริงแล้วการตลาดไม่จำเป็นต้องมุ่งไปทางทำกำไรเพียงอย่างเดียว อันที่จริงแล้วองค์กรใด ๆ ที่ต้องเกี่ยวข้องกับสาธารณะก็ล้วนจำเป็นต้องใช้การตลาดเข้าช่วยทั้งนั้น แม้แต่องค์กรศาสนา ซึ่งต้องการเผยแพร่ธรรมะให้ถึงชาวบ้าน แต่ ฟิลลิป คอตเลอร์ (Philip Kotler) เรียกสิ่งนี้ว่าเป็นการตลาดอย่างหนึ่งเช่นกัน ดังนั้นสามารถกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า การตลาดนั้นสามารถนำไปใช้ในการเผยแพร่อะไรก็ได้ นับตั้งแต่สินค้าไปจนถึงความคิด ซึ่งเรียกกันว่าการตลาดเชิงสังคม (Social marketing) เป็นการตลาดที่ไม่ได้มุ่งหวังกำไรแต่อยากปลูกฝังความคิดหรือพฤติกรรมบางอย่างที่เห็นว่าดีให้แก่ผู้บริโภค ประกอบด้วย 6 แนวคิด ดังนี้ (ธนอม บริคุต, 2557)

1. แนวคิดการผลิต (The production concept) นับเป็นแนวคิดที่เก่าแก่ที่สุดในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งใช้ได้ดีเมื่อมีความต้องการซื้อ มากกว่าความต้องการขาย และเน้นการปรับปรุงคุณภาพการผลิตให้ต้นทุนต่ำลง เพื่อขายสินค้าในราคาต่ำกว่าคู่แข่ง แนวคิดนี้ถือว่า ผู้บริโภคนิยมสินค้าที่ทำซื้อ

ได้แพร่หลายทั่วไป และราคาถูก แนวคิดเช่นนี้มักถูกนำไปใช้ในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งผู้บริโภค มักจะสนใจตัวสินค้ามากกว่ารูปแบบ

2. แนวคิดผลิตภัณฑ์ (The product concept) ผู้บริโภคจะให้ความสำคัญต่อคุณภาพ มากกว่าราคา และในขณะเดียวกัน ผู้ผลิตเองก็เน้นไปที่การปรับปรุงพัฒนา ผลิตภัณฑ์อยู่เสมอ แนวคิดนี้ถือว่าผู้บริโภคชอบสินค้าที่มีคุณภาพดีที่สุด อย่างไรก็ตามผู้ผลิตสินค้า หรือบริการที่ใช้ แนวความคิดนี้มักจะหลงใหลไปกับสินค้าของตน จนอาจมองข้ามความต้องการที่แท้จริงของ ผู้บริโภค

3. แนวคิดการขาย (The selling concept) ต้องมีการกระตุ้นการขายด้วยวิธีการในลักษณะ ต่าง ๆ เช่น ลดแลกแจกแถม เพื่อให้ซื้อมากขึ้น ปัจจุบันแนวคิดเช่นนี้มักจะถูกใช้ในสินค้าที่ขายยาก หรือไม่ได้อยู่ในความคิดที่จะซื้อเลย (Unsought goods) ดังนั้นแนวความคิดนี้จึงมุ่งไปที่การขายเชิง รุก และความพยายามในการส่งเสริมการตลาด แนวความคิดนี้ตั้งข้อสันนิษฐานว่า ลูกค้ามีความเฉื่อย ในการซื้อ หรือบางครั้งอาจรู้สึกต่อต้านการซื้อ ดังนั้นฝ่ายการตลาดจึงมีหน้าที่ต้องเกลี้ยกล่อมให้ซื้อ และเชื่อว่าบริษัท มีเครื่องมือการส่งเสริมการตลาดที่สามารถใช้กระตุ้นให้เกิดการซื้อ บริษัทที่ใช้ แนวความคิดนี้ยกตัวอย่างเช่น บริษัท Coca-cola โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ขายสินค้าได้มากขึ้น ขายให้ผู้คนจำนวนมากขึ้น ให้อยู่ยง และให้ได้เงินมากขึ้น เพื่อให้ได้กำไรมากขึ้น

4. แนวคิดมุ่งตลาด (The marketing concept) แนวคิดนี้เกิดขึ้นเมื่อกลางปี ค.ศ. 1950 ซึ่งแนวคิดต่าง ๆ ที่ผ่านมานั้นจะเป็นการผลิตแล้วขาย แต่แนวคิดมุ่งตลาดนี้ยึดหลัก มุ่งเน้นลูกค้า และแสวงหากำไรจากความพึงพอใจของลูกค้า มิใช่เป็นการตามล่าหาลูกค้า หรือการหาลูกค้าให้ เหมาะกับผลิตภัณฑ์แนวคิดการผลิตแนวคิดผลิตภัณฑ์และ แนวคิดการขาย นั้น มีข้อจำกัดสำหรับการ ใช้ ในปัจจุบัน กล่าวคือ แนวคิดการตลาดใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กร เริ่มต้นจากการ ตรวจสอบความจำเป็น และความต้องการต่าง ๆ ของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และนำเสนอสิ่งที่ต้องการ นั้น โดยพยายามสร้างความพึงพอใจให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพกว่าคู่แข่ง ประสาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะกระทบต่อลูกค้ากลุ่มนั้นเพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุด

5. แนวคิดทางด้านลูกค้า (The customer concept) ส่วนแนวคิดทางด้านลูกค้าจะมุ่งเน้น ความต้องการส่วนตัวเฉพาะลูกค้าแต่ละราย เพื่อเสริมสร้างความภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัท ตลอดจนสร้างคุณค่าที่ลูกค้าได้รับให้ตลอดชีพถ้าเป็นไปได้

6. แนวคิดทางการตลาดเพื่อสังคม (The societal marketing concept) แนวคิดการตลาด เพื่อสังคม มีจุดเริ่มต้นเช่นเดียวกับแนวคิดการตลาดในรูปแบบอื่น

2339188056

ด้านภัยธรรมชาติ

Webster (1994) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ ว่าเป็นภัยอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นนั้นมีความรุนแรงหรือเป็นมหันตภัยที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันนำมาซึ่งการทำลายล้างทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิม ยกที่จะคาดการณ์ได้ เรียกว่า “ภัยพิบัติทางธรรมชาติ”

องค์การสหประชาชาติ (UNDRO, 1987) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ ว่าเป็นเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ แบบทันทีทันใดหรือค่อย ๆ เกิด ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลให้คนในสังคมท้องถิ่นที่โดยภัยพิบัติมาสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ แบ่งประเภทของภัยพิบัติได้ดังนี้

1. แบบคลาสสิก การเกิดภัยพิบัติแบบคลาสสิก จำแนกประเภทตามสาเหตุของการเกิดได้ 2 ประเภท คือ 1) ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น พายุ แผ่นดินไหว ดินถล่ม น้ำท่วม ภัยแล้ง ไฟป่า เป็นต้น และ 2) ภัยพิบัติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น ภัยจากการทำงาน ภัยจากการจราจร ภัยจากคมนาคมขนส่ง เป็นต้น

2. แบบสมัยใหม่ การเกิดภัยพิบัติแบบสมัยใหม่ จำแนกประเภทตามสาเหตุและเจตนาธรรมของการเกิดได้ 3 ประเภท คือ 1) ภัยพิบัติธรรมชาติ เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ดินถล่ม พายุ ภัยแล้ง เป็นต้น 2) ภัยพิบัติเทคโนโลยี เกิดจากการกระทำของมนุษย์เอง เช่น อัคคีภัย ภัยจากการทำงาน ภัยจากการจราจร เป็นต้น และ 3) ภัยพิบัติซับซ้อน เกิดจากการกระทำของมนุษย์โดยหวังผลทางการเมืองหรือสังคม (เน้นเชื้อชาติ ศาสนาและลัทธิ) เช่น การก่อการจลาจล ภัยสงครามกลางเมือง การลี้ภัยทางการเมือง เป็นต้น

จากความหมายของภัยธรรมชาติข้างต้น สรุปได้ว่า ภัยธรรมชาติ คือ อันตรายที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า เมื่อเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ คือ ภัยแล้ง พายุ น้ำท่วม ไฟฟ้า แผ่นดินไหว ผลจากภัยธรรมชาติไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าส่งผลกระทบต่อผลผลิตของเกษตรกรเนื่องจากไม่สามารถเตรียมตัวรับมือได้

ด้านการส่งเสริมการเกษตร

ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2556, หน้า 4-10) ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรว่าหมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำ เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิด

รายได้พัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้ชีวิตครอบครัวเกษตรกรอยู่พอดี กินพอดี และมีความสุขอันเป็นผลต่อการพัฒนาชุมชนชนบทให้มีความมั่นคงและมั่งคั่งในที่สุด

สุรพล เศรษฐบุตร (2553 อ้างถึงใน ศิริรักษา อันบางเขน, 2555, หน้า 6) ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรว่า การส่งเสริมการเกษตร คือ การให้บริการหรือระบบที่ช่วยเหลือประชาชน โดยวิธีการให้การศึกษา (Education procedure) เพื่อปรับปรุงวิธีการและเทคนิคทางการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและรายได้ รวมทั้งการปรับปรุงระดับความเป็นอยู่ (Level of living) ระดับมาตรฐานทางการศึกษาและสังคมของชีวิตชนบทให้ดีขึ้น

กรมส่งเสริมการเกษตร (2555 อ้างถึงใน เขียวส์สุลักษณ์ บรรจมาตย์, 2556, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรหรือการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เป็นกระบวนการหนึ่งในระบบการส่งเสริมการเกษตรที่จะนำความรู้เทคโนโลยีการเกษตรไปสู่บุคคลเป้าหมายเพื่อการพัฒนา แบ่งเป็น 3 ประเภท ประเภทแรกเป็นการยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ประเภทที่สองเป็นการยึดเอาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นหลัก และประเภทสุดท้ายเป็นการยึดเอาจำนวนบุคคลเป้าหมายเป็นหลัก

กรมส่งเสริมการเกษตร (2555, หน้า 5) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมการเกษตร คือ งานส่งเสริมการเกษตรมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาประชาชน ในชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรให้เขามีความสามารถในการประกอบอาชีพการเกษตรให้เกิดความก้าวหน้าและมีรายได้เพิ่มขึ้นอันจะส่งผลดีต่อระดับความเป็นอยู่ในครอบครัวของเขาเอง และประเทศชาติโดยส่วนรวม

รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2555, หน้า 71-73 อ้างถึงใน บุญถม คำภาค, 2557) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรหรือการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรเป็นกระบวนการหนึ่งในระบบการส่งเสริมการเกษตรที่จะนำความรู้เทคโนโลยีการเกษตรไปสู่บุคคลเป้าหมายเพื่อการพัฒนา แบ่งเป็น 3 ประเภท ประเภทแรกเป็นการยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ประเภทที่สองเป็นการยึดเอาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นหลัก และประเภทสุดท้ายเป็นการยึดเอาจำนวนบุคคลเป้าหมายเป็นหลัก

รูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร โดยการยึดเอาจำนวนผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือเป้าหมายเป็นหลัก (Based on clientele) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้กันมากในปัจจุบันเพราะเป็นรูปแบบหรือวิธีการที่เข้าถึงเกษตรกรหรือบุคคลเป้าหมายโดยตรง สามารถจำแนกรูปแบบโดยใช้จำนวนผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นเกณฑ์เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

แบบรายบุคคล (Individual or personal approach) วิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแบบรายบุคคล เป็นวิธีที่สามารถเข้าถึงตัวเกษตรกรหรือบุคคลเป้าหมายได้โดยตรงจะช่วยให้ผู้รับ

การถ่ายทอดมีโอกาสรับฟังความรู้ คำแนะนำ และข่าวสารใหม่ ๆ จากผู้ถ่ายทอดโดยตรง นำความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีช่องทางในการถ่ายทอดได้หลายช่องทาง เช่น การไปเยี่ยมชมโรงงาน ถึงสวน ถึงบ้าน เกษตรกรมาติดต่อที่สำนักงาน การติดต่อทางโทรศัพท์ ทางจดหมายและการติดต่อแบบไม่ เป็นทางการ

แบบกลุ่ม (Group approach) วิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแบบกลุ่ม เป็นวิธีที่สามารถถ่ายทอด และติดต่อกับบุคคลเป้าหมายได้ครั้งละมาก ๆ จะให้ผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของบุคคล เป้าหมาย จากชั้นสนใจ (Interest) ไปสู่ขั้นทดลองทำดู (Trail) และหากการเรียนรู้เป็นที่พอใจของกลุ่มแล้วบุคคลเป้าหมายส่วนใหญ่ในกลุ่มก็มีโอกาสที่จะก้าวไปสู่ขั้นตอนการยอมรับได้ (Adoption) โดยเกิดจากบุคคลเป้าหมายส่วนใหญ่ในกลุ่มเป็นผู้ผลักดันกันเอง ซึ่งการถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบกลุ่มสามารถดำเนินการได้หลายวิธี คือ การประชุมกลุ่ม การฝึกอบรม การสาธิต การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การอภิปราย การบรรยาย การประกวด

แบบมวลชน (Mass approach) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแบบมวลชน เป็นการเข้าถึงเกษตรกรหรือ บุคคลเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก ๆ โดยการใช้สื่อมวลชน (Mass media) เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ การถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร และการเผยแพร่วิทยาการใหม่ ๆ หรือข่าวสารความรู้ใหม่ (Innovation) ไปสู่กลุ่มบุคคลเป้าหมายหรือมวลชน ได้รับทราบกันอย่างกว้างขวางและมีโอกาสที่จะศึกษาหารายละเอียดเพิ่มเติมต่อไป แต่การถ่ายทอดแบบมวลชนจะทำให้ผู้ถ่ายทอดไม่สามารถทราบจำนวนผู้รับการถ่ายทอดได้ ซึ่งในกระบวนการยอมรับ (Adoption) ของบุคคลเป้าหมายหรือ ผู้รับการถ่ายทอดยังมีความจำเป็นที่จะต้องผ่านการถ่ายทอดความรู้หรือ การติดต่อสื่อสารแบบรายบุคคล (Personal contact) โดยตรงอย่างใกล้ชิดจึงจะทำให้การยอมรับเกิดขึ้นได้โดยผ่านกระบวนการยอมรับจากชั้น ใด่ตรง (Evaluation) ไปสู่การทดลองปฏิบัติ (Trail) และเข้าสู่ขั้นการยอมรับ (Adoption) ตามลำดับ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแบบมวลชนทำให้การเผยแพร่ข่าวสารและวิทยาการใหม่ ๆ ไปสู่เกษตรกรหรือบุคคลเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก ๆ และสามารถดำเนินการได้ ในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น ไปสเตอร์เอกสารเผยแพร่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์และการจัดนิทรรศการ

จากความหมายของการส่งเสริมการเกษตรและทัศนคติข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตร คือ กระบวนการการพัฒนาความรู้ ความสามารถของเกษตรกร โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี การฝึกปฏิบัติจริง ประกอบกับการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต การเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิต สามารถที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ บรรลุเป้าหมายที่เกษตรกรตั้งไว้ อย่างมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดสระแก้ว มาจากชื่อสระน้ำโบราณในเขตอำเภอเมืองสระแก้ว 2 สระ ในสมัยธนบุรี ประมาณ ปี พ.ศ. 2523 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชครั้งทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก เป็นแม่ทัพยกไปตีที่ประเทศเขมร (ราชอาณาจักรกัมพูชา) ได้แะพักบริเวณสระแก้วทั้งสองแห่งนี้ กองทัพอาศัยน้ำจากสระเพื่อใช้สอย จึงได้ขนานนามสระน้ำทั้งสองนี้ว่า “สระแก้วสระขวัญ” และได้ขนานนามจากสระน้ำทั้งสองแห่งนี้ไปใช้ในการประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา โดยถือว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดสระแก้ว จังหวัดสระแก้วเดิมมีฐานะเป็นตำบลซึ่งสมัยก่อนได้ตั้งเป็นด่านสำหรับตรวจคนและสินค้าเข้าออก มีข้าราชการตำแหน่งนายกองทำหน้าที่เป็นนายด่าน จนถึง ปี พ.ศ. 2452 ทางราชการได้ยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ ชื่อว่า “กิ่งอำเภอสระแก้ว” ขึ้นอยู่ในการปกครองของอำเภอกบินทร์ โดยใช้ชื่อสระน้ำ เป็นชื่อกิ่งอำเภอชื่อว่า “อำเภอสระแก้ว” ขึ้นอยู่ในการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี และต่อมาเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2536 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดสระแก้วขึ้น ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 110 ตอนที่ 125 ลงวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2536 เป็นผล ให้จังหวัดสระแก้วได้เปิดทำการในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2536 โดยเป็นจังหวัดที่ 74 ของประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งหมด 7,219.717 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,496,962 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 58 ตำบล 731 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 15 เทศบาล (3 เทศบาลเมือง 12 เทศบาลตำบล) และ 50 องค์การบริหารส่วนตำบล มีประชากรทั้งสิ้น 548,781 คน และมี 169,829 หลังคาเรือน ด้านทิศตะวันออกของจังหวัดสระแก้วมีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นระยะทาง 165 กิโลเมตร ใน 4 อำเภอ คือ อำเภออรัญประเทศ อำเภอลองหาด อำเภอตาพระยา และอำเภอโคกสูง มีจุดผ่านแดนที่สำคัญ 4 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวร 1 แห่ง และจุดผ่อนปรนการค้า 3 แห่ง มีตลาดโรงเกลือ ซึ่งเป็นแหล่งสินค้ามือสองที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค สามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัดปีละหลายพันล้านบาท นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่มีชื่อเสียงคือ อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นส่วนหนึ่งของมรดกโลก ละลุ เขื่อนพระพรอง ถ้ำเพชรโพธิ์ทอง และน้ำตกเขาตระกรูบ เป็นต้น

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างละติจูดที่ 13 องศา 14 ลิปดา ถึง 14 องศา 11 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 101 องศา 51 ลิปดา 56 ลิปดาตะวันออก มีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาทางทิศตะวันออกยาวประมาณ 165 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ 236 กิโลเมตรพื้นที่ประมาณ 7,195.138 ตารางกิโลเมตร ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอ

ครบุรี จังหวัดนครราชสีมา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ราชอาณาจักรกัมพูชา และทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพที่ 15 แผนที่จังหวัดสระแก้ว (สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, 2561)

สภาพภูมิประเทศ

สภาพทั่วไป พื้นที่จังหวัดสระแก้วโดยรวมเป็นพื้นที่ราบถึงที่ราบสูงและมีภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีระดับความสูงจากน้ำทะเล 74 เมตร กล่าวคือ ด้านเหนือ มีทิวเขาบรรทัด ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำบางปะกง มีลักษณะเป็นป่าเขาที่บดได้แก่ บริเวณอุทยานแห่งชาติปางสีดาเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ด้านใต้ มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา มีสภาพเป็นป่าโปร่ง ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อทำการเกษตร ทำให้เกิดสภาพป่าเสื่อมโทรม ตอนกลางมีลักษณะเป็นที่ราบ ได้แก่ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ เป็นเขตติดต่อจังหวัดจันทบุรีด้านตะวันออก ลักษณะเป็นที่ราบถึงที่ราบสูง และมีสภาพเป็นป่าโปร่ง ทำไร่ ทำนา และด้านตะวันตก นับตั้งแต่อำเภอวัฒนานคร มีลักษณะเป็นสันปันน้ำและพื้นที่ลาดไปทางอำเภอเมืองสระแก้วและอำเภออรัญประเทศ เข้าเขตราชอาณาจักรกัมพูชา

สภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิอากาศแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูกาล

ฤดูร้อน เริ่มต้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เดือนเมษายน ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,296-1,539 มิลลิเมตร และฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนมกราคม อากาศเย็นและมีหมอกในตอนเช้า อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 27.5-28.78 องศา

หน่วยการปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ 58 ตำบล 731 หมู่บ้าน 1) อำเภอเมืองสระแก้ว 2) อำเภอคลองหาด 3) อำเภอตาพระยา 4) อำเภอวังน้ำเย็น 5) อำเภอวัฒนานคร 6) อำเภออรัญประเทศ 7) อำเภอเขาฉกรรจ์ 8) อำเภอโคกสูง และ 9) อำเภอวังสมบูรณ์

วิสัยทัศน์จังหวัดสระแก้ว

“เมืองงามชายแดนบูรพาน่าอยู่ ประตูลู่อินโดจีน ถิ่นอุตสาหกรรมเกษตร เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์จังหวัดสระแก้ว

มี 6 ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 เมืองงามชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ 2 ประตูลู่อินโดจีน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ถิ่นอุตสาหกรรมเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 4 เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหาร และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาศักยภาพคน

คำขวัญประจำจังหวัดสระแก้ว

“ชายแดนเบื้องบูรพา ป่างามน้ำตกสวย มากด้วยรอยอารยธรรมโบราณ ย่านการค้าไทย เขมร”

ต้นไม้ประจำจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ มะขามป้อม

ดอกไม้ประจำจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ ดอกแก้ว

พื้นที่ที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

1. อำเภอเมืองสระแก้ว ประกอบด้วยตำบล สระแก้ว บ้านแก้ง ศาลาลำดวน โลกปีฆ้องท่าแยก ท่าเกษม สระขวัญ และหนองบอน มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 43,957 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 1,917 ราย
2. อำเภออรัญประเทศ ประกอบด้วยตำบล หนองสังข์ ป่าไร่ ทับพริก และผ่านศึก มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 26,169 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 1,438 ราย
3. อำเภอวัฒนานคร ประกอบด้วยตำบล ช่อกลุ่ม หนองหมากฝ้าย แซร์อ้อ ท่าเกวียน และโนนหมากเค็ง มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 63,230 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 3,620 ราย
4. อำเภอวังน้ำเย็น ประกอบด้วยตำบล วังน้ำเย็น คลองหินปูน ตาหลังโน และทุ่งมหาเจริญ มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 38,549 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 1,507 ราย

5. อำเภอคลองหาด ประกอบด้วยตำบล ไทยอุดม คลองหาด และคลองไก่อเลื้อย มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 85,881 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 2,782 ราย
6. อำเภอเขาฉกรรจ์ ประกอบด้วยตำบล เขาสามสิบ เขาฉกรรจ์ พระเพลิง และหนองหว้า มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 36,231 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 2,774 ราย
7. อำเภอโคกสูง ประกอบด้วยตำบล โนนหมากนุ่นและหนองม่วง มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 13,562 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 1,569 ราย
8. อำเภอวังสมบูรณ์ ประกอบด้วยตำบล วังสมบูรณ์ วังใหม่ และวังทอง พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 81,644 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 2,662 ราย
9. อำเภอตาพระยา ประกอบด้วย 1เทศบาลและ 5 อบต. คือ เทศบาลตำบลตาพระยา ตำบลตาพระยา ทัพเสด็จ ทัพราช ทัพไทย และโคกลาน พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 57,015 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 4,703 ราย (สำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้ว, 2559 ข)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากรูธรรม วีระเศรษฐกุล (2548) ศักยภาพและแนวโน้มการผลิตและการตลาดของมันสำปะหลังในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลังจำนวนจำกัด ได้รับผลผลิตต่อไร่ น้อย ปัญหาหลักในการผลิต คือ สภาพภูมิอากาศ ด้านการจำหน่าย เกษตรกรทราบเกณฑ์ว่ามีการประเมินราคา โดยคำนึงถึงปริมาณแป้งในหัวมันสำปะหลังสดเป็นหลัก แต่ไม่สามารถกำหนดราคาพื้นฐานได้เอง โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการผลิต (ความต้องการขาย) ของมันสำปะหลังหัวสดมากที่สุด คือ ราคารมันสำปะหลังและพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง และปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการซื้อมันสำปะหลังหัวสดของผู้ประกอบการลานมันและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง คือ ราคารมันสำปะหลังและราคาของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังแนวโน้มความต้องการมันสำปะหลังหัวสดเพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มีปริมาณสูงขึ้น และคาดว่าจะยังคงมีความต้องการสูงขึ้นในอนาคต ในขณะที่ผลผลิตมีแนวโน้มลดลง ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับมันสำปะหลังประสบกับสภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบ เกิดการแข่งขันทางการตลาด เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบ และส่งผลให้มันสำปะหลังมีราคาสูงขึ้น เกษตรกรและผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับมันสำปะหลังต้องพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อให้การปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถแข่งขันได้ในภาวะตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

อำนาจ บุญแนะ (2552) ได้ศึกษาความต้องการการพัฒนาการเพิ่มผลผลิตลำปะหลังของเกษตรกร อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มประชากรในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรสแล้ว จบประถมศึกษา 1-6 เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรทั้งหมดซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกเกษตรกร มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลัง 6-10 ปี มีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 19.55 ไร่ ลักษณะการถือครองพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 19.55 ไร่ ลักษณะการถือครองพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเป็น ส.ป.ก.4-01 อาชีพหลักประกอบอาชีพทำการเกษตร อาชีพ รองประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้จากการขายมันสำปะหลัง เฉลี่ย 43,354.55 บาทต่อปี มีรายจ่ายในการปลูกมันสำปะหลัง เฉลี่ย 19,915.00 บาทต่อปี

ปรารธนา ปรารธนาดี และคณะ (2552) รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัย การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศไทยพบว่าจากการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลทุติยภูมิ และการสำรวจข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยแบบสอบถามในเขตพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ที่มีการเพาะปลูกมันสำปะหลังมาก และสามารถผลิตมันสำปะหลังได้มากกว่า 1 ล้านตัน ในปีเพาะปลูก 2550/ 51 อันได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา กำแพงเพชรชัยภูมิ ชลบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา และกาญจนบุรี พบว่า เกษตรกรชาวไทยมีอัตราผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังอื่น ๆ แต่ยังมีศักยภาพที่จะเพิ่มอัตราผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้นได้อีกมาก หน่วยงานภาครัฐเองก็มีเป้าหมายที่จะยกระดับอัตราผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่เฉลี่ยให้สูงขึ้นถึง 5.4 ตันต่อไร่ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้มันสำปะหลังที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน โดยที่ยังสามารถคงปริมาณเนื้อที่การเพาะปลูกมันสำปะหลังไว้ที่ระดับเดิมได้ สำหรับปัญหาการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรนั้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังทำการเพาะปลูกโดยใช้ประสบการณ์เป็นหลัก และนิยมปรึกษาปัญหาการเพาะปลูกกับญาติและเพื่อนบ้านซึ่งเป็นเกษตรกรด้วยกัน เกษตรกรในพื้นที่เดียวกันจึงมักจะดำเนินการเพาะปลูกในลักษณะคล้ายคลึงกัน และเป็นไปในรูปแบบเดิม ๆ ส่วนใหญ่ยังขาดการเข้าถึงแหล่งความรู้หรือนักวิชาการ ขาดการวางแผนเพาะปลูกอย่างเป็นระบบและครบวงจร และขาดการบันทึกข้อมูลที่สำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก เช่น แผนการเพาะปลูกและการใส่ปุ๋ย เป็นต้น ขาดความรู้ในการควบคุมและกำจัดศัตรูพืชและโรคพืชที่ถูกต้อง การเพาะปลูกส่วนใหญ่จะอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติเท่านั้น ขาดระบบชลประทานและแหล่งน้ำเพิ่มเติม ขาดการใช้เครื่องทุ่นแรงในการเก็บเกี่ยว การขนส่งออกจากไร่บางส่วนยังขาดประสิทธิภาพ และในบางพื้นที่ยังขาดการเอาใจใส่คุณภาพมันสำปะหลังในด้านเปอร์เซ็นต์แป้งด้วย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่นิยมซื้อขายมันสำปะหลังแบบเหมารวม โดยไม่พิจารณาเปอร์เซ็นต์แป้ง นอกจากนี้ การที่เกษตรกรประสบปัญหาต้นทุนการเพาะปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยังส่งผลต่อการ

ปฏิบัติด้านการเตรียมการเพาะปลูกและการดูแลพืชในไร่อย่างพอเพียง ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรต่ำกว่าที่ควร

อภิญา พุทธาประทีป (2553) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินความเสี่ยงของการปลูกมันสำปะหลังระดับฟาร์มในประเทศไทยด้วยการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของกำไรจากการปลูกมันสำปะหลังพิจารณาเฉพาะต้นทุนเงินสด พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสการขาดทุน คือ การลดลงของราคาผลผลิตและปริมาณผลผลิตต่อไร่ และโอกาสการขาดทุนของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังจะเพิ่มสูงขึ้น หากราคาปุ๋ยเคมีเพิ่มสูงขึ้น รองลงมาคือผลผลิตต่อไร่ และราคาผลผลิตลดลงตามลำดับ

พรรณธิภา ทาชมภู (2553) ทำการศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการ ปลูกมันสำปะหลังของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีพื้นที่ขนาดค่อนข้างเล็กตั้งแต่ 11-50 ไร่ โดยแบ่งเกษตรกรออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีรถไถและรถบรรทุก มีต้นทุนการผลิตรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 4,026.18 บาทต่อไร่ มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6,162.50 บาท กำไรสุทธิต่อไร่เท่ากับ 2,136.32 บาท, กลุ่มเกษตรกรที่มีรถไถแบบเดินตามแต่ไม่มีรถบรรทุก มีต้นทุนการผลิตรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 4,046.53 บาทต่อไร่ มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6,757.50 บาท กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 2,710.97 บาท และกลุ่มเกษตรกรที่มีรถไถแบบนั่งขับแต่ไม่มีรถบรรทุก มีต้นทุนการผลิตรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,373.18 บาทต่อไร่ มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 7,131.50 บาท กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 3,758.32 บาท

2339188056

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ กระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว โดยมีแนวทางการวิเคราะห์และวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง แบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว โดยคัดเลือกจากจำนวนพื้นที่ที่เพาะปลูกมันสำปะหลังเป็นจำนวนมากและมีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 5 ปี จำแนกตามอำเภอ 3 ลำดับแรก ลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร โดยคัดเลือกจากความนิยมในการนำผลผลิตไปจำหน่ายของเกษตรกร 2 ลำดับแรก และเปิดกิจการมาไม่น้อยกว่า 5 ปี และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องและประสานงานกับเกษตรกรมาไม่น้อยกว่า 5 ปี

2339188056

ตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	จำนวน
1	เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว	16
2	ตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตลานมัน	2
3	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด	2
	รวม	20

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการสร้างเครื่องมือ

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดต่าง ๆ จากเอกสารวิชาการ ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้เตรียมสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี ซึ่งการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยคำถามจะมีลักษณะแบบปลายเปิด ผู้ให้สัมภาษณ์จึงสามารถนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่และสมบูรณ์มากที่สุด เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีความครอบคลุม ขอบเขต และวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยแบบสอบถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้สัมภาษณ์อาจปรับคำถามเพื่อให้เกิดความเหมาะสม โดยมีแนวคำถามถึงปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับให้ผู้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์
2. สถานประกอบการ เบอร์โทรศัพท์ เบอร์มือถือ
3. ประสบการณ์ในการทำงาน
4. อายุ
5. ระดับการศึกษา
6. รายได้

ตอนที่ 2 คำถามสำหรับเกษตรกร

1. ปัจจุบันท่านมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลังรวมทั้งสิ้นจำนวนเท่าไร ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมากี่ตันต่อไร่ และมีรายได้ที่ได้จากภาคการเกษตรต่อปีรวมทั้งสิ้นเท่าไร
2. จำนวนแรงงานด้านการเกษตรของท่านรวมทั้งหมด
3. ท่านใช้พันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์อะไรในการปลูก เหตุผลที่ใช้พันธุ์นี้เพราะอะไร
4. ท่านมีการเตรียมพื้นที่ในการปลูก การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวอย่างไรและพบปัญหาอะไรบ้าง
5. ท่านพบปัญหาในการปลูกมันสำปะหลังใน ด้านต้นทุนการผลิต เช่น ค่าท่อนพันธุ์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าสารเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ด้านการตลาด เช่น การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง ความผันผวนของราคาผลผลิต ด้านภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง เกิดโรค และแมลงระบาด ด้านการส่งเสริมการเกษตร เช่น การส่งเสริมจากภาครัฐไม่ทั่วถึง ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอต่อเกษตรกร หรือไม่อย่างไร

ตอนที่ 3 คำถามสำหรับผู้ประกอบการลานรับซื้อผลผลิต

1. บริษัทพอใจกับผลผลิตหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรนำมาขายหรือไม่ อย่างไร
2. การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนดหรือไม่ อย่างไร
3. บริษัทมีการตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องชั่งหรือไม่อย่างไร
4. ท่านพบปัญหา หรืออุปสรรคใดในระหว่างการรับซื้อบ้างหรือไม่ ถ้าพบมีวิธีการจัดการกับสิ่งนั้นอย่างไร
5. ท่านคิดว่าในอนาคตผลผลิตมันสำปะหลังจะไปในทิศทางใด

ตอนที่ 4 คำถามสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง

1. เจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านพันธุ์มันสำปะหลัง ด้านการปลูก และด้านการดูแลรักษาที่ถูกวิธีแก่เกษตรกรหรือไม่อย่างไร
2. เจ้าหน้าที่มีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม เช่น การจัดอบรมและสาธิต การจัดเวทีเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการลานรับซื้อ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่อย่างไร
3. เจ้าหน้าที่มีการติดตาม และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ หรือไม่อย่างไร
4. เจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมมีจำนวนเพียงพอต่อเกษตรกรหรือไม่ หากไม่เพียงพอท่านมีวิธีการจัดการกับปัญหานี้อย่างไร
5. ท่านคิดว่าอนาคตความต้องการของมันสำปะหลังจะไปในทิศทางใด

ขั้นที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องภาษาที่ใช้และนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้เกิดความถูกต้องในระเบียบวิธีการวิจัย นำไปสู่การศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสัมภาษณ์ไปนำเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการวิจัยเพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ได้ทำการศึกษาครั้งนี้

3. การใช้เครื่องมือในการศึกษา

3.1 ผู้วิจัยมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในตัวผู้วิจัย อันจะมีผลต่อความถูกต้องและความเป็นจริงของข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยมีการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล (Member checking) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการจดบันทึกอย่างละเอียดคนกลับไป ผู้ถูกสัมภาษณ์ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล ว่ามีความถูกต้องและเป็นจริง ตรงกับความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์หรือไม่

3.3 ผู้วิจัยมีการตรวจสอบความไว้วางใจได้ของข้อมูล (Dependability) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อยืนยันความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ได้ทำการศึกษาครั้งนี้

3.4 ผู้วิจัยมีการใช้ความสามารถในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ (Transferability) โดยการเขียนระเบียบวิธีการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และบริบทที่ต้องการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของการวิจัย ในการที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในบริบทที่ใกล้เคียงกัน

3.5 ผู้วิจัยมีการยืนยันผลการวิจัย (Conformability) โดยผู้วิจัยจะเก็บเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้เป็นอย่างดีพร้อมสำหรับการตรวจสอบ (Audit trail) เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลที่ได้ ไม่มีความลำเอียงหรือเกิดจากการคิดขึ้นของผู้วิจัย

3.6 โดยมุ่งเน้นจรรยาบรรณในการสร้างและเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งได้ขอคำแนะนำ และคำปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัย นำไปสู่การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ที่เป็นไปอย่างมีความครอบคลุม และมีความถูกต้องของด้านเนื้อหาหรือประเด็นที่ต้องการจะศึกษา

4. การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. ดร.ธีทัต ตรีศิริโชค อาจารย์ประจำ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.กชพร นรมาตย์ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ดร.อัครกิตติ์ พัฒนสัมพันธ์ อาจารย์ประจำ คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

จากนั้นนำมาประมวลความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่ได้รับการพิจารณาแบบ
สัมภาษณ์เป็นรายชื่อแล้ว นำมาปรับปรุงให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำมา
คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

กำหนดให้ IOC แทน คำนวณความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ค่าคะแนนรวมที่ผู้เชี่ยวชาญให้
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยค่า IOC นี้ สามารถกำหนดได้จากการอ้างอิงบุคคล ทั้งนี้ค่าที่กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญ
ให้คะแนน มีดังนี้

- 1 ข้อคำถามสอดคล้องกับงานวิจัย
- 0 ไม่มั่นใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับงานวิจัย แต่อาจจะใช้ได้
- 1 ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับงานวิจัย

โดยผู้เชี่ยวชาญจะแสดงความคิดเห็นต่อข้อคำถามเป็นรายชื่อ ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มา
รวมกันในแต่ละบุคคล จากนั้นรวมคะแนนของทุกคนเข้าด้วยกันหารจำนวนของผู้เชี่ยวชาญ
จะได้ผลลัพธ์ที่เป็นตัวเลข ซึ่งค่าในการยอมรับจะต้องไม่ต่ำกว่า .66 (ชนัญฐ์ ยังเฟื่องมนต์, 2559)
จากการคำนวณได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับ
ปรับปรุงรูปแบบของแบบสัมภาษณ์อีกครั้ง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไขปรับปรุง
เพิ่มเติมเพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิภาพ และนำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล
กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยค่า IOC จากการคำนวณได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องในการ
วิจัยในครั้งนี้เท่ากับ 0.69

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล: เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งลักษณะการแบ่งข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้มาจากข้อมูลที่ถูกศึกษาได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์คำปรึกษาจาก ดร.เบญญาดา กระจ่างแจ้ง เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานวิจัย

1.3 ผู้วิจัยกำหนดสร้างเครื่องมือที่เป็นคำถามในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง จำนวน 3 ท่าน

1.4 ทำการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว และลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field data) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.5.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว ลานรับซื้อผลผลิต จำนวน 20 คน ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและโครงสร้างการสัมภาษณ์ โดยผู้สัมภาษณ์พยายามหารายละเอียดเบื้องต้นเพื่อทำความเข้าใจในตัวผู้ให้ข้อมูล เป็นลักษณะแบบไม่เป็นทางการ โดยกำหนดคำถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับเรื่องที่วิจัย

1.5.2 ก่อนเริ่มทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยขออนุญาตในการจัดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์แบบต่อหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์

1.5.3 ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกสรุปสั้น ๆ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ และเมื่อจบการสัมภาษณ์จะทำการบันทึกข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมทันที

1.5.4 ข้อมูลที่ทำการบันทึกจะนำมาทำการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป และข้อมูลที่ได้มาผู้วิจัยจะนำมา

ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งด้วยการทบทวนครั้งต่อครั้ง เพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผลต่อไป

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าจากตำราที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย ข้อมูลจากเว็บไซต์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและใช้อ้างอิงในการเขียนรายงานผลการวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยา โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลของ เลียนาร์ด (Leonard's method) ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของเลียนาร์ด (Leonard's method) จะหาสาเหตุที่พยายามเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ได้ดังนี้

1. ถอดเทปที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (Verbatim) ออกเป็นบทสนทนาตามตัวอักษร ตรวจสอบข้อมูลโดยการเปรียบเทียบข้อมูลจากการฟังเทปหลาย ๆ ครั้ง
2. นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทป การบันทึกภาคสนาม และจากการสังเกตในพื้นที่มาอ่านทวนซ้ำหลาย ๆ รอบ พยายามสังเกตความหมายของคำบรรยายทุกขั้นตอน ตัดสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องออกให้เหลือเฉพาะแก่น (Core) จากนั้นถอดรหัสข้อความ (Coding) ออกจากบทสนทนาแล้วพิจารณาคำต่าง ๆ นั้น ว่าแสดงถึงอะไร เราเรียกว่า ประเด็นย่อย (Categories or sub themes)
3. สรุปรวมประเภทของเรื่องหรือประเด็นย่อยที่ได้ที่มีเนื้อหาเข้ากลุ่มกัน รวบรวมเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน ในขั้นตอนนี้เรียกว่า การสรุปประเด็นหลัก (Themes)
4. พิจารณาแต่ละประเด็นและความหมายของคำ การตอบสนองของผู้ให้ข้อมูลหรือผู้มีส่วนร่วมในแต่ละเหตุการณ์ จนเรื่องที่ตอบสนองกลายเป็นแบบอย่าง (Exemplars) หรือเป็นเรื่องที่สามารถอธิบายความหมายของสถานการณ์นั้น ๆ ได้
5. การจำแนกข้อมูลที่ได้ตามความหมาย ที่สามารถอธิบายการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะเฉพาะได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจภายใต้บริบทนั้น ๆ

การแปลความข้อมูลตามแนวคิดของ เลียนาร์ด (Leonard's method) นั้น เน้นที่ประสบการณ์และความรู้เดิมของผู้วิจัยที่มีต่อเรื่องที่จะศึกษา เนื่องจากจะทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจประสบการณ์ของบุคคลในเรื่องที่ศึกษาได้เป็นอย่างดี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้วครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ กระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากเอกสารขั้นต้น และเอกสารชั้นรอง เช่น บทความ งานวิจัย หนังสือ ตลอดจนการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 2) กลุ่มตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร 3) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 16 ท่าน กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรในจังหวัดสระแก้ว 2 แห่ง แห่งละ 1 ท่าน และกลุ่มที่ 3 กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ท่าน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ใช้ในการสอบถามเพื่อทราบถึงสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ กระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

เพื่อเป็นการรักษาความลับของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูล โดยการกำหนดรหัสของผู้สัมภาษณ์เป็น กลุ่มที่ 1 A1-A16 กลุ่มที่ 2 B1, B2 และกลุ่มที่ 3 C1, C2 โดยไม่เรียงลำดับก่อนหลัง จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยต่อไป

2339188056

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 6 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง
ในจังหวัดสระแก้ว

กลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกมันสำปะหลัง	อายุ (ปี)	อาชีพ	รายได้ (บาทต่อปี)	แทนด้วยรหัส
1	40	เกษตรกร	750,000-800,000	A1
2	55	เกษตรกร	1,950,000-2,000,000	A2
3	30	เกษตรกร	550,000-600,000	A3
4	59	เกษตรกร	650,000-700,000	A4
5	37	เกษตรกร	370,000-420,000	A5
6	56	เกษตรกร	310,000-360,000	A6
7	53	เกษตรกร	150,000-200,000	A7
8	61	เกษตรกร	850,000-900,000	A8
9	63	เกษตรกร	1,150,000-1,200,000	A9
10	53	เกษตรกร	250,000-300,000	A10
11	49	เกษตรกร	1,390,000-1,440,000	A11
12	53	เกษตรกร	550,000-600,000	A12
13	50	เกษตรกร	850,000-900,000	A13
14	67	เกษตรกร	250,000-300,000	A14
15	38	เกษตรกร	550,000-600,000	A15
16	57	เกษตรกร	250,000-300,000	A16

จากตารางที่ 6 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูก
มันสำปะหลังจำนวนรวม 16 คน โดยเฉลี่ยมีอายุ 51 ปี มีอาชีพเป็นเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ยต่อปี
ตั้งแต่ 150,000-2,000,000 บาท

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรในจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 7 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรในจังหวัดสระแก้ว

ตัวแทนลานรับซื้อ ผลผลิตของเกษตรกร	อายุ (ปี)	อาชีพ	รายได้ (บาทต่อปี)	แทนด้วยรหัส
1	59	ประธาน กรรมการบริหาร	450,000-500,000	B1
2	56	ประธาน กรรมการบริหาร	300,000-400,000	B2

จากตารางที่ 7 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พบว่า ตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรจำนวนรวม 2 คน โดยเฉลี่ยมีอายุ 58 ปี อาชีพส่วนใหญ่เป็นประธานกรรมการบริหารมีรายได้เฉลี่ยต่อปีตั้งแต่ 300,000-500,000 บาท

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 8 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปกลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง

เจ้าหน้าที่สำนักงาน เกษตรจังหวัด	อายุ (ปี)	อาชีพ	รายได้ (บาทต่อเดือน)	แทนด้วยรหัส
1	42	ข้าราชการ	20,000	C1
2	45	ข้าราชการ	23,000	C2

จากตารางที่ 8 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดจำนวนรวม 2 คน โดยเฉลี่ยมีอายุ 44 ปี อาชีพข้าราชการโดยมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 20,000-23,000 บาท

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ใช้ในการสอบถามเพื่อทราบถึงสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ กระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

แบบสัมภาษณ์กลุ่ม 1 ชุด A (กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง)

คำถามข้อที่ 1 ท่านมีขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังรวมทั้งสิ้นกี่ไร่

ตารางที่ 9 ขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังรวมของเกษตรกรแต่ละรายมีพื้นที่ทั้งสิ้นกี่ไร่

คนที่	รายการ	ขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังรวมทั้งสิ้นกี่ไร่
1	A1	มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังประมาณ 135 ไร่ ปลูกมา 20 ปี
2	A2	มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง 300 ไร่ ปลูกมา 30 ปี
3	A3	มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 100 ไร่ ปลูกมา 10 ปี
4	A4	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 130 ไร่ ปลูกมา 20 ปี ที่ของตนเอง
5	A5	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 70 ไร่พื้นที่ที่ปลูกเช่าทั้งหมด ปลูกมา 8 ปี
6	A6	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 60 ไร่ เป็นที่ของตนเองปลูกมา 30 ปี
7	A7	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 30 ไร่ ปลูกมา 20 ปีกว่า ๆ
8	A8	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 150 ไร่ ปลูกมา 20 ปี
9	A9	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 200 ไร่ ปลูกมา 20 ปี
10	A10	พื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 50 ไร่ ปลูกมา 20 ปี
11	A11	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 240 ไร่ ปลูกมา 10 ปี
12	A12	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 100 ไร่ 20 ไร่เป็นของตัวเองที่เหลือเช่าที่ดินเพื่อทำการปลูกมันสำปะหลัง ปลูกมา 30 ปี
13	A13	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 150 ไร่ ปลูกมา 30 ปี
14	A14	มีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 50 ไร่ ปลูกมา 30 ปี
15	A15	มีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 100 ไร่ ปลูกมา 6 ปี
16	A16	ปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง 50 ไร่ ปลูกมา 30 ปี

2339188056

จากตารางที่ 9 สรุปได้ว่า เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังส่วนมากมีพื้นที่เพาะปลูกเป็นของตนเอง มีพื้นที่การเพาะปลูกตั้งแต่ 30-300 ไร่ มีจำนวนเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังจำนวน 30 ไร่ 1 คน 50 ไร่ 3 คน 60 ไร่ 1 คน 70 ไร่ 1 คน 100 ไร่ 2 คน 120 ไร่ 1 คน 130 ไร่ 1 คน 135 ไร่ 1 คน 150 ไร่ 2 คน 200 ไร่ 1 คน 240 ไร่ 1 คน และ 300 ไร่ 1 คน เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังตั้งแต่ 6-30 ปี

2339188056

ตารางที่ 10 สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ขนาดใหญ่ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ระบุหัวข้อของเอกสารแต่ละรายที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ระบุ

พื้นที่ถูกสัมภาษณ์หลัง	คนที่/รายการ																รวม
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	A11	A12	A13	A14	A15	A16	
ในจังหวัดสระแก้ว																	
1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50						✓			✓					✓			✓
2. ตั้งแต่ 51-100			✓			✓						✓					✓
3. ตั้งแต่ 101-150	✓								✓				✓				
4. ตั้งแต่ 151-200										✓							
5. ตั้งแต่ 201-250																✓	
6. ตั้งแต่ 251-300		✓															

จากตารางที่ 10 สรุปได้ว่า เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังมีจำนวนพื้นที่ในการเพาะปลูก ระหว่าง 51-100 ไร่ เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมา คือ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่มีจำนวนพื้นที่ในการเพาะปลูกระหว่าง 101-150 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25 เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่มีจำนวนพื้นที่ในการเพาะปลูกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.75 เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่มีจำนวนพื้นที่ในการเพาะปลูกระหว่าง 201-250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.5 เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่มีจำนวนพื้นที่ในการเพาะปลูกระหว่าง 151-200 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.25 และเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่มีจำนวนพื้นที่ในการเพาะปลูกระหว่าง 251-300 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังมีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังตั้งแต่ 6-30 ปี

คำถามข้อที่ 2 จำนวนแรงงานด้านการเกษตรของท่านรวมทั้งหมด

ตารางที่ 11 จำนวนแรงงานด้านการเกษตร

คนที่	รายการ	จำนวนแรงงานด้านการเกษตร
1	A1	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร 12 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
2	A2	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร 15 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
3	A3	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร 15 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
4	A4	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร 6 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
5	A5	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร 9 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
6	A6	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร 15 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
7	A7	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร 16 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
8	A8	จำนวนแรงงานที่ใช้ 12 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
9	A9	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร 10 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
10	A10	จำนวนแรงงานที่ใช้ 10 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
11	A11	จำนวนแรงงานที่ใช้ 11 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
12	A12	จำนวนแรงงานที่ใช้ 7 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
13	A13	จำนวนแรงงานที่ใช้ 5-6 คนต่อครั้ง ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
14	A14	จำนวนแรงงานที่ใช้ 20 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
15	A15	จำนวนแรงงานที่ใช้ 20 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต
16	A16	จำนวนแรงงานที่ใช้ 10 คน ตลอดการปลูกจนเก็บเกี่ยวผลผลิต

2339188056

จากตารางที่ 11 สรุปได้ว่าจำนวนแรงงานด้านการเกษตรส่วนมากใช้แรงงานตั้งแต่ 5-20 คน เป็นการจ้างแรงงานด้านการเกษตรในลักษณะจ้างเหมาตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว ผลผลิตเป็นการใช้งานแบบซ้ำ ๆ ไม่ได้หาแรงงานใหม่เข้ามาทำ ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานต่างด้าว ที่มาเป็นครอบครัวมาอาศัยอยู่กับเจ้าของที่ปลูกมันสำปะหลัง

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

ตารางที่ 12 ผลการสัมภาษณ์จำนวนแรงงานด้านการเกษตรของท่านรวมทั้งหมด

จำนวนแรงงานด้าน การเกษตรในจังหวัด	คนที่/รายการ																รวม
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	A11	A12	A13	A14	A15	A16	
สระแก้ว													✓				1
1. แรงงาน 1-5 คน																	1
2. แรงงาน 6-10 คน				✓		✓			✓	✓						✓	6
3. แรงงาน 11-15 คน	✓		✓			✓		✓		✓							6
4. แรงงาน 16-20 คน							✓							✓		✓	3

จากตารางที่ 12 สรุปได้ว่า เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังใช้แรงงานด้านการเกษตรตั้งแต่ 6-10 คน และ 11-15 คน เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ การใช้แรงงานด้านการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังจำนวน 16-20 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และการใช้แรงงานด้านการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังจำนวน 1-5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

คำถามข้อที่ 3 ท่านมีรายได้ในภาคการเกษตรต่อปีรวมทั้งหมด

ตารางที่ 13 รายได้ในภาคการเกษตรต่อปีรวมทั้งหมด

คนที่	รายการ	รายได้ภาคการเกษตรต่อปีรวมทั้งหมด (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย)
1	A1	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 750,000-800,000 บาทต่อปี
2	A2	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 1,950,000-2,000,000 บาทต่อปี
3	A3	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 550,000-600,000 บาทต่อปี
4	A4	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 650,000-700,000 บาทต่อปี
5	A5	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 370,000-420,000 กว่าบาทต่อปี
6	A6	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 310,000-360,000 บาทต่อปี
7	A7	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 150,000-200,000 บาทต่อปี
8	A8	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 850,000-900,000 บาทต่อปี
9	A9	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 1,150,000-1,200,000 บาทต่อปี
10	A10	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 250,000-300,000 บาทต่อปี
11	A11	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 1,390,000-1,440,000 บาทต่อปี
12	A12	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 550,000-600,000 บาทต่อปี
13	A13	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 850,000-900,000 บาทต่อปี
14	A14	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 250,000-300,000 บาทต่อปี
15	A15	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 550,000-600,000 บาทต่อปี
16	A16	รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตร ประมาณ 250,000-300,000 บาทต่อปี

จากตารางที่ 13 สรุปได้ว่า รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตรของเกษตรกรมีตั้งแต่ 150,000-2,000,000 บาทต่อปี ซึ่งเป็นการประมาณรายได้ทั้งปีที่ยังไม่ได้ผ่านการหักค่าใช้จ่ายในการ

ดำเนินการ ซึ่งรายได้จากภาคการเกษตรจะมากน้อยตามจำนวนพื้นที่ที่เพาะปลูกอีกอย่างหนึ่ง
ที่จะวัดรายได้ของชาวเกษตรกรก็คือราคามันสำปะหลัง ถ้าปีไหนมันสำปะหลังแพงเกษตรกรก็จะ
ได้เงินมาก ถ้าปีไหนมันสำปะหลังราคาถูกเกษตรกรก็รายได้น้อย ส่วนใหญ่รายได้ก็จะมาจากราคา
มันสำปะหลังที่แพงหรือถูก

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

จากตารางที่ 14 สรุปได้ว่า รายได้ในภาคการเกษตรต่อปีของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังมีรายได้ตั้งแต่ 300,001-600,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมาคือ รายได้ในภาคการเกษตรต่อปีน้อยกว่าหรือเท่ากับ 300,000 บาท และรายได้ต่อปีตั้งแต่ 600,001-900,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25 และรายได้ในภาคการเกษตรต่อปีของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังมีรายได้ตั้งแต่ 900,001-1,200,000 บาท 1,200,001-1,500,000 บาท และ 1,500,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

คำถามข้อที่ 4 ท่านได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมากี่ตันต่อไร่

ตารางที่ 15 ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาที่ต้นต่อไร่

คนที่	รายการ	ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา ต้น/ไร่
1	A1	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 3 ต้นต่อไร่
2	A2	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 4 ต้นต่อไร่
3	A3	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 3 ต้นกว่าต่อไร่
4	A4	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 4 ต้นต่อไร่
5	A5	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 2 ต้นกว่าต่อไร่
6	A6	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 3 ต้นกว่าต่อไร่
7	A7	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 4 ต้นต่อไร่
8	A8	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 5 ต้นต่อไร่
9	A9	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา บางพื้นที่ได้ 4 ต้นต่อไร่ บางไร่ได้ 5 ต้นต่อไร่ ขึ้นอยู่กับสภาพดินในพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูก
10	A10	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา บางพื้นที่ได้ 3 ต้นต่อไร่ บางไร่ได้ 4 ต้นต่อไร่ ขึ้นอยู่กับสภาพดินในพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูก
11	A11	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 4 ต้นต่อไร่
12	A12	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 3 ต้นต่อไร่
13	A13	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 5 ต้นต่อไร่
14	A14	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 3 ต้นต่อไร่
15	A15	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 5 ต้นต่อไร่
16	A16	ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 3 ต้นต่อไร่

จากตารางที่ 15 สรุปได้ว่า ผลผลิตมันสำปะหลังที่เกษตรกรเพาะปลูกได้ในปีที่ผ่านมามีผลผลิตตั้งแต่ 2-5 ตัน/ไร่ มีจำนวน 2 ตัน/ไร่ 1 คน 3 ตัน/ไร่ 7 คน 4 ตัน/ไร่ 5 คน และ 5 ตัน/ไร่ 3 คน ผลผลิตของเกษตรกรก็ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรและการดูแลบำรุงหัวมันสำปะหลัง การใส่ปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยชีวภาพส่งเสริมให้หัวมันสำปะหลังเจริญเติบโตดี ส่งผลต่อจำนวนผลผลิต

2339188056

ตารางที่ 16 สรุปผลการสัมภาษณ์ผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาที่ต้นต่อไร่

ผลิตมันสำปะหลังในปีที่	คนที่/ รายการ																รวม
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	A11	A12	A13	A14	A15	A16	
1. 2 ต้น/ ไร่					✓												1
2. 3 ต้น/ ไร่	✓		✓			✓					✓			✓			6
3. 4 ต้น/ ไร่		✓		✓			✓			✓							5
4. 5 ต้น/ ไร่							✓	✓					✓		✓		4

จากตารางที่ 16 สรุปได้ว่า เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาจำนวน 3 ตัน/ไร่ เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาจำนวน 4 ตัน/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.25, ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาจำนวน 5 ตัน/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25 และได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาจำนวน 2 ตัน/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

คำถามข้อที่ 5. ท่านใช้พันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์อะไรในการปลูก มีเหตุผลอย่างไรที่ใช้พันธุ์นี้

ตารางที่ 17 พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ในการปลูก

คนที่	รายการ	พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ในการปลูก
1	A1	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 ในการปลูก เพราะผลผลิตมีเปอร์เซ็นต์แป้งมากกว่าพันธุ์อื่น
2	A2	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 เพราะให้ผลผลิตในปริมาณมาก
3	A3	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 และสำปะหลังพันธุ์ 89 เพราะให้ผลผลิตหัวมันดี
4	A4	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 เพราะว่าได้ผลผลิตเยอะ
5	A5	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 เพราะได้ผลผลิตเยอะ
6	A6	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 และ เกษตรศาสตร์ 50 เพราะให้ผลผลิตหัวมันดี
7	A7	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 และ เกษตรศาสตร์ 50 เพราะ หัวโตเร็ว
8	A8	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 และ 89 ให้หัวมันดี และเป็นพันธุ์ใหม่
9	A9	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 ตอนนี้พันธุ์นี้กำลังนิยมจึงปลูกและให้หัวดีและดก แต่ก่อนปลูกเกษตรศาสตร์ 50 ให้หัวดกเหมือนกันแต่ปลายหัวแหลม ไม่เหมือนมันสำปะหลังพันธุ์ 81 ที่เสมอกันตั้งแต่หัวถึงปลาย
10	A10	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 และ เกษตรศาสตร์ 50 พื้นที่แถวนี้ใช้พันธุ์นี้ได้ผลผลิตดี แต่ถ้าใช้พันธุ์อื่นให้ผลผลิตต่ำ
11	A11	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 และพันธุ์ 89 เพราะในเขตพื้นที่นี้คนนิยมใช้พันธุ์นี้ปลูกกันเยอะ
12	A12	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ เกษตรศาสตร์ 50 และ 81 ให้ผลผลิตเยอะ หัวดก
13	A13	มันสำปะหลังพันธุ์ 81 ให้ผลผลิตหัวดี

ตารางที่ 17 (ต่อ)

คนที่	รายการ	พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ในการปลูก
14	A14	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 แต่ก่อนใช้พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 เห็นเกษตรกรส่วนใหญ่เปลี่ยนกันเลยเปลี่ยนบ้าง
15	A15	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 ให้ผลผลิตต่อตันเยอะ ทนแล้ง
16	A16	ใช้มันสำปะหลังพันธุ์ 81 ให้ผลผลิตหัวดก และหัวใหญ่

จากตารางที่ 17 เกษตรกรใช้พันธุ์มันสำปะหลัง 81 จำนวน 15 ราย, พันธุ์มันสำปะหลัง 89 จำนวน 3 ราย และ พันธุ์มันสำปะหลังเกษตรศาสตร์ 50 จำนวน 5 ราย ตามลำดับ เกษตรกรใช้พันธุ์มันสำปะหลัง 81 เป็นส่วนมากเพราะมีเปอร์เซ็นต์แป้งมากกว่าพันธุ์อื่นให้ผลผลิตหัวดก หัวเยอะ หัวโตเร็ว หัวเสมอกันตั้งแต่หัวถึงปลาย เป็นพันธุ์ใหม่ ที่กำลังนิยมจึงปลูก และทนแล้ง ส่วน 89 ยังไม่ค่อยมีคนนิยมนัก เพราะแป้งไม่ค่อยเยอะ มีหัวดก ข้อเสียคือไม่ทนแล้งตายง่าย อ่อนแอต่อโรครากเน่าหัวเน่ากว่ามันสำปะหลังชนิดอื่น ส่วนเกษตรศาสตร์ 50 เป็นพันธุ์มันสำปะหลังที่มีมานาน และทนแล้งได้ดี เปอร์เซ็นต์แป้งค่อนข้างสูง และจดทะเบียนรับรองพันธุ์เป็นที่เรียบร้อย แต่พันธุ์ 81 89 เป็นพันธุ์ผสมระหว่างมันสำปะหลังพันธุ์หัวยวงและมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง ยังไม่ผ่านการขึ้นทะเบียนรับรองพันธุ์อย่างถูกต้อง ยังถือว่าเป็นสายพันธุ์ที่ขาดมาตรฐาน คุณภาพในสายพันธุ์

ตารางที่ 18 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ใช้ในการปลูกของเกษตรกร

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	คนที่/ รายการ																ร้อยละ
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	A11	A12	A13	A14	A15	A16	
1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ 81	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	87.5
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ 89		✓						✓			✓						18.75
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ 50					✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓					37.5

จากตารางที่ 18 สรุปได้ว่า เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้วใช้พันธุ์มันสำปะหลัง 81 ในการปลูกเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมา คือ พันธุ์มันสำปะหลังเกษตรศาสตร์ 50 คิดเป็นร้อยละ 37.5 และพันธุ์มันสำปะหลัง 89 คิดเป็นร้อยละ 18.75 ตามลำดับ

คำถามข้อที่ 6 ท่านมีการเตรียมพื้นที่ในการปลูก การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวอย่างไร และพบปัญหาอะไรบ้าง

ตารางที่ 19 การเตรียมพื้นที่ในการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และปัญหาที่พบ

คนที่	รายการ	การเตรียมพื้นที่ การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และปัญหาที่พบ
1	A1	ไถด้วยควาณ 6 ก่อนหนึ่งรอบ ไถแปรด้วยควาณ 6 รอบสองก่อนการปลูก การดูแลรักษา มีการฉีดยากำจัดวัชพืชการใส่ปุ๋ยสารเคมีบำรุงพันธุ์มันสำปะหลัง ไม่พบปัญหาด้านค่าท่อนพันธุ์
2	A2	ไถระเบิดดินหนึ่งรอบ รอบสองไถแปรด้วยควาณ 7 ก่อนการปลูก ยกร่องเตรียมปลูก พบปัญหา การเก็บเกี่ยวผลผลิตใช้รถไถในการขุด ใช้คนเก็บหัวมันสำปะหลังลำเลียงใส่รถบรรทุกหกดล้อหรือรถบรรทุกสิบล้อไปขาย การดูแลรักษาทำร่น ถางหญ้า ฉีดยาหญ้า 3 ครั้ง ใช้ยา 5 ลิตรต่อพื้นที่ 10 ไร่ ใส่ปุ๋ย 2 ครั้ง
3	A3	ไถครอบแรกด้วยควาณ 3 รอบที่สองมีการไถแปรด้วยควาณ 7 เพื่อให้ดินมันฟูขึ้น ให้ผลผลิตหัวมันสำปะหลังดี การบำรุงรักษา ฉีดยากำจัดวัชพืช ถากหญ้า ใส่ปุ๋ยเคมี
4	A4	ไถดินสองครั้งด้วยควาณ 7 ถึงจะยกร่องปลูก ปลูกไปชักพอกมันโตชักหน่อยก็ใส่ปุ๋ยฉีดยา 10 เดือน ก็เก็บเกี่ยวผลผลิต 1 ครั้ง เก็บโดยการใช้รถไถ ไถหัวมัน และขนขึ้นรถ ส่วนการจ้างแรงงานจ้างแบบเหมา
5	A5	ไถอะไถแปรด้วยควาณ 6 ทั้งสองรอบ หว่านปุ๋ยรองพื้นก่อนยกร่อง ยกร่องและปลูก ใส่ปุ๋ยระยะ 3 เดือนแรก ใส่ปุ๋ยสูตร 16-8-8 ช่วง 5 เดือน-6 เดือน ใส่ปุ๋ยระเบิดหัว สูตร 60-0-0
6	A6	ไถอะไถด้วยควาณ 6 รอบสองไถแปรด้วยควาณ 6 เอาปุ๋ยรองพื้น ยกร่องปลูก ปลูกไปสักพักก็ใส่ปุ๋ยเคมี

2339188056

ตารางที่ 19 (ต่อ)

คนที่	รายการ	การเตรียมพื้นที่ การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และ ปัญหาที่พบ
7	A7	ไถ 2 ครั้งด้วยผาน 7 แล้วก็ ไถด้วยผานยกร่อง ยกร่องปลูก การดูแลรักษาคือ ใส่ปุ๋ยนิตยา นิตยากี่ประมาณ 2 ครั้ง เมื่อต้นมันขึ้นถึงครึ่งเขาก็ฉีดวัชพืช แล้วก็ใส่ปุ๋ย พอได้ประมาณ 4-5 เดือน ก็ฉีดยาอีกครั้งนึง แล้วก็ใส่ปุ๋ย 2 ครั้ง การเก็บเกี่ยวผลผลิตใช้รถบรรทุกในการขนส่งผลผลิตไปขาย
8	A8	ไถด้วยผาน 6 ไถแปรด้วยผาน 7 หลังจากนั้นไถด้วยผานยกร่อง ยกร่อง ปลูก การดูแลรักษาที่ใส่ปุ๋ยนิตยา
9	A9	ไถด้วย 1 ครั้งด้วยผาน 7 รอบสองไถแปรด้วยผาน 7 หนึ่งครั้ง แล้วก็ไถด้วย ผานยกร่อง ยกร่องและรองพื้นด้วยปุ๋ยก่อนปลูก การดูแลคือ ไปดูหากพบ หน้ำขึ้นก็คะหน้ำก่อน และนิตยา พอมันโตขึ้นได้แค่ซอกก็ใส่ปุ๋ย ปัญหาแล้ง เมื่อเปลี่ยนรุ่นในการปลูกมัน ต้องรอให้ฝนตกถึงจะปลูกใหม่ได้ แต่ถ้าตก หนักเกินไปก็ปลูกไม่ได้เหมือนกัน
10	A10	ไถด้วยผาน 6 ที่ทิ้งไว้ รอฝนตกอีกครั้ง ก็ไปไถแปรด้วยผาน 6 อีก ยกร่อง ปลูก รองพื้นด้วยปุ๋ย การดูแลรักษา ทำรุ่น นิตยา ถ้าหน้ำเยอะก็ใช้คนงานคะ หน้ำออกก่อน
11	A11	ไถด้วยผาน 6 รอบแรก ไถดินตากแดดประมาณ 3-4 วัน และยกร่องปลูก รองพื้นด้วยปุ๋ย ใส่ปุ๋ย
12	A12	ไถ 2 ครั้งไถด้วยผาน 7 ไถครั้งที่ 3 ด้วยผานยกร่อง ใส่ปุ๋ยรองพื้น ยกร่องปลูก พอมันเกิดรุ่นก็นำยาเผาไหม้ไปฉีด 2 ครั้ง พอมันขึ้นถึงประมาณ เขาก็ใส่ปุ๋ยระเบิดหัว พอโตถึงประมาณซอกก็ฉีดยาอีกและใส่ปุ๋ย การเก็บ เกี่ยวคือใช้รถไถ ไถหัว ใช้คนงานเก็บขึ้นรถ การขนส่งก็ลำบากหากฝนตก ติดต่อกันหลายวัน

ตารางที่ 19 (ต่อ)

คนที่	รายการ	การเตรียมพื้นที่ การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และ ปัญหาที่พบ
13	A13	ไถด้วยผาน 7 ไถแปรด้วยผาน 7 และไถด้วยผานยกร่อง และยกร่องปลูก การดูแลรักษาคือทำร่นมัน นิตยา ใส่ปุ๋ย ปัญหาที่พบในการปลูกคือเชื้อรา และด้านราคาท่อนมันที่ลงทุนไป 60,000 บาท
14	A14	ไถด้วยผาน 7 ดากแดดประมาณ 1 อาทิตย์ ค่อยยกร่องปลูก พอต้นมันโต ถึงเขาก็ใส่ปุ๋ย นิตยา คนงานไปทำร่น พบปัญหาเมื่อตอนโตเกิด โรคเหี่ยวไฟ
15	A15	ไถด้วยผาน 6 ไถแปรด้วยผาน 7 ใส่ปุ๋ยขี้เป็ด ขี้ไก่ร่อนพื้น มัน 3 เดือนก็ใส่ ปุ๋ยนิตยามาหว่านถ้าหากมีหญ้า และต่อมาก็ใส่ปุ๋ยอย่างเดียวกัน
16	A16	ไถ 2 ครั้งไถด้วยผาน 7 และไถยกร่อง ยกร่องปลูก ทำร่นหรือถาก หญ้า นิตยาหากมีหญ้า

จากตารางที่ 19 สรุปได้ว่า การเตรียมพื้นที่มีการไถระเบิดดิน ไถตะ ไถแปรก่อน ใส่ปุ๋ย ร่องพื้นเช่นปุ๋ยขี้เป็ด ขี้ไก่ หรือปุ๋ยเคมี ดากแดด ยกร่องปลูก เมื่อมันมีอายุประมาณ 3 เดือนใส่ปุ๋ย นิตยามาหว่าน และใส่ปุ๋ยบำรุง การเก็บเกี่ยวคือใช้รถไถ ไถหัว ใช้คนงานเก็บขึ้นรถบรรทุกในการ ขนส่งผลผลิตไปขาย การขนส่งลำบากหากฝนตกติดต่อกันหลายวัน ปัญหาที่พบ ปัญหาที่พบ ปัญหาสภาพดินในพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกผ่านการปลูกมาเป็นเวลานานเกิดการขาดความอุดม สมบูรณ์ของดินส่งผลให้เกิดดินเสื่อมโทรมเกิดจากการสะสมสารเคมีในดินเยอะเกินไป ทำให้ได้ผล ผลิตต่ำ ปัญหาภัยแล้งทำให้มันเหี่ยวตาย ส่วนภัยน้ำท่วมก็ทำให้มันเน่าตาย แต่ปัญหาหลัก ๆ ที่พบ ในขณะนี้จะเป็นเหี่ยวแห้ง เหี่ยวไฟ และโรคเชื้อราที่ระบาดหนักในทางชายแดนไทยกัมพูชาข้ามฝั่ง เข้ามาระบาดให้เขตจังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่จะอยู่แถว อำเภอ วัฒนาร อำเภอบึงสามพัน และอำเภอ คลองหาด

ตารางที่ 20 สรุปผลการสัมภาษณ์พื้นที่ในการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และปัญหาที่พบ

คนที่/ รายการ	
การเตรียมพื้นที่ในการปลูก	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16
มันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว	การเตรียมพื้นที่ที่มีการไถระเบิดดิน ไถตะไถแปรก่อน ใต้นุ้ยรองพื้นเช่นนุ้ยขี้ปัด ขี้ไก่ หรือนุ้ยเคมี ตากแดด ยกร่องปลูก เมื่อนมันมีอายุประมาณ 3 เดือนใต้นุ้ยฉีดฆ่าหญ้า และใต้นุ้ยบำรุง การเก็บเกี่ยวคือใช้รถไถ ไถหัว ใช้คนงานเก็บขึ้นรถบรรทุกในการขนส่งผลผลิตไปขาย

จากตารางที่ 20 สรุปได้ว่า เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้วมีการเตรียมพื้นที่ในการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว เหมือนกันทั้ง 16 คน คือ การเตรียมพื้นที่ในการปลูกนั้นมีการไถระเบิดดิน ไถตะ โถแปรก่อนการปลูก ใส่ปุ๋ยรองพื้น เช่น ปุ๋ยขี้เป็ด ขี้ไก่ หรือปุ๋ยเคมี พักดินตากแดด และขร่อกปลูก เมื่อมันมีอายุประมาณ 3 เดือนใส่ปุ๋ย ฉีดยาฆ่าหญ้า และใส่ปุ๋ยบำรุงหัว การเก็บเกี่ยว ใช้รถไถในการไถหัวมันขึ้นจากดิน ใช้คนงานเก็บผลผลิต ลำเรียงขึ้นรถบรรทุกเพื่อขนส่งผลผลิตไปยังแหล่งรับซื้อ ตามลำดับ

คำถามข้อที่ 7 ท่านพบปัญหาในการปลูกมันสำปะหลังใน ด้านต้นทุนการผลิต เช่น ค่าท่อนพันธุ์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าสารเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ด้านการตลาด เช่น การกตรราคาของพ่อค้าคนกลาง ความผันผวนของราคาผลผลิต ด้านภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง เกิดโรค และแมลงระบาด ด้านการส่งเสริมการเกษตร เช่น การส่งเสริมจากภาครัฐไม่ทั่วถึง ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อเกษตรกร หรือไม่อย่างไร

ตารางที่ 21 ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง

คนที่	รายการ	ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง
1	A1	ไม่พบปัญหาด้านค่าท่อนพันธุ์ แต่พบปัญหาด้านภัยธรรมชาติเนื่องจากน้ำท่วมทำให้หัวมันเน่าขายไม่ได้ราคา พบเพียงแบ่งในไร่มันของตนเอง การส่งเสริมจากภาครัฐมาไม่ถึง ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานเกษตร ไม่เคยเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานเกษตรเลย
2	A2	ถ้าราคาไม่ถึง 2 บาทก็ขาดทุน ราคาค่าท่อนพันธุ์สูงบ้างในบางปี หากในปีนั้นแล้งหรือน้ำท่วม ด้านค่าจ้างแรงงานถ้าได้ผลผลิตไม่ดีก็มีปัญหา การกตรราคาจากพ่อค้าคนกลางในบางครั้ง ในปีนี้พบปัญหาน้ำท่วมหัวมันเน่า ต้องขุดมันอ่อนไปขายราคาต่ำแต่ก็ต้องขาย หากหน้าแล้งพบ ใบแดง เพี้ย ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาดูแลช่วยเหลือ อยากให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เข้ามาดูแลแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น น้อยครั้งที่ลงมาดูแลแต่ไม่ทั่วถึง การช่วยเหลือล่าช้า นาน ๆ ทีลงมาดูแลเกษตรกร ไม่มีการติดตามผลที่ให้คำแนะนำกับเกษตรกรไปเลย การขนส่งผลผลิตไม่มีปัญหาแต่จะล่าช้าตรงจุดที่รับซื้อผลผลิตติดคิวนาน ปีได้รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรถึงแค่เที่ยงวัน มีการรับซื้อผลผลิตจากที่อื่นทำให้เกษตรกรในพื้นที่เดือดร้อน อยากให้ทางภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือดูแลด้านราคาอย่าให้ราคาต่ำจนเกินไปให้ ราคามันสำปะหลัง 2 บาท ขึ้นไปเกษตรกรก็จะอยู่รอด ไม่เหมือนพืชชนิดอื่นเช่นข้าวที่ทางรัฐบาลมีการช่วยเหลือเวลาเกิดภัยธรรมชาติน้ำท่วมภัยแล้งได้ค่าชดเชยทุก ๆ ปี

ตารางที่ 21 (ต่อ)

คนที่	รายการ	ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง
3	A3	<p>ในปีนี้พบปัญหาด้านต้นทุนปุ๋ยราคาสูง พบโรคเหี่ยวแห้ง และน้ำท่วมส่งผลให้มันสำปะหลังได้รับการช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรในด้านการแก้ไขปัญหาเหี่ยวแห้งที่ได้รับมาจากเจ้าหน้าที่เกษตร แต่การช่วยเหลือยังมีน้อยและไม่ทั่วถึง พักหลังไม่มีการลงมาให้ความรู้แก่เกษตรกรหรือติดตามการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้วเลย เมื่อทำตามคำแนะนำที่เกษตรเคยให้คำแนะนำกลับไม่ได้ผลตามที่เกษตรบอก หากพบโรคหรือแมลงในไร่ของตนเองก็ไปแจ้งกับเกษตรอำเภอแต่กว่าเกษตรอำเภอจะลงพื้นที่มาดูแลเกษตรกรหรือมาแก้ไขปัญหาที่เกษตรกรพบนั้นผลผลิตที่ปลูกไว้ก็เสียหายไปหมดแล้วไม่ทันการอยากได้รับการช่วยเหลือการสำนักงานเกษตรหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ลงมาแก้ไขโรคหรือแมลงที่พบในไร่ให้รวดเร็วกว่านี้ ถ้าหากผลผลิตเป็นโรคเกษตรกรก็ไม่ได้อะไรเลยขาดทุน</p>
4	A4	<p>เคยเจอการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อผลผลิต ได้รับการส่งเสริมการดูแลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่รัฐในการดูแล รักษา กำจัดโรคที่เกิดกับมัน ปีนี้ หนึ่ง ครั้ง ถึง สองครั้ง แต่ไม่มีการติดตามผลที่ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเลย ส่วนมากมาแค่บอกแนะนำ ครั้ง สองครั้งก็ไปเลย มีปัญหาด้านราคาและพ่อค้าคนกลาง ราคาขึ้น 3 บาท แต่วัดเปอร์เซ็นต์แห้งไม่ได้ ไม่ขึ้น</p>
5	A5	<p>พบปัญหาในการปลูกคือ เหี่ยวเหอะ และมีปัญหาด้านราคาปุ๋ยและค่าสารเคมี พบปัญหาเวลานำผลผลิตไปขายพบความปั่นป่วน โรงงานที่นำผลผลิตไปขายหักราคาเหอะอัตราต่อเที่ยว โคนหักเหอะมาก ปัญหาที่พบบ่อยในหน้าแล้งคือโรค และหน้าฝนมันจะเน่า ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเลย และไม่เคยได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p>

ตารางที่ 21 (ต่อ)

คนที่	รายการ	ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง
6	A6	ปีนี้พบปัญหาด้านค่าท่อนพันธุ์และการระบาดของโรคเชื้อรา โดยคราคาจากพ่อค้าคนกลางบ้างเป็นบางครั้ง ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเลย และไม่เคยได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
7	A7	ปีนี้เจอกับธรรมชาติ น้ำท่วมผลผลิตเน่าเสียหาย พบเชื้อไฟในไร่ ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเลย และไม่เคยได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
8	A8	ปัญหาที่พบคือด้านท่อนพันธุ์ที่ส่วนมากมาจากที่อื่นจะเป็น โรคมาพอมมาถึงเราก็จะเป็นโรคต่อระบาดไปทั่ว เชื้อไฟ โรคใบไหม้ ทำให้ต้นมันตาย และน้ำท่วมหัวมันเน่า ได้รับการดูแล ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่น้อย 1 ปี มาแค่ครั้งเดียว ได้รับข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้านแจ้งว่าเจ้าหน้าที่เกษตรจะมาจึงได้เข้ารับฟังข้อมูลต่าง ๆ จากหน่วยงาน
9	A9	ปัญหาแล้งเมื่อเปลี่ยนรุ่นในการปลูกมัน ต้องรอให้ฝนตกถึงจะปลูกใหม่ได้ แต่ถ้าตกหนักเกินไปก็ปลูกไม่ได้เหมือนกัน โรคพบ โรคเหี่ยวแป้ง โรคใบไหม้ ต้นมันตาย ปีที่แล้วต้นมันที่ไว้ทำพันธุ์เสียหายหมด ได้รับข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้านแจ้งว่าเจ้าหน้าที่เกษตรจะมา จึงได้เข้ารับฟังข้อมูลต่าง ๆ จากหน่วยงาน ในปีนี้ผลผลิตตกต่ำฝนตกหนักหัวมันเน่าน้ำท่วม ต้นมันตายไปกว่า 50 ไร่ จะขุดที่เหลือไปขาย รถก็เข้าไปไม่ถึงไร่ลำบากเพราะทางเป็นดินและรถติดเข้าไปไม่ได้ ทุกครั้งที่ปลูก ลงปลูกมันปี ปลูกเดือน 5 ไปถอนอีกที่เดือน กุมภาพันธ์ หรือ มีนาคม พอได้ใช้หนี้บ้าง ปีนี้มันจะได้ครั้งต่อครั้งแล้ว ไม่ได้อะไรเลย
10	A10	ปัญหาที่พบคือเชื้อไฟ ใบร่วง และต้นตาย ระบาดรุนแรงมากในตอนนี้ ได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐ หากพบปัญหาไปแจ้งที่สำนักงาน เจ้าหน้าที่ก็จะมาดูแลให้คำแนะนำ ให้อามาใช้ แต่ส่วนใหญ่ไม่ไปแจ้งกันต้องรักษาตัวเอง

ตารางที่ 21 (ต่อ)

คนที่	รายการ	ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง
11	A11	พบเพียงไฟพระบาท ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเลย และไม่เคยได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
12	A12	พบปัญหาด้านท่อนพันธุ์ โรคพืชไฟชื้อยามาชนิดก็ไม่หาย และพบโรคใหม่ มีอะไรกินใบของมัน กัดกินยอดของต้นมัน ต้นใหม่ และส่งผลทำให้หัวมันเน่า เคยนำผลผลิตไปขาย โรงแปงเปอร์เซ็นต์ไม่ได้เลย เลยขายเหมาขายลานที่เขาไม่วัดเปอร์เซ็นต์ เคยมีเจ้าหน้าที่เกษตรลงมาให้คำแนะนำแต่เราก็ทำไม่ได้ตามที่เจ้าหน้าที่บอกแนะนำ เพราะหากทำตามเจ้าหน้าที่มันไม่ทันเพราะปลูกมันจำนวนหลายไร่ การเกษตรแนะนำมาหากทำแค่ 1-2 ไร่ เราก็ทำได้ตามคำแนะนำ ถ้าหากทำตามที่เจ้าหน้าที่เกษตรบอกทำไม่ทันทำไม่ได้เพราะเราใช้แรงงานปลูก ขั้นตอนมันก็เริ่มมากขึ้น ลำบาก คนงานไม่เข้าใจ เจ้าหน้าที่ลงมาให้คำแนะนำ 1 ปี 1-2 ครั้ง มาเพื่อแนะนำเกษตรกรปลูกมันให้ได้ผลผลิตเยอะ ๆ มียา มีปุ๋ยมาให้ แต่ก็ทำไม่ได้เพราะมันยุ่งยากในการทำตามเลยไม่มีใครทำตามเลยทำตามประสบการณ์การของตัวเอง
13	A13	ปัญหาที่พบในการปลูกคือเชื้อรา และด้านราคาท่อนมันที่ลงทุนไป 60,000 บาท ไม่เคยได้เข้าอบรมหรือได้รับข่าวสาร การดูแล การให้คำแนะนำ วิธีการรักษาโรคต่าง ๆ ที่เกิดกับมันจากเกษตรอำเภอ หรือเกษตรจังหวัดเลย
14	A14	พบปัญหาเมื่อตอนโตเกิด โรคพืชไฟไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเลย และไม่เคยได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
15	A15	พบโรคพืช โรคเชื้อรา ระบาด ด้านท่อนพันธุ์ที่มีโรคติดมาด้วย หากราคามันลงก็ขาดทุน ทั้งค่าปุ๋ย ค่าแรงงาน ขายผลผลิตแบบเหมาไม่วัดเปอร์เซ็นต์แปง ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเลย และไม่เคยได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
16	A16	พบปัญหาน้ำท่วมหัวมันเน่า ไม่พบโรคในไร่ ท่อนพันธุ์ใช้ต้นของตนเองในการปลูก เคยได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่เกษตรแต่ปัจจุบัน ไม่มีแล้ว

จากตารางที่ 21 สรุปได้ว่า พบปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง คือ ราคาท่อนพันธุ์ที่มีราคาสูงและท่อนพันธุ์ไม่สะอาดมีเชื้อรา ที่ติดมากับท่อนพันธุ์ ทำให้เกิดโรคระบาด

โรคใบไหม้ พบแมลงศัตรูพืชคือ เphyไฟ และ เphyแปีงระบาด ราคามันที่ตกต่ำ และการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ปัญหาด้านอุทกภัย ภัยแล้ง ปัญหาค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าแรงงานด้านการเกษตรที่สูง การส่งเสริมจากรัฐมาไม่ถึง ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานเกษตร ไม่เคยเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานเกษตรเลย ขั้นตอนการเพาะปลูกที่หน่วยงานราชการส่งเสริมให้ปลูกมีความยุ่งยาก ทำตามได้ยาก ทำตามประสบการณ์ที่มี พื้นที่ดินในการปลูกถ้ามีการดูซ้ำ ๆ มากเกินไปตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป ก็จะไม่ได้อ้ำมันสำปะหลังมากนัก เพราะดินเริ่มเสื่อมสภาพ ชาวบ้านใช้แต่ปุ๋ยสารเคมีมาก ยาฆ่าแมลง ทำให้สภาพดินไม่สมบูรณ์และเสื่อมโทรม

2339188056

ตารางที่ 22 สรุปผลการสัมภาษณ์ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง

ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมัน คมที่/ รายการ	รวม															
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	A11	A12	A13	A14	A15	A16
1. ด้านต้นทุนการผลิต เช่น																
ค่าท่อนพันธุ์ ค่าจ้างแรงงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
ค่าสารเคมี คำน้ำมันเชื้อเพลิง																
2. ด้านการตลาด เช่น																
การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง				✓	✓	✓					✓					4
ความผันผวนของราคาผลผลิต																
3. ด้านภัยธรรมชาติ เช่น น้ำ																
ท่วม ฝนแล้ง เกิดโรค และแมลง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	16
ระบาด																
4. ด้านการส่งเสริมการเกษตร																
เช่น การส่งเสริมจากภาครัฐ																
ไม่ทั่วถึง ขาดการเผยแพร่ข้อมูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
ข่าวสาร เจ้าหน้าที่ไม่มีเพียงพอ																
ต่อเกษตรกร																

จากตารางที่ 22 สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว เกษตรกรพบปัญหาด้านภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง เกิดโรค และแมลงระบาด เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ ปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตร เช่น การส่งเสริมจากภาครัฐไม่ทั่วถึง ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 50 ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต เช่น ค่าท่อนพันธุ์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าสารเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 37.5 และปัญหาด้านการตลาด เช่น การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง ความผันผวนของราคา คิดเป็นร้อยละ 25 ตามลำดับ

แบบสัมภาษณ์กลุ่ม 2 ชุด B (กลุ่มตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร)

คำถามที่ 1 บริษัทพอใจกับผลผลิตหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรนำมาขายหรือไม่ อย่างไร

ตารางที่ 23 ผลผลิตหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรนำมาขาย

คนที่	รายการ	ผลผลิตหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรนำมาขาย
1	B1	เมื่อเกษตรกรนำผลผลิตมาขายก็จะมีการตรวจสอบคุณภาพ ทางเราจะซื้อหัวมันตามคุณภาพของหัวมัน เมื่อตรวจวัดคุณภาพแล้วไม่เป็นที่พอใจหรือไม่เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรสามารถนำผลผลิตออกไปขายที่ไหนก็ได้ไม่จำเป็นต้องให้ให้กับทางเรา หากเข้ามาแล้วความพึงพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายตรงกันก็ทำการซื้อขายกัน ในปัจจุบันผลผลิตของเกษตรกรในระแวกนี้ เมื่อไปเปรียบเทียบกับที่อื่น ๆ คุณภาพของหัวมันสำปะหลังยังอ่อนกว่าของเขา คุณภาพยังดีสู้เขาไม่ได้ เนื่องจากอาจจะเป็นที่ที่ใช้นานหรืออาจจะเป็นพันธุ์มันในส่วนหนึ่ง การใช้ปุ๋ย ปุ๋ยที่นำมาใช้อาจจะไม่ถูกต้องรีเปลา ซึ่งทำให้คุณภาพของหัวมันไม่เท่ากับที่อื่น
2	B2	ความพอใจในผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายให้อยู่ในระดับที่ใช้ได้เพราะว่าเขามีผลผลิตมาขายได้ทั้งปีบางช่วงมากบ้างน้อยบ้างแต่ก็ยังพอทำได้ การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายนี้ของเราเป็นระบบซื้อเหมาราคาไม่หักสิ่งเจือปน ไม่ได้หักอะไรลูกค้าซื้อเหมาคือลูกค้ามาขายยัง ใจก็ได้ราคาอย่างนั้นนอกจากบางคนที่เป็นมันหัวเล็กที่เขาเรียกกันมันหัวกระชายจริง ๆ ถึงจะคุยราคากับเขาบ้าง หรือว่าเป็นมันเก็บของเกษตรกรหลายย่อยที่เอามาที่ละ 40-50 โหลก็จะเป็นอีกราคาหนึ่งอะไรอย่างนี้

จากตารางที่ 23 สรุปได้ว่า ตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรที่ประกอบการในรูปแบบบริษัทรายใหญ่มา 30 ปี ยังไม่พึงพอใจกับผลผลิตมันสำปะหลังในเรื่องคุณภาพ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับที่อื่น อาจเนื่องมาจากพื้นที่ปลูกมานาน พันธุ์ที่ใช้ปลูก การใช้ปุ๋ยให้ถูกสูตรตามระยะเวลา ส่วนตัวแทนรับซื้ออีกเจ้าที่ประกอบการในรูปแบบบริษัท ดำเนินการมา 5 ปี มีความพอใจในผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายให้อยู่ในระดับที่ใช้ได้ เป็นระบบซื้อเหมาราคาไม่หักสิ่งเจือปน ลูกค้ายาขายยัง ใจก็ได้ราคาอย่างนั้น

คำถามที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนดหรือไม่อย่างไร

ตารางที่ 24 การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตตามมาตรฐานที่รัฐบาลกำหนด

คนที่	รายการ	การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตตามมาตรฐานที่รัฐบาลกำหนด
1	B1	รับทราบนโยบายจากรัฐและได้ปฏิบัติตาม คือ ได้กำหนดให้มีมาตรการกำกับดูแลการนำเข้าส่งออกมันสำปะหลังที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมให้กับเกษตรกร ผู้ค้า และผู้ส่งออกของไทย สำหรับการนำเข้ามันสำปะหลังจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้กำหนดให้ผู้นำเข้าต้องแจ้งการนำเข้าล่วงหน้า พร้อมระบุผู้รับปลายทางให้ชัดเจน เข้มงวดเรื่องมาตรฐานมันเส้นที่นำเข้าให้เป็นไปตามที่กำหนด โดยจัดชุดเจ้าหน้าที่สุ่มตรวจสอบ เพื่อป้องกันมันสำปะหลังที่ไม่ได้มาตรฐานเข้าสู่ประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อให้ราคาหัวมันสดที่เกษตรกรขายได้ตกต่ำลง ก็ต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน ขอให้พี่น้องเกษตรกรเข้าใจตรงจุดนี้ด้วย ไม่ใช่บางเรื่องผู้รับซื้อจะเรื่องเยอะ นั่นก็ไม่ได้ โน่นก็ไม่ได้ นโยบายเป็นอย่างไร ก็ต้องปฏิบัติตาม ยังมีคู่แข่งมาจากต่างประเทศ การตรวจคุณภาพของผลผลิตก็จะเข้มงวดเป็นเท่าตัว

ตารางที่ 24 (ต่อ)

คนที่	รายการ	การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตตามมาตรฐานที่รัฐบาลกำหนด
2	B2	การปลูกมันสำปะหลังเพื่อยกระดับกระบวนการผลิต และผลผลิตพืชของเกษตรกรเพื่อให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีความสำคัญมากนะ ผลผลิตบางที่มีการปนเปื้อนสารเคมี ยาฆ่าแมลง ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดจึงต้องมีการเชื่อมโยงตั้งแต่การปลูกแต่แรก บูรณาการร่วมกันกับส่วนที่เกี่ยวข้อง ควบคุม กำกับดูแล การตรวจประเมินเพื่อให้การรับรองเพื่อผลผลิตมันสำปะหลังที่ได้มีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด ซึ่งถ้าพบสารปนเปื้อนการตกค้างของยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า มากกว่าที่กำหนด ก็ลำบากใจในการรับซื้อ ก็เห็นใจเกษตรกร โรค แมลงก็เยอะ

จากตารางที่ 24 สรุปได้ว่า การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด มาจากนโยบายของรัฐบาลที่เข้มงวด เพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมให้กับเกษตรกร ผู้ค้า และผู้ส่งออกของไทย เพื่อยกระดับกระบวนการผลิต ผลผลิตบางที่มีการปนเปื้อนสารเคมี ยาฆ่าแมลง ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ก็ไม่สามารถรับซื้อได้

คำถามที่ 3 บริษัทมีการตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องชั่งหรือไม่อย่างไร

ตารางที่ 25 การตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องชั่ง

คนที่	รายการ	การตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องชั่ง
1	B1	<p>ส่วนของตราชั่งมีการตรวจสอบมาตรฐานทุก ๆ ปี ปีนี้ 1 หรือ 2 ครั้ง</p> <p>ไม่แน่ใจแต่ตรวจทุกปี ทางเกษตรกรเองก็สามารถตรวจสอบได้เอง ไม่ว่าจะ เป็นของทางหน่วยงานสหกรณ์ ทางเราหากเข้ามาเนี่ยเรายินดีให้หน่วยงาน รัฐ ทางเรามีผู้รับฟังความคิดเห็นของพี่น้องเกษตรกร หากเกษตรกรมีปัญหา อะไรที่จะแจ้งโรงงานให้แก้ไข ทำอะไรก็ขอให้บอก เรายินดีที่จะให้ความ ยุติธรรม ให้ความซื่อตรง ขึ้นถ้าหากว่าตราชั่งของเราเนี่ยเพี้ยนหรือผิดไป แต่ไม่ก็กิโลเนี่ย สามารถดำเนินการฟ้องร้องได้เรายินดี คือของเราเนี่ย โรงงานขนาดค่อนข้างใหญ่เพราะฉะนั้นเนี่ยเรื่องความมาตรฐานอะไร ทั้งหลายทั้งพวงแน่นอนเราก็ต้องเป็นตัวที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ทั่ว ๆ ไป ฉะนั้นให้สบายใจเรื่องของความมาตรฐาน ไม่ว่าจะเป็ตราชั่ง ไม่ว่าจะเป็ การตรวจรับในเรื่องของคุณภาพเนี่ยรับทดลองได้ ให้เช็คดูได้เลย ให้ หน่วยงานรัฐลงมาตรวจสอบได้เลย อยากให้มาตรวจสอบเออเนี่ยนะตราชั่ง มั่นตรงนะอะไรประมาณนี้ อยากให้สุมตัวอย่างมาจากที่อื่นได้และก็เอามา เช็คดู</p>
2	B2	<p>ส่วนตราชั่งก็มีการตรวจสอบตลอดนี้ก็เพิ่งตรวจสอบไป มีเจ้าหน้าที่กรม ชั่งตวงวัดของกระทรวงพาณิชย์มาตรวจตลอด เพราะของเราจะรักษาคุณภาพ 2 ปีต่อ 1 ครั้ง แต่หากตราชั่งเคลื่อนก็สามารถโทรให้เจ้าหน้าที่มาตรวจสอบ ได้เลย</p>

จากตารางที่ 25 สรุปได้ว่า การตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องชั่ง โดยตัวแทนลานรับซื้อ ผลผลิตของเกษตรกรที่ประกอบการในรูปแบบบริษัทรายใหญ่และรายย่อย ตราชั่งมีการตรวจสอบ มาตรฐานทุก ๆ ปี มีผู้รับฟังความคิดเห็นของพี่น้องเกษตรกร เรื่องความมาตรฐานต่าง ๆ ที่นี้เป็น แบบอย่างที่ดี เช่นตราชั่ง, การตรวจรับในเรื่องของคุณภาพ ทดลองได้ สุ่มมาตรวจสอบได้

คำถามที่ 4 ท่านพบปัญหา หรืออุปสรรคใดในระหว่างการรับซื้อบ้างหรือไม่ ถ้าพบมี วิธีการจัดการกับสิ่งนั้นอย่างไร

ตารางที่ 26 ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการรับซื้อและวิธีการจัดการ

คนที่	รายการ	ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการรับซื้อและวิธีการจัดการ
1	B1	<p>ปัญหาระหว่างการรับซื้อก็จะมีเกษตรกรบางรายที่เจอมาเนี่ยก็ โดยปกติในการซื้อขายกันมันต้องมีความซื่อสัตย์ซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะทำอะไรที่ไม่ถูกต้องคอมเม้นได้สามารถที่จะตรวจสอบนู่นนี่นั่นอะไรทั้งหลายทั้งปวงเรายินดี ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐ เอกชนหรือกลุ่มองค์กรอะไรต่าง ๆ เข้ามาตรวจได้ เราเปิดให้ขนาดนี้เรามีความซื่อสัตย์ซื่อตรงเราก็อยากได้สิ่งที่ดี ๆ กลับมา อยากฝากไว้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพวกดินเนี่ย บางที่เราเข้าไปเนี่ยเราจะเห็นดินที่น้องเกษตรกรจะไถดินมาก่อนช่องเยอะ บางครั้งการตรวจสอบอะไรต่าง ๆ เนี่ย บางทีเราซื้อหัวมันเข้าไปผลิตเนี่ยเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยเนี่ย พอเฉลี่ยเท่าไรเนี่ยมันก็จะออกไปทางด้านหลังโรงมันเท่านั้น แต่พอมันไม่ได้ตามเฉลี่ยหน้าโรงเนี่ย เราก็ต้องหาสาเหตุเราก็ไม่ยอมให้มีใคร แต่ไม่ใช่หมายถึงเกษตรกรทุกรายนะ เป็นบางราย มันทำให้ระบบการตรวจสอบของเราเนี่ยบางทีคิดเพี้ยนไปได้ ถ้าหากว่าเราทำด้วยความซื่อสัตย์ซื่อตรงมันก็จะทำให้ระบบการตรวจสอบ อย่างหน้าโรงเราเข้าไปเท่าไรค่าเฉลี่ยต่อวันเท่าไรข้างหลังโรงมันต้องเท่านั้นอะไรประมาณนี้</p>
2	B2	<p>พบปัญหาตลาดตายบางที่สินค้ามันออกเยอะ พร้อมกันหมดจนล้นตลาด ราคาตกต่ำซึ่งบางที่ราคาขายกับราคาซื้อก็จะชนกันไม่ได้ผลกำไรที่ก็ต้องทำไปเพื่อเกษตรกรจะได้มีที่ขาย เราก็แก้ไขปัญหาดังนี้ด้วยการหาที่จะนำมันส่งขายต่อไว้หลาย ๆ ที่ แต่ช่วงนี้ฝนตกเกษตรกรก็ต้องเร่งขนมันออกเพราะมันจะเน่าพอเดี๋ยวถึงฤดูของมันจริง ๆ เนี่ยมันก็จะเหลือน้อยราคามันก็จะดี</p>

จากตารางที่ 26 สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการรับซื้อและวิธีการจัดการคือในเรื่องความซื่อสัตย์ของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในบางราย มีดินปนเข้ามาเยอะ ทำให้ระบบการตรวจสอบผิดพลาดไป และปัญหามันสำปะหลังล้นตลาด ราคาตกต่ำ ประกอบกับช่วงฤดูฝนมันจะเน่าง่าย

คำถามที่ 5 ท่านคิดว่าในอนาคตผลผลิตมันสำปะหลังจะไปในทิศทางใด

ตารางที่ 27 ผลผลิตมันสำปะหลังและทิศทางในอนาคต

คนที่	รายการ	ผลผลิตมันสำปะหลังและทิศทางในอนาคต
1	B1	หากมีการจัดเวทีพูดคุยระหว่าง เกษตรกร เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้ประกอบการ ลานมัน เพื่อให้รับรู้ถึงปัญหาในส่วนของเกษตรกร และปัญหาในส่วนของ เรา ถ้าเราสามารถที่จะยังคุยกันได้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางเราก็คงยินดี ที่จะเข้าร่วม บอกถึงปัญหาของเรา เราเจออะไร เราอยากได้อะไร บางที เกษตรกรก็มีปัญหาและอยากได้อะไร เพราะฉะนั้นหากว่าการคุยกันไม่ว่าจะเป็น เกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นผู้ซื้อ คุยกันได้มันก็จะเกิดประโยชน์ต่อทั้งสอง ฝ่าย และถ้ามีหน่วยงานรัฐหรือโดยเฉพาะรัฐบาลคือจริง ๆ แล้วเนี่ย ผู้ประกอบการทั้งประเทศไม่สามารถที่จะกำหนดทิศทางของตลาดได้ เนื่องจากมันเกินความสามารถ แต่ถ้าคนที่กำหนดทิศทางได้ต้องเป็น รัฐบาล รัฐบาลถ้าหากคิดและมองออกเนี่ยนะผมเชื่อว่าจะทำให้เกษตรกร ได้ผลประโยชน์
2	B2	ปีนี้ ราคาหัวมันสำปะหลังสด ถือว่าดีมาก ราคาหัวมันสำปะหลังสด ได้ปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยราคาต่ำสุดอยู่ที่เฉลี่ยกิโลกรัม (กก.) ละ 3.10-3.20 บาท เพิ่มขึ้น 90.18% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว ที่ราคาเฉลี่ย อยู่ที่ กก. ละ 1.63 บาท ซึ่งถือเป็นราคาที่สูงสุดในรอบ 10 ปี นับจากปี พ.ศ. 2551 ที่ราคาเคยอยู่ในระดับ กก. ละ 3 บาท ก็ตามข่าวจากทางรัฐบาลนะ ราคาจะ ได้สูงเป็นบางพื้นที่ เพราะรัฐบาลเค้าทำการตลาดส่งออก แต่ก็เป็น ห่วงว่า เกษตรกรจะแห่กันปลูกมันสำปะหลังเพิ่มมากขึ้น จนทำให้ผลผลิตในปีหน้าออกมามาก ทางกรมฯ ก็แนะนำให้ปลูกกันตามปกติ ปลูกเท่าที่เคย ปลูก เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อราคา ในอนาคตก็จะอยู่ในแนวโน้มที่ เกษตรกรพออยู่ได้ มีผลกำไรบ้าง

จากตารางที่ 27 สรุปได้ว่า ผลผลิตมันสำปะหลังและทิศทางในอนาคต ขึ้นอยู่กับการ กำหนดทิศทางของรัฐบาล เพื่อให้เกษตรกรและตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน ส่วนแนวโน้มราคาหัวมันสำปะหลังสด ถือว่าดีมาก ปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางกรมส่งเสริมการเกษตรก็แนะนำให้ปลูกตามเดิม เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อราคา เกษตรกรพออยู่ได้และมีผลกำไร

แบบสัมภาษณ์กลุ่ม 3 ชุด C (กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง)

คำถามที่ 1 เจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านพันธุ์มันสำปะหลัง ด้านการปลูก และด้านการดูแลรักษาที่ถูกต้องวิธีแก่เกษตรกรหรือไม่อย่างไร

ตารางที่ 28 การให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านต่าง ๆ

คนที่	รายการ	การให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านต่าง ๆ
1	C1	มีการให้ความรู้ด้านพันธุ์ ด้านการปลูก ทุกปี เพราะว่าโดยปกติแล้วจังหวัดสระแก้วจะมีบพัฒนาจังหวัดซึ่งเป็นบจากผู้ว่าราชการจังหวัดส่วนใหญ่จะมองเรื่องปัญหาเรื่องมันสำปะหลัง อาจจะมึงบจัดสรรซื้อพันธุ์มันให้ซื้อปุ๋ย ซื้ออะไรอย่างนี้ให้แก่เกษตรกรบ้าง ฉะนั้นเนี้ยก่อนที่เราจะแจกพันธุ์มันหรือว่าแจกปุ๋ยเนี้ย เจ้าหน้าที่ต้องลงไปส่งเสริมให้ความรู้ เรื่องพันธุ์มัน เรื่องการบำรุงรักษา เรื่องการดูแล เรื่องการไถระเบิดดินดาน การใส่ปุ๋ย ทุกอย่างในการผลิต เพิ่มผลผลิตให้กับมันสำปะหลัง คือหลัก ๆ แล้วเนี้ยเขาเน้นไปที่เพิ่มผลผลิตเพราะราคามันสำปะหลังมันตกต่ำ ซึ่งเรื่องราคาเราไปแตะไปต้องเขาไม่ได้อยู่แล้ว ก็ในเมื่อราคามันตกต่ำ ก็แก้ไขด้วยการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้มันเพิ่มขึ้น เพื่อจะได้ไปถัวกัน ปีนี้ก็ราคาโอเค ก็ไม่มีปัญหาเรื่องราคาแล้ว แต่ส่วนใหญ่ก็เจ้าหน้าที่ลงไปส่งเสริมหมดแหละคะ เรื่องพันธุ์ เรื่องการดูแล เรื่องการไถระเบิดดินดาน การใส่ปุ๋ย ทุกอย่าง ตั้งแต่มารับราชการ มันสำปะหลังมีทุกปีที่ต้องลงไปให้ความรู้ เยอะกว่าพืชอื่น ๆ เลย ปีละครั้งมีกลุ่มแปลงใหญ่อย่างเช่น ที่ตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร เนี้ยกลุ่มนี้จะได้ความรู้ปีนึง 2-3 ครั้ง มีไปอบรมที่อื่นด้วย

ตารางที่ 28 (ต่อ)

คนที่	รายการ	การให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านต่าง ๆ
2	C2	มีการให้ความรู้ ในด้านพันธุ์มันสำปะหลัง ด้านการปลูก และด้านการดูแลรักษาที่ถูกต้องวิธีแก่เกษตรกร นอกจากนี้ ยังมีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เช่น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีแนวทางการพัฒนาการเพิ่มผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่ละ 4000 กิโลกรัม โดยมีเป้าหมายเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 8,000-10,000 กิโลกรัม เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้: การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และใช้เคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน การนำไปใช้ประโยชน์ การเพิ่มผลผลิต โดยมีหลักสูตรเรียนรู้: 1) การวิเคราะห์ดิน 2) การเตรียมดิน 3) พันธุ์และการเตรียมพันธุ์ 4) การดูแลรักษา เป็นต้น ในทุกอำเภอ ในจังหวัดสระแก้ว โดยแต่ละศูนย์การเรียนรู้มี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รับผิดชอบดูแลให้ความรู้กับเกษตรกร มีการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ตามตารางที่ได้วางแผนไว้ในแต่ละฤดูการปลูกนะ

จากตารางที่ 28 สรุปได้ว่า การให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านต่าง ๆ นั้นจะมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้ด้านพันธุ์ ด้านการปลูก ด้านการดูแลรักษา ทุกปี เพื่อเพิ่มผลผลิตให้กับมันสำปะหลัง นอกจากนี้ ยังมีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในแต่ละอำเภอ ในจังหวัดสระแก้ว ให้ความรู้กับเกษตรกร มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรรับผิดชอบดูแล มีการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

คำถามที่ 2 เจ้าหน้าที่ที่มีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม เช่น การจัดอบรมและสาธิต การจัดเวทีเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการลานรับซื้อ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่อย่างไร

2339188056

ตารางที่ 29 การส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม

คนที่	รายการ	การส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม
1	C1	เมื่อถึงช่วงที่เริ่มต้นการเพราะปลูกมันสำปะหลัง ก็จะมีการจัดเวทีพูดคุยกัน มีเกษตรกร เจ้าหน้าที่รัฐ ลานมัน จัดขึ้นที่เยี่ยมบูรพา ก็จะมีหน่วยงานราชการ เอกชน และเกษตรกร จัดเวทีร่วมกันเลย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเรียนรู้กันไป ว่า ราคานะ ที่เป็นแบบนี้เพราะอะไร กลไกตลาด เพราะป็นปีอ่อนนะ ลานเขา ก็จะมาแจ้งให้เกษตรกรทราบ แล้วก็ลานเค้าก็จะบอกว่าถึงความต้องการว่า เค้าต้องการมันแบบไหนที่จะส่งเข้าไปในลานของเค้า ไม่ใช่ว่ายังไงก็ได้ อย่างที่เกษตรกรเข้าใจ เค้าก็จะบอกว่าบางครั้งเนี่ยวัดเปอร์เซ็นต์แป้งแล้วมันได้ มากได้น้อยเค้าก็จะมาพูดเหตุผลให้เกษตรกรฟังด้วย
2	C2	จากที่กล่าวมาข้างต้น เราทำกันมาทุกปีอยู่แล้ว และในศูนย์การเรียนรู้ก็มีการ สาธิตด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และใช้เคมีตามค่า วิเคราะห์ดิน เศรษฐกิจพอเพียง แปลงตัวอย่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีเครือข่ายต่าง ๆ เช่น กลุ่มผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านเขาห้วย, กลุ่มผลิตมัน สำปะหลังบ้านวังนคร, กลุ่มพัฒนาและผลิตมันสำปะหลังบ้านโพธิ์ทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เป็นต้น

จากตารางที่ 29 สรุปได้ว่าได้มีการจัดเวทีพูดคุยกัน มีเกษตรกร เจ้าหน้าที่รัฐ ลานมัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเรียนรู้กันไป ในด้านราคา กลไกการตลาด การตรวจสอบคุณภาพ มีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการสาธิตให้กับเกษตรกรด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และใช้เคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน เศรษฐกิจพอเพียง แปลงตัวอย่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีเครือข่ายต่าง ๆ

คำถามที่ 3 เจ้าหน้าที่ที่มีการติดตาม และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ หรือไม่ อย่างไร

ตารางที่ 30 การติดตามและให้คำแนะนำแก่เกษตรกร

คนที่	รายการ	การติดตามและให้คำแนะนำแก่เกษตรกร
1	C1	เมื่อถึงเวลาที่ลงพื้นที่เจ้าหน้าที่ก็จะมีการประเมินเวลาไปอบรมหลังจากผ่านการอบรมไปแล้วเป็นยัง ึ่งบ้าง ซึ่งส่วนใหญ่เท่าที่ประเมินเกษตรกรรับฟังรับรู้ เรียนรู้แต่ไม่ได้ไปทำ เพราะอะไรเค้าบอกว่ามันยุ่งยากมันไปเพิ่มขั้นตอนให้เค้า เค้าบอกว่าเค้าทำอย่างนี้ก็ได้ จะมาเพิ่มขั้นตอนให้เค้าอีกเค้าก็มองว่าเป็นเรื่องยุ่งยากสำหรับเค้า แต่บางคนก็มีส่วนน้อยที่ทำบ้างก็จะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น อย่างเช่นที่เราบอกให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์เยอะ ๆ จะได้ทำให้ดินมันร่วนมันซุยจะให้เกิดหัวมันที่มันใหญ่ขึ้น บางคนเค้าก็ทดลองทำแต่มันน้อยมาก เกษตรกรที่จะทำคือเค้ามาฟังเฉย ๆ ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากเบื่อเพราะว่าพูดกันมาบ่อยแล้ว บ่อยมากจนเค้ารู้สึกว่ามันฟังวน ๆ นั้นแหละ ทำใหม่ ก็ไม่ทำอยู่ดีแหละ
2	C2	มีการประเมิน และเฝ้าติดตามอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรบางราย บอกถ้าทำตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำ ก็คงไม่ทันปลูก ขั้นตอนเยอะ ทำแบบเดิม ตามประสบการณ์ที่มีอยู่

จากตารางที่ตารางที่ 30 สรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่มีการลงพื้นที่ มีการประเมินหลังจากที่อบรมไปแล้วเฝ้าติดตามอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรรับรู้ เรียนรู้ แต่ไม่ปฏิบัติตาม เพราะมาเพิ่มขั้นตอน ยุ่งยาก จะทำแบบเดิม ตามประสบการณ์ที่มีอยู่

คำถามที่ 4 เจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมมีจำนวนเพียงพอต่อเกษตรกรหรือไม่ หากไม่เพียงพอท่านมีวิธีการจัดการกับปัญหานี้อย่างไร

ตารางที่ 31 ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมการเกษตร

คนที่	รายการ	ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมการเกษตร
1	C1	เจ้าหน้าที่เป็นปัญหาที่มีไม่เพียงพออยู่แล้วเพราะว่าเจ้าหน้าที่ 1 คนรับผิดชอบคนละ 2 ตำบล และรับผิดชอบทุกพืช ทุกปัญหาของเกษตรกร ชาวก็ดูแลมันสำปะหลัง อ้อย ปาล์ม น้ำมัน มะม่วง ข้าวโพด ถั่วลิสง ทุกอย่างพืชที่มีอยู่ในพื้นที่ของตนเองเนี่ย เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบดูแลทั้งหมดก็เลยไม่เพียงพอ และอีกอย่างหนึ่งมันมีนโยบายภาครัฐมาซึ่งก็ยังคงคิดว่าเนี่ยก็ต้องเริ่มจ่ายเงินชดเชยให้แก่เกษตรกรชาวนาผู้ปลูกข้าวไร่ละ 1,000 บาท ไม่เกิน 15 ไร่ ก็จะเริ่มแล้ว เจ้าหน้าที่ก็จะรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรคนละ 2 ตำบลมันก็เลยหนักหลายหน้าที่ หลายบทบาท แก้ไขปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่พอได้ไหม เราแก้ไขไม่ได้ เพราะว่าคนมันน้อย ก็ทำไปตามหน้าที่มีงานเข้ามาเราก็ทำให้เสร็จทันตามเวลาเค้าไป แก้ไขก็จะเพิ่มคนเราก็เพิ่มไม่ได้เพราะเราไม่ใช่ผู้บริหาร มันเพิ่มคนไม่ได้ ความต้องการของมันสำปะหลังตอนนี้ โรคของมันระบาดเยอะมาก เมื่อเร็ว ๆ นี้พบโรคใบด่างเกิดจากเชื้อไฟโตพลาสมาที่กำลังระบาดอยู่ ฟังกัมพูชา ซึ่งตอนนี้จังหวัดสระแก้วก็เฝ้าระวังอยู่ หากมีการนำกิ่งพันธุ์เข้ามา ก็ติดมาด้วย เพราะว่ามันมีพาหะเป็นแมลงหิวข้าว
2	C2	จากที่กล่าวข้างต้น เจ้าหน้าที่ที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานที่มากเกินไปทางด้านผู้บริหารควรต้องวิเคราะห์เพิ่มอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ โดยวางแผนระยะสั้น ระยะยาว เพิ่มจำนวนพนักงานราชการ, ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว มาบ้างเพื่อช่วยลดภาระงาน ลงไปในแผนยุทธศาสตร์เพื่อที่จะให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการส่งเสริมให้ความรู้ ผ่านสื่อเช่นวิทยุชุมชน รายการทางโทรทัศน์ชุมชนก็น่าจะแก้ปัญหาเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอได้เช่นกัน

จากตารางที่ 31 สรุปได้ว่า ปัญหาจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานที่มากเกินไปทางด้าน
ต้องรับผิดชอบพืชหลายชนิด และรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร การแก้ไขขอเจ้าหน้าที่เพิ่มคงลำบาก
เพียงแต่อยากให้ผู้บริหารวางแผนในเรื่องเจ้าหน้าที่เพิ่มจำนวนพนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ
และลูกจ้างชั่วคราวมาบ้างเพื่อช่วยลดภาระงาน ลงไปในแผนยุทธศาสตร์เพื่อที่จะให้การปฏิบัติงาน

เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการส่งเสริมให้ความรู้ ผ่านสื่อเช่นวิทยุชุมชน รายการทางโทรทัศน์ชุมชน ก็น่าจะแก้ปัญหาเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอได้บ้าง

คำถามที่ 5 ท่านคิดว่าอนาคตความต้องการของมันสำปะหลังจะไปในทิศทางใด

ตารางที่ 32 ความต้องการมันสำปะหลัง

คนที่	รายการ	ความต้องการมันสำปะหลัง
1	C1	สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงทำให้โรค และแมลงศัตรูพืชมันเยอะขึ้นจะนั้น ผลผลิตมันสำปะหลังมันก็จะลดลง ความต้องการก็จะสูงขึ้น ตลาดก็จะดีขึ้น หากบริเวณรอบ ๆ เราเค้าปลูกได้ปริมาณน้อยลง การตลาดในเมืองไทยก็มีแนวโน้มดีขึ้น ดูจากสภาพอากาศ สภาพแวดล้อม ใครที่ปลูกในที่ต่ำ มันก็เริ่มจะเนา แต่ใครที่ปลูกในที่สูงหน่อยก็น่าจะได้ผลผลิตดี
2	C2	ความต้องการในอนาคตมีมากขึ้น จากที่รัฐบาลหาตลาดส่งออกได้ในประเทศจีน ตุรกี ญี่ปุ่น อินเดีย และอินโดนีเซีย ก็ควรพัฒนาด้านคุณภาพ และมาตรฐานของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย เป็นการหาตลาดรองรับผลผลิตล่วงหน้าตามนโยบายการตลาดนำการผลิตของรัฐบาล เพราะปริมาณดังกล่าว สามารถรองรับผลผลิตหัวมันสดของไทยได้เป็นจำนวนมาก และยังจะส่งผลดีทำให้ราคาหัวมันสดปรับตัวดีขึ้นได้ต่อเนื่อง ก็เป็นการช่วยเกษตรกรนะ ก็ดีใจแทน จะได้มีรายได้ที่ดีขึ้น อีกอย่างก็เรื่องโรคและแมลงตอนนี้ พบมันสำปะหลังแสดงอาการคล้ายโรคพุ่มแจ้ในหลายจังหวัด เช่น กำแพงเพชร สระแก้ว ชลบุรี และมุกดาหาร ซึ่งโรคพุ่มแจ้ของมันสำปะหลังลักษณะคล้ายกับการทำลายของเพลี้ยแป้ง หากเป็นโรคพุ่มแจ้จะทำลายผลผลิตในไร่มันสำปะหลังเสียหายกว่า 70% ขณะนี้กรมส่งเสริมการเกษตรได้เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่เสี่ยง ได้เตรียมการรับมืออย่างถูกต้อง และเหมาะสมต่อไป

จากตารางที่ 32 สรุปได้ว่าอนาคตความต้องการของมันสำปะหลังมีความต้องการมากขึ้นจากการที่รัฐบาลหาตลาดส่งออกได้ในหลายประเทศ ควรที่จะพัฒนาด้านคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย แต่ด้วยสภาวะสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงทำให้โรค และแมลงศัตรูพืช

เพิ่มขึ้นก็ควรเฟ้อระวัง เตรียมการรับมืออย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป เพื่อที่จะไม่ทำให้ผลผลิต
เสียหาย

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ กระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบตัวต่อตัวระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้ 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 16 คน 2) ตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรจำนวน 2 คน 3) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว และเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว นำเสนอตามลำดับดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่ากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง จำนวนรวม 16 คน โดยเฉลี่ยมีอายุ 51 ปี มีอาชีพเป็นเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ยต่อปีตั้งแต่ 150,000-2,000,000 บาท ในส่วนของตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร จำนวนรวม 2 คน โดยเฉลี่ยมีอายุ 58 อาชีพส่วนใหญ่เป็นประธานกรรมการบริหาร มีรายได้เฉลี่ยต่อปีตั้งแต่ 300,000-500,000 บาท และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวนรวม 2 คน โดยเฉลี่ยมีอายุ 44 ปี อาชีพข้าราชการ โดยมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 20,000-23,000 บาท

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ใช้ในการสอบถามเพื่อทราบถึงสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ กระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

2339188056

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม A เกษตรกรผู้ปลูก
มันสำปะหลัง พบว่า

1. เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังส่วนมากมีพื้นที่เพาะปลูกเป็นของตนเอง มีพื้นที่การ
เพาะปลูกตั้งแต่ 30-300 ไร่ เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังตั้งแต่ 6-30 ปี ผลผลิต
มันสำปะหลังที่เกษตรกรเพาะปลูกได้ในปีที่ผ่านมามีผลผลิตตั้งแต่ 2-5 ตัน/ไร่ ผลผลิตของ
เกษตรกรจะขึ้นอยู่กับสภาพพื้นดินในพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรและการดูแลบำรุง
หัวมันสำปะหลัง การใส่ปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยจี้ไก่เสริมให้หัวมันสำปะหลังเจริญเติบโตได้ดี ส่งผลต่อ
จำนวนผลผลิต

2. จำนวนแรงงานด้านการเกษตรส่วนมากใช้แรงงานตั้งแต่ 5-20 คน จะเป็นการจ้าง
แรงงานด้านการเกษตรในลักษณะจ้างเหมา ตั้งแต่เริ่มทำการเพาะปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็น
การใช้งานแบบซ้ำ ๆ ไม่ได้หาแรงงานใหม่เข้ามาทำ ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานต่างด้าวที่มาเป็น
ครอบครัวมาอาศัยอยู่กับเจ้าของที่ปลูกมันสำปะหลัง

3. รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตรของเกษตรกรมีตั้งแต่ 150,000-2,000,000 บาทต่อปี
เป็นรายได้ที่ยังไม่ผ่านการหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ซึ่งรายได้จากภาคการเกษตรจะมากน้อย
ขึ้นอยู่กับจำนวนพื้นที่ที่เพาะปลูก อีกอย่างหนึ่งที่จะสามารถวัดรายได้ของเกษตรกรได้ คือ ราคา
มันสำปะหลัง ถ้าปีไหนราคามันสำปะหลังแพงเกษตรกรก็จะได้เงินมาก ถ้าปีไหนมันสำปะหลัง
ราคาถูกเกษตรกรก็ขายได้น้อย ส่วนใหญ่รายได้ก็จะมาจากราคามันสำปะหลังที่แพงหรือถูก

4. สำหรับพันธุ์มันที่ใช้เป็นท่อนพันธุ์ในการปลูก เกษตรกรใช้พันธุ์มันสำปะหลัง 81
พันธุ์มันสำปะหลัง 89 และ พันธุ์มันสำปะหลังเกษตรศาสตร์ 50 ตามลำดับ พันธุ์มันสำปะหลัง 81
มีเปอร์เซ็นต์แป้งมากกว่าพันธุ์อื่นให้ผลผลิตหัวดอก หัวเยอะ หัวโตเร็ว หัวเสมอกันตั้งแต่หัวถึงปลาย
และทนแล้ง เป็นพันธุ์ใหม่กำลังเป็นที่นิยมของเกษตรกร พันธุ์มันสำปะหลัง 89 ยังไม่ค่อยมีคนนิยม
นัก เพราะแป้งไม่ค่อยเยอะ มีหัวดอก ข้อเสีย คือ ไม่ทนแล้งตายง่าย อ่อนแอต่อโรครากเน่าหัวเน่า
กว่ามันสำปะหลังชนิดอื่น มันสำปะหลังทั้ง 2 พันธุ์นี้เป็นพันธุ์ผสมระหว่างมันสำปะหลังพันธุ์ห้วย
บงและมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง ยังไม่ผ่านการขึ้นทะเบียนรับรองพันธุ์อย่างถูกต้อง ยังถือว่าเป็น
สายพันธุ์ที่ขาดมาตรฐาน คุณภาพในสายพันธุ์ ส่วนเกษตรศาสตร์ 50 เป็นพันธุ์มันสำปะหลังที่มีมา
นาน และทนแล้งได้ดี แป้งค่อนข้างสูง และจดทะเบียนรับรองพันธุ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

5. การเตรียมพื้นที่มีการไถระเบิดดิน ไถคะ ไถแปรก่อน ใส่ปุ๋ยรองพื้นเช่นปุ๋ยจี้เม็ด จี้ไก่
หรือปุ๋ยเคมี ดากแดด ครอบปลูก เมื่อมันมีอายุประมาณ 3 เดือนใส่ปุ๋ย ฉีดยามาหญ้า และใส่ปุ๋ย
บำรุง การเก็บเกี่ยวคือใช้รถไถ ไถหัว ใช้คนงานเก็บขึ้นรถบรรทุกในการขนส่งผลผลิตไปขาย
การขนส่งลำบากหากฝนตกติดต่อกันหลายวัน

6. ปัญหาที่พบ ปัญหาสภาพดินในพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกผ่านการปลูกมาเป็นเวลานานเกิดการขาดความอุดมสมบูรณ์ของดินส่งผลให้เกิดดินเสื่อมโทรมเกิดจากการสะสมสารเคมีในดินเยอะเกินไป ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ ปัญหาภัยแล้งทำให้ดินมันสำปะหลังเหี่ยวตาย ส่วนภัยน้ำท่วมก็ทำให้ดินมันสำปะหลังเน่าตาย แต่ปัญหาหลัก ๆ ที่พบในขณะนี้จะเป็นเพียงแ้งเพียงไฟ และโรคเชื้อราที่ระบาดหนักในทางชายแดนไทยกัมพูชาข้ามฝั่งเข้ามาระบาดให้เขตจังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่จะอยู่แถว อำเภอ วัฒนาร อำเภอกอสุ่ง และอำเภอคลองหาด การขนส่งลำบาก หากฝนตกติดต่อกันหลายวัน

7. ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง คือ ราคาท่อนพันธุ์ที่มีราคาสูงและท่อนพันธุ์ไม่สะอาดมีเชื้อรา ที่ติดมากับท่อนพันธุ์ ทำให้เกิดโรคระบาด โรคใบไหม้ พบแมลงศัตรูพืชคือ เพียงไฟ และเพียงแ้งระบาด ราคามันที่ตกต่ำ และการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ปัญหาด้านอุทกภัย ภัยแล้ง ปัญหาค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าแรงงานด้านการเกษตรที่สูง การส่งเสริมจากภาครัฐมาไม่ถึง ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานเกษตร ไม่เคยเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานเกษตรเลย ขั้นตอนการเพาะปลูกที่หน่วยงานราชการส่งเสริมให้ปลูกมีความยุ่งยาก ทำตามได้ยาก ทำตามประสบการณ์ที่มี

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ใช้ในการสอบถามสำหรับผู้ประกอบการลานรับซื้อผลผลิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม B ผู้ประกอบการลานรับซื้อผลผลิต พบว่า

1. ตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรที่ประกอบการในรูปแบบบริษัทรายใหญ่ มา 30 ปี ยังไม่พึงพอใจกับผลผลิตมันสำปะหลังในเรื่องคุณภาพ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับที่อื่น อาจเนื่องมาจากพื้นดินที่ปลูกมานาน พันธุ์ที่ใช้ปลูก การใช้ปุ๋ยให้ถูกสูตร ตามระยะเวลา ส่วนตัวแทนรับซื้ออีกเจ้าที่ประกอบการในรูปแบบบริษัท ดำเนินการมา 5 ปี มีความพอใจในผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายให้อยู่ในระดับที่ใช้ได้ เป็นระบบซื้อเหมาราคาไม่หักสิ่งเจือปน ลูกค้ามาขายยัง ใจก็ได้ราคาอย่างนั้น การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด มาจากนโยบายของรัฐบาลที่เข้มงวด เพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมให้กับเกษตรกร ผู้ค้า และผู้ส่งออกของไทย เพื่อยกระดับกระบวนการผลิต

2. ผลผลิตบางที่มีการปนเปื้อนสารเคมี ยาฆ่าแมลง ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ก็ไม่สามารถรับซื้อได้ การตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องชั่ง โดยตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรที่ประกอบการในรูปแบบบริษัทรายใหญ่และรายย่อย تراชั่งมีการตรวจสอบมาตรฐาน

ทุก ๆ ปี มีผู้รับฟังความคิดเห็นของเกษตรกร เรื่องความมาตรฐานต่าง ๆ บริษัทรายใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น ตราช้าง การตรวจรับในเรื่องของคุณภาพ ทดลองได้ สุ่มมาตรวจสอบได้

3. ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการรับซื้อและวิธีการจัดการ คือ เรื่องความซื่อสัตย์ของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในบางราย มีดินปนเข้ามาเยอะ ทำให้ระบบการตรวจสอบผิดพลาดไป และ ปัญหามันสำปะหลังล้นตลาด ราคาตกต่ำ ประกอบกับช่วงฤดูฝน มันจะเน่าง่าย ผลผลิตมันสำปะหลังและทิศทางในอนาคต ขึ้นอยู่กับกำหนดยุทธศาสตร์ของรัฐบาล เพื่อให้เกษตรกรและตัวแทนลานรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรเกิดผลประโยชน์ร่วมกัน ส่วนแนวโน้มราคาหัวมันสำปะหลังสด ถือว่าดีมาก ปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางกรมส่งเสริมการเกษตรก็แนะนำให้ปลูกตามเดิม เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อราคา เกษตรกรพออยู่ได้และมีผลกำไร

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ใช้ในการสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม C เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า

1. การให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านต่าง ๆ นั้นจะมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้ด้านพันธุ์ ด้านการปลูก ด้านการดูแลรักษา ทุกปี เพื่อเพิ่มผลผลิตให้กับมันสำปะหลัง นอกจากนี้ ยังมีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในแต่ละอำเภอ ในจังหวัดสระแก้ว ให้ความรู้กับเกษตรกร มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรรับผิดชอบดูแล มีการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

2. มีการจัดเวทีพูดคุยกันระหว่างเกษตรกร เจ้าหน้าที่รัฐ ลานมัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเรียนรู้กันไป ในด้านราคา กลไกการตลาด การตรวจสอบคุณภาพ มีการจัดการเรียนรู้ ในรูปแบบการสาธิตให้กับเกษตรกรด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และใช้เคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน เศรษฐกิจพอเพียง แปลงตัวอย่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีเครือข่ายต่าง ๆ หลังจากเจ้าหน้าที่มีการลงพื้นที่ จะมีการประเมินหลังจากที่อบรมไปแล้วเฝ้าติดตามอย่างสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรรับรู้ เรียนรู้ แต่ไม่ปฏิบัติตาม เพราะมาเพิ่มขึ้นตอน ยุ่งยาก จะทำแบบเดิมตามประสบการณ์ที่มีอยู่

3. ปัญหาจำนวนเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานที่มากเกินไป ต้องรับผิดชอบพืชหลายชนิด และรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร การแก้ไขขอเจ้าหน้าที่เพิ่มคงลำบาก เพียงแต่อยากให้ผู้บริหารวางแผนในเรื่องเจ้าหน้าที่เพิ่มจำนวนพนักงานราชการ ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวมาบ้างเพื่อช่วยลดภาระงาน ลงไปในแผนยุทธศาสตร์เพื่อที่จะให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการส่งเสริมให้ความรู้ ผ่านสื่อเช่นวิทยุชุมชน รายการ

โทรทัศน์ชุมชน น่าจะแก้ปัญหาเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอได้เช่นกัน ส่วนอนาคตความต้องการของมันสำปะหลังมีความต้องการมากขึ้น จากการที่รัฐบาลหาดลาดส่งออกได้ในหลายประเทศ ควรที่จะพัฒนาด้านคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย แต่ด้วยสภาวะสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงทำให้โรค และแมลงศัตรูพืชเพิ่มขึ้นก็ควรเฝ้าระวัง เตรียมการรับมืออย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป เพื่อที่จะไม่ทำให้ผลผลิตเสียหาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา “เรื่องปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว “ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว พบว่า

เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังส่วนมากมีพื้นที่เพาะปลูกเป็นของตนเอง มีพื้นที่การเพาะปลูกตั้งแต่ 30-300 ไร่ สภาพดินไม่ค่อยดี เป็นพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังมาเป็นเวลานาน มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังตั้งแต่ 6-30 ปี จำนวนแรงงานด้านการเกษตรส่วนมากใช้แรงงานตั้งแต่ 5-20 คน จะเป็นการจ้างแรงงานด้านการเกษตรในลักษณะจ้างเหมา ตั้งแต่เริ่มทำการเพาะปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต สอดคล้องกับแนวความคิด ของศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538, หน้า 41-42) ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์นั้นมีผลต่อความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังมีความแตกต่างกัน ซึ่งสิ่งแวดล้อมด้านประชากรศาสตร์ประกอบด้วย การเพิ่มขึ้นและลดลงของประชากร โครงสร้างอายุ รูปแบบครอบครัว การศึกษา รายได้ และประสบการณ์ของประชากร

รายได้ที่ได้จากภาคการเกษตรของเกษตรกรมีตั้งแต่ 150,000-2,000,000 บาทต่อปี ซึ่งเป็นรายได้ที่ยังไม่ผ่านการหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ รายได้จากภาคการเกษตรจะมากน้อยตามจำนวนพื้นที่ที่เพาะปลูก ผลผลิตมันสำปะหลังที่เกษตรกรเพาะปลูกได้ในปีที่ผ่านมามีผลผลิตตั้งแต่ 2-5 ตัน/ ไร่ สอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ บุญณะ (2552) พบว่า กลุ่มประชากรในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรสแล้ว จบประถมศึกษา 1-6 เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรทั้งหมดซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกเกษตรกร มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลัง 6-10 ปี มีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 19.55 ไร่ ลักษณะการถือครองพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 19.55 ไร่ ลักษณะการถือครองพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเป็น ส.ป.ก. 4-01 อาชีพหลักประกอบอาชีพทำการเกษตร อาชีพ รองประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้จากการขายมันสำปะหลัง เฉลี่ย 43,354.55 บาทต่อปี มีรายจ่ายในการปลูกมันสำปะหลัง เฉลี่ย 19,915.00 บาทต่อปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา พุทธาประทีป (2553) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินความเสี่ยงของการปลูกมันสำปะหลังระดับ

ฟาร์มในประเทศไทยด้วยการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของกำไรจากการปลูกมันสำปะหลังพิจารณาเฉพาะต้นทุนเงินสด พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสการขาดทุน คือ การลดลงของราคาผลผลิตและปริมาณผลผลิตต่อไร่ และโอกาสการขาดทุนของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังจะเพิ่มสูงขึ้น หากราคาปุ๋ยเคมีเพิ่มสูงขึ้น รองลงมาคือผลผลิตต่อไร่ และราคาผลผลิตลดลงตามลำดับและสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณธิภา ทาชมภู (2553) ทำการศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมันสำปะหลังของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีพื้นที่ขนาดค่อนข้างเล็กตั้งแต่ 11-50 ไร่ โดยแบ่งเกษตรกรออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีรถไถและรถบรรทุก มีต้นทุนการผลิตรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 4,026.18 บาทต่อไร่ มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6,162.50 บาท กำไรสุทธิต่อไร่เท่ากับ 2,136.32 บาท กลุ่มเกษตรกรที่มีรถไถแบบเดินตามแต่ไม่มีรถบรรทุก มีต้นทุนการผลิตรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 4,046.53 บาทต่อไร่ มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6,757.50 บาท กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 2,710.97 บาท และกลุ่มเกษตรกรที่มีรถไถแบบนั่งขับแต่ไม่มีรถบรรทุก มีต้นทุนการผลิต รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,373.18 บาทต่อไร่ มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 7,131.50 บาท กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 3,758.32 บาท

2. กระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้วพบว่า สำหรับพันธุ์มันที่ใช้เป็นท่อนพันธุ์ในการปลูก เกษตรกรใช้พันธุ์มันสำปะหลัง 81 พันธุ์มันสำปะหลัง 89 และพันธุ์มันสำปะหลังเกษตรศาสตร์ 50 ตามลำดับ พันธุ์มันสำปะหลัง 81 มีเปอร์เซ็นต์แป้งมากกว่าพันธุ์อื่นให้ผลผลิตหัวดก หัวเยอะ หัวโตเร็ว หัวเสมอกันตั้งแต่หัวถึงปลาย และทนแล้ง เป็นพันธุ์ใหม่กำลังเป็นที่นิยมของเกษตรกร พันธุ์มันสำปะหลัง 89 ยังไม่ค่อยมีคนนิยมนัก เพราะแป้งไม่ค่อยเยอะ มีหัวดก ข้อเสีย คือ ไม่ทนแล้งตายง่าย อ่อนแอต่อโรครากเน่าหัวเน่ากว่ามันสำปะหลังชนิดอื่น มันสำปะหลังทั้ง 2 พันธุ์นี้เป็นพันธุ์ผสมระหว่างมันสำปะหลังพันธุ์ห้วยบงและมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง ยังไม่ผ่านการขึ้นทะเบียนรับรองพันธุ์อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับแนวความคิดของกรมส่งเสริมการเกษตร (2551, หน้า 7-9) มุลินธิพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย (2558) และกรมวิชาการเกษตร ได้สรุปรายละเอียดของมันสำปะหลังพันธุ์ต่าง ๆ จากข้อมูลพันธุ์มันสำปะหลังลักษณะและข้อจำกัดของแต่ละสายพันธุ์ ทำให้ทราบว่า การเลือกใช้พันธุ์มันสำปะหลังในการปลูกมีผลต่อผลผลิตอย่างมาก หากเกษตรกรเลือกใช้พันธุ์ดีและมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะของต้นพันธุ์ที่เกษตรกรใช้ปลูกจะส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้ โดยเลือกใช้พันธุ์ที่ปรับตัวได้ดีกับสภาพแวดล้อม สามารถออกและมีอัตราการอยู่รอดสูง การเจริญเติบโตดี สามารถคลุมวัชพืชได้ดี ทรงต้นดี อายุการเก็บต้นพันธุ์หลังการเก็บเกี่ยวได้นาน ให้ผลผลิตหัวสดและปริมาณแป้งสูง

2339188056

การเตรียมพื้นที่มีการ ไถตะ ไถแปรก่อน ใส่น้ำปุ๋ยรองพื้นเช่นปุ๋ยขี้เป็ด ขี้ไก่ หรือปุ๋ยเคมี ตากแดด ยกช่องปลูก สอดคล้องกับแนวความคิดของ กรมส่งเสริมการเกษตร (2554, หน้า 78), สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (2557) และมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย (2552, หน้า 8) จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเตรียมดินในการปลูกมันสำปะหลังควรเริ่มไถด้วยผาน 3 ก่อน แล้วทิ้งไว้ 7-14 วัน เมื่อพร้อมที่จะปลูกจึงไถแปรด้วยจานพรวนหรือผาน 7 ในกรณีที่เป็นดิน ร่วนเหนียว แต่ถ้าเป็นดินร่วนทรายก็ไม่จำเป็นต้องไถแปร สำหรับพื้นที่ปลูกที่ลาดเอียงการไถควร ขวางทิศทางของความลาดเอียงเพื่อลดการสูญเสียน้ำดินและพื้นที่ปลูกที่มีน้ำท่วมขังก็ควรทำร่อง ระบายน้ำและยกช่องปลูก

การดูแลรักษาเมื่อมันมีอายุประมาณ 3 เดือน ใส่น้ำปุ๋ย ฉีดยาฆ่าหญ้า และใส่น้ำปุ๋ยบำรุง สอดคล้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร (2551, หน้า 11) กล่าวถึงวิธีการดูแลรักษา มันสำปะหลัง ในแปลงปลูกไว้ ดังนี้ 1) การใส่น้ำปุ๋ย 2) การอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ ทำได้โดยการหมั่นสำรวจแปลง เพื่อตรวจดู แมลงตัวห้ำ ตัวเบียน และปริมาณแมลงศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ 3) การบำรุงรักษาสภาพ ความอุดมสมบูรณ์ของดินอาจเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยการใช้ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อัตรา 1 ตันต่อไร่ โดยไถกลบพร้อมกับการเตรียมดิน ถึงจะมีการส่งเสริมกระบวนการขั้นตอนในการผลิต มันสำปะหลังที่ถูกต้องแต่เกษตรกรก็ไม่ปฏิบัติตาม เนื่องจากมีความยุ่งยาก สอดคล้องกับ บรรณานา บรรณานาดิ และคณะ (2552) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังทำการเพาะปลูกโดยใช้ประสบการณ์ เป็นหลัก ส่วนการเก็บเกี่ยวคือใช้รถไถ ไถหัว ใช้คนงานเก็บขึ้นรถบรรทุกในการขนส่งผลผลิต ไปขาย การขนส่งลำบากหากฝนตกติดต่อกันหลายวัน

3. สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลัง คือ ราคาท่อนพันธุ์ที่มีราคาสูงและท่อนพันธุ์ ไม่สะอาดมีเชื้อรา ที่ติดมากับท่อนพันธุ์ ทำให้เกิดโรคระบาด โรคใบไหม้ พบแมลงศัตรูพืชคือ เphyไฟ และเphyแบ่งระบาด ราคามันที่ตกต่ำ และการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ปัญหาด้านอุทกภัย ภัยแล้ง ปัญหาค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าแรงงานด้านการเกษตรที่สูง การส่งเสริมจากรัฐบาลไม่ถึง ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานเกษตร ไม่เคยเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานเกษตรเลย ขั้นตอนการเพาะปลูกที่หน่วยงานราชการส่งเสริมให้ปลูกมีความยุ่งยาก ทำตามได้ยาก ทำตาม ประสบการณ์ที่มีสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุวรรณ วีระเศรษฐกุล (2548) จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลังจำนวนจำกัด ได้รับผลผลิตต่อไร่น้อย ปัญหาหลักในการ ผลิต คือ สภาพภูมิอากาศ ด้านการจำหน่าย เกษตรกรทราบเกณฑ์ว่ามีการประเมินราคาโดยคำนึงถึง ปริมาณแป้งในหัวมันสำปะหลังสดเป็นหลัก แต่ไม่สามารถกำหนดราคาพื้นฐานได้เอง โดยปัจจัย สำคัญที่มีผลกระทบต่อการผลิต (ความต้องการขาย) ของมันสำปะหลังหัวสดมากที่สุด คือ ราคา

มันสำปะหลังและพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง และปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการซื้อ มันสำปะหลังหัวสดของผู้ประกอบการลานมันและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลัง คือ ราคามันสำปะหลังและราคาของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังแนวโน้มความต้องการ มันสำปะหลังหัวสดเพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มีปริมาณสูงขึ้น และคาดว่าจะยังคงมีความต้องการสูงขึ้นในอนาคต ในขณะที่ผลผลิตมีแนวโน้มลดลง ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับ มันสำปะหลังประสบกับสภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบ เกิดการแข่งขันทางการตลาดเพื่อให้ ได้มาซึ่งวัตถุดิบ และส่งผลให้มันสำปะหลังมีราคาสูงขึ้น เกษตรกรและผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับ มันสำปะหลังต้องพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อให้การปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์จากมัน สำปะหลังเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถแข่งขันได้ในภาวะตลาดที่มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ บรรณานา บรรณานาดิ และคณะ (2552) จากการรวบรวม และประมวลผลข้อมูลทุติยภูมิ และการสำรวจข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยแบบสอบถาม ในเขตพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ที่มีการเพาะปลูกมันสำปะหลังมาก และสามารถผลิตมันสำปะหลังได้ มากกว่า 1 ล้านตัน ในปีเพาะปลูก 2550/ 51 อันได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา กำแพงเพชร ชัยภูมิ ชลบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา และกาญจนบุรี พบว่า เกษตรกรชาวไทยมีอัตราผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยที่ ก่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังอื่น ๆ แต่ยังมีศักยภาพที่จะเพิ่มอัตรา ผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้นได้อีกมาก หน่วยงานภาครัฐเองก็มีเป้าหมายที่จะยกระดับอัตราผลผลิตมัน สำปะหลังต่อไร่เฉลี่ยให้สูงขึ้นถึง 5.4 ตันต่อไร่ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้มัน สำปะหลังที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน โดยที่ยังสามารถคงปริมาณเนื้อที่การเพาะปลูกมันสำปะหลังไว้ที่ ระดับเดิมได้ สำหรับปัญหาการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรนั้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังทำการเพาะปลูกโดยใช้ประสบการณ์เป็นหลัก และนิยมปรึกษาปัญหาการ เพาะปลูกกับญาติและเพื่อนบ้านซึ่งเป็นเกษตรกรด้วยกัน เกษตรกรในพื้นที่เดียวกันจึงมักจะ ดำเนินการเพาะปลูกในลักษณะคล้ายคลึงกัน และเป็นไปในรูปแบบเดิม ๆ ส่วนใหญ่ยังขาดการ เข้าถึงแหล่งความรู้หรือนักวิชาการ ขาดการวางแผนเพาะปลูกอย่างเป็นระบบและครบวงจร และ ขาดการบันทึกข้อมูลที่สำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก เช่น แผนการเพาะปลูกและการ ไล่ปุ๋ย เป็นต้น ขาดความรู้ในการควบคุมและกำจัดศัตรูพืชและโรคพืชที่ต้องการเพาะปลูกส่วน ใหญ่จะอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติเท่านั้น ขาดระบบชลประทานและแหล่งน้ำเพิ่มเติมขาดการใช้ เครื่องทุ่นแรงในการเก็บเกี่ยว การขนส่งออกจากไร่บางส่วนยังขาดประสิทธิภาพ และในบางพื้นที่ ยังขาดการเอาใจใส่คุณภาพมันสำปะหลังในด้านเปอร์เซ็นต์แป้งด้วย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่นิยมซื้อ ขายมันสำปะหลังแบบเหมารวม โดยไม่พิจารณาเปอร์เซ็นต์แป้ง นอกจากนี้ การที่เกษตรกรประสบ ปัญหาต้นทุนการเพาะปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยังส่งผลต่อการปฏิบัติด้านการเตรียมการเพาะปลูก

2339188056

และการดูแลพืชในไร่อย่างพอเพียง ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรต่ำกว่าที่ควร

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เกษตรกรส่วนมากยังขาดความรู้ และเป็นเกษตรกรรุ่นเก่าขาดความรู้ในเรื่องดินที่เหมาะสมต่อการปลูกมันสำปะหลัง การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช และการบริหารจัดการในการทำไร่มันสำปะหลัง ให้เหมาะสม ไม่ทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทางการเกษตร เพราะมีขั้นตอนที่ยุ้งยาก ทำให้ไม่เกิดการพัฒนา ในเพิ่มผลผลิต ซึ่งควรเปลี่ยนถ่ายจากเกษตรกรรุ่นเดิม เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ควรเป็น Smart farmer ที่มี ความรอบรู้ ด้วยการสนับสนุนของภาครัฐ สามารถบริหารจัดการทั้งการผลิต การตลาด รวมถึงวิเคราะห์ เชื่อมโยงให้คำนึงถึงคุณภาพ และความปลอดภัยของผู้บริโภค สังคม สิ่งแวดล้อม มีการนำเทคโนโลยีเข้าไปผสมผสาน ซึ่งในปัจจุบันการเป็นเกษตรกรในยุค 4.0 ทั้งนี้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เป็นต้นแบบ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้ควรจัดให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน โดยกรมวิชาการเกษตร ควรได้จัดการอบรมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน กรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนวัสดุปัจจัยการผลิตต้นแบบ ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง

2. การเพิ่มผลผลิตและการปรับปรุงพันธุ์สำหรับอุตสาหกรรมเฉพาะ ปรับปรุงพันธุ์ให้ต้านทานต่อโรค แมลง และให้ผลผลิตต่อไร่สูง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริม กรมส่งเสริมเกษตร ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกร เพาะปลูกโดยใช้พันธุ์มันสำปะหลังที่แนะนำ เพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง และมีการปรับปรุงพันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น

3. การใช้เครื่องจักรกลในการผลิต เช่น การพัฒนาเครื่องปลูกมันทดแทนแรงงานคน เนื่องจากค่าแรงด้านคนงาน มีราคาสูง ทำให้ต้นทุนทางการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน เพราะการแก้ปัญหาระยะสั้นคือการฟื้นฟูประเพณีการลงแขก ช่วยเหลือกัน แต่ถ้าในระยะยาวการนำเครื่องจักรกลมาช่วยในเรื่องนี้ สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทางด้านการเกษตร ควรให้ความสนใจ ในการพัฒนาเครื่องจักรกลต่าง ๆ และนำมาเผยแพร่ ให้กับเกษตรกรต่อไป

4. พัฒนาระบบโลจิสติกส์ เช่น การรวมกลุ่มในการสั่งซื้อวัตถุดิบ เพื่อลดต้นทุนการจัดหาด้านการขนส่ง และเป็นการเพิ่มอำนาจในการต่อรองให้มาส่งถึงบ้าน นอกจากนี้เกษตรกรทั้งหมดไม่มีการรวมกลุ่ม ในการจำหน่ายผลผลิต คือ การไม่มีเวลา และความรู้เรื่องกลุ่ม เกษตรกรควรตระหนักถึงประโยชน์และสละเวลาในการรวมกลุ่ม ทั้งตั้งแต่การผลิต การสั่งซื้อวัตถุดิบต่าง ๆ

และหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกร มีการรวมกลุ่มในการผลิตและจำหน่ายผลผลิตมันสำปะหลังเพื่อให้มีอำนาจในการต่อรอง

5. เศรษฐกิจชุมชนและการตลาด เป็นกระบวนการผลิตแบบรวมกลุ่มเพิ่มรายได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับลานมัน การหักสิ่งเจือปนที่มากเกินไป และปริมาณเปอร์เซ็นต์แป้งเอง เกษตรกรมีปัญหในเรื่องการขนส่งหัวมันสดจากไร่ไปจตุรัสซ้อ และการเข้าคิวยาวในการไปส่งผลผลิตขาย ดังนั้นกรมการค้าภายในควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดเปอร์เซ็นต์แป้ง การชั่งน้ำหนัก และการหักสิ่งเจือปนแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และ ผู้รับซื้อผลผลิตมันสำปะหลัง และเพิ่มจตุรัสซ้อหัวมันสดให้มากกว่าเดิม เพื่อลดการผูกขาดของบริษัทเอกชนที่รับซื้อผลผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร และให้ราคาผลผลิตที่ไม่เป็นธรรม

6. การถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น เข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรผ่านสื่อต่าง ๆ มีการรวมกลุ่ม โดยการมีส่วนร่วม การยอมรับเทคโนโลยี วิธีการในการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกร มีการวัดผลก่อนอบรม ในระหว่างฝึกอบรม และหลังฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และสามารถนำไปใช้ได้

7. การลดผลกระทบจากการแปรปรวนสภาพอากาศ ลดการใช้สารเคมี เพื่อลดภาวะโลกร้อน เพราะเกษตรกรมีการใช้สารเคมี สารกำจัดศัตรูพืช และยาฆ่าแมลง ซึ่งก็มีราคาแพง และค่าจ้างในการกำจัดวัชพืชราคาแพง และเกษตรกรต้องการเครื่องจักรกลในการทุนแรง ตลอดจนการใช้สารชีวภาพในการกำจัดวัชพืช ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร ควรอบรมการใช้สารชีวภาพในการกำจัดวัชพืช ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง เพื่อลดการทำลายสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดสารตกค้างในผลผลิตมันสำปะหลัง

8. สร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างผู้ประกอบการเกษตรกร/ ผู้ส่งมอบและลูกค้าพัฒนาตลาดใหม่ และทำแผนการตลาดอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ปรับปรุงปัจจัยและ กระบวนการผลิตสินค้า เกษตรปลอดภัยให้ได้ คุณภาพและมาตรฐานสากลพัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ตลอดจนฟื้นฟู และปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปและเพิ่มมูลค่า พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ปลอดภัยได้มาตรฐานสากล สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร โดยการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการปรับปรุงคุณภาพ ชนิด และราคาของสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร สู่มาตรฐานสากล ด้วยการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร

เพื่อปรับปรุงปัจจัยการผลิตให้มีประสิทธิภาพ เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อลดการใช้สารเคมี ส่งเสริมระบบการปลูกพืชที่ปลอดภัย เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน

2. ขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ลงไปแนะนำกระจายข่าวสารหรือการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อช่วยในการวางแผนการปลูก

3. ควรมีการอบรมนักวิชาการเกษตรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอด รวมทั้งสามารถช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลังให้แก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้อง

4. การมีโครงการรับจำนำมันสำปะหลัง เพื่อนโยบายแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ลดความขัดแย้งและความเดือดร้อนของเกษตรกรบางกลุ่ม แต่เกษตรกรยังไม่มี ความเข้าใจในโครงการ และช่วงระยะเวลาการดำเนินโครงการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรให้ทราบอย่างทั่วถึงว่า โครงการรับจำนำมันสำปะหลังเป็นโครงการที่รับบาลให้การสนับสนุนในการแก้ปัญหาาราคาผลผลิตที่ตกต่ำของเกษตรกร พร้อมทั้งชี้แจงกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของการเข้าร่วมให้ชัดเจนเพื่อสิทธิและประโยชน์ของเกษตรกร มีความโปร่งใสและชัดเจนในรายละเอียดต่าง ๆ

5. สร้างระบบข้อมูลภูมิอากาศ เพื่อ เผยแพร่วิธีการเลื่อนการเพาะปลูกในพื้นที่ ซึ่งมีปัญหาน้ำท่วม เพื่อลดปัญหาเกษตรกรต้องรับชุดหัวมันในพื้นที่น้ำท่วมออกจำหน่าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว เปรียบเทียบกับ จังหวัดอื่น ๆ ในภาคเดียวกัน

2. ควรศึกษาความพึงพอใจ หรือความคิดเห็น และทัศนคติของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการแทรกแซงราคามันสำปะหลัง ที่รัฐบาลสนับสนุนในการบรรเทาความเดือดร้อนในเรื่องราคาผลผลิตที่ตกต่ำ ว่ามีความพึงพอใจ หรือความคิดเห็น และทัศนคติอย่างไร

บรรณานุกรม

- กนกพร สุโพภาค. (2553). *การธำรงรักษาพนักงานของกลุ่มตัวอย่างพนักงานที่ทำงานในเขต กรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2547). *การบริหารการควบคุมภายใน*. กรุงเทพฯ: เจ.เอ็น.ที.
- กรมวิชาการเกษตร. (2550). *มันสำปะหลัง-พืชสุดชอย*. เข้าถึงได้จาก http://www.doa.go.th/pibai/pibai/n17/v_4-may/ceaksong.html
- กรมวิชาการเกษตร. (ม.ป.ป.). *มันสำปะหลัง*. เข้าถึงได้จาก <http://at.doa.go.th/cassvar/character4.html>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2551). *ระบบส่งเสริมการเกษตร: ระบบการปฏิบัติงานในพื้นที่*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายโรงพิมพ์ สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2554). *นโยบายและแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายโรงพิมพ์ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2555). *แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2556-2559*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กลุ่มกำกับดูแลและพัฒนาเศรษฐกิจการค้า จังหวัดสระแก้ว. (2559). *พืชเศรษฐกิจ*. เข้าถึงได้จาก <http://203.148.172.9/region/SA%20KAE0/Content?id=1712>
- จรรยา บุญจนถพิช. (2544). *การบัญชีต้นทุนเพื่อการจัดการ*. กรุงเทพฯ: คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- จารุวรรณ วีระเศรษฐกุล. (2548). *ศักยภาพและแนวโน้มการผลิตและการตลาดของมันสำปะหลังในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา)*. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ, สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และณรงค์ เทียนส่ง. (2521). *ประชากรศาสตร์และประชากรศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ถนอม บริคุต. (2557). *แนวคิดทางการตลาด*. เข้าถึงได้จาก <https://fifathanom.wordpress.com/>
- ชนัญฐ์ ยังเฟื่องมนต์. (2559). *การพัฒนากระบวนการคัดเลือกบุคคลพลเรือนเข้าเป็นทหารกองประจำการของกองทัพไทย ในศตวรรษที่ 21*. *วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ*, 7(3), 60-75.

บุญถม คำภาค. (2557). *การผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรในอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว*.

วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

ประคอง ศิลดา. (2551). *การผลิตหน่อไม้ฝรั่งและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูก*

หน่อไม้ฝรั่ง ในอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). *การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพฯ:

โอเดียนสโตร.

ปรารณา ปรารณาคี, จิรัชัย พุทธกุลสมศิริ และเจริญชัย โขมพัตราภรณ์. (2552). *รายงานวิจัยฉบับ*

สมบูรณ์โครงการวิจัย การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังใน
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

ปุกกา พิรพรกุล. (2557). *ความคิดเห็นที่มีต่อการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในตำบล*

หนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2556). *แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

พรรณธิกา ทาชมภู. (2553). *ต้นทุนและผลตอบแทนจากการ ปลูกมันสำปะหลังของกลุ่มเกษตรกร*

ในจังหวัดกำแพงเพชร. การค้นคว้าแบบอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มนธิยา เมืองแพน. (2546). *ความต้องการใช้สื่อในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรของเจ้าหน้าที่*

ส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
ส่งเสริมการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มุกดา ศรียงค์. (2539). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มูลนิธิพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย. (2558). *ข้อมูลทั่วไป*. เข้าถึงได้จาก

<https://www.tapiocathai.org/C.html>

มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย. (2552). *การปลูกมันสำปะหลังที่ดี*.

เข้าถึงได้จาก <https://www.tapiocathai.org/F1.html>

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2542). *การวิเคราะห์ผู้รับสาร*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

- เยาว์สุลักษณ์ บรรจมาตย์. (2556). *การผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ระวีวรรณ สวนจันทร์. (2538). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของสตรีไทยของนักศึกษาวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วิรัช ฤกษ์ และวิลาวรรณ ปิตธวัชชัย. (2541). *รายงานการวิจัย ความต้องการเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ขอนแก่น: คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริณา อ้นบางเขน. (2555). *การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอถานองกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สังัด ปัญญาพฤษย์. (2557). *อิทธิพลของสารควบคุมการเจริญเติบโตต่อผลผลิตและคุณภาพของหัวมันสำปะหลัง*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมเกียรติ แจ่มฟ้า, อภิชาติ จำเริญพัฒน์ และกิตติพงษ์ คงศรีไพร. (2554). *คู่มือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง โครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี 2553/54*. กรุงเทพฯ: สำนักจัดการส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2546). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร เรื่องการจูงใจ:จากแนวความคิดไปสู่การประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย. (2561). *การส่งออก*. เข้าถึงได้จาก <http://ttta-tapioca.org/>
การส่งออก/
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. (2538). *ศัพท์บัญชี*. กรุงเทพฯ: พี. เอ. ลีฟวิง.

สำนักงานจังหวัดสระแก้ว. (2561). *แผนที่จังหวัดสระแก้ว*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.sakaeo.go.th/websakaeo/location.php>

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2557). *ฐานข้อมูลงานวิจัยมันสำปะหลัง*. เข้าถึงได้จาก

<http://kasetinfo.arda.or.th/arda/>

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว. (2559). *ข้อมูลการตลาด จังหวัดสระแก้ว ประจำปี 2558*. สระแก้ว: กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2556). *สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2556*. เข้าถึง
ได้จาก http://www.oae.go.th/ewtadmin/ewt/oae_web/download/journal/trends2556.pdf

สำนักงานสถิติ จังหวัดสระแก้ว. (2559 ก). *จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง จำแนกตาม อำเภอ*.
เข้าถึงได้จาก <http://sakaeo.nso.go.th/images/attachments/article/320/Data%202.2.1.xls>

สำนักงานสถิติ จังหวัดสระแก้ว. (2559 ข). *จำนวนพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง จำแนกตาม อำเภอ*.
เข้าถึงได้จาก <http://sakaeo.nso.go.th/images/attachments/article/320/Data%202.2.3.xls>

สินันท์ หนูสงค์. (2556). ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการใช้เตนเบียนควบคุมเพลี้ยแป้ง
มันสำปะหลังสีชมพู อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร*, 44(2),
181-189.

สุทธิการต์ ชูทอง. (2551). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการบริการของเทศบาลตำบล
บางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เสกสิทธิ์ สุวรรณโชติ. (2550). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสำนัก
ทะเบียน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อภิญา พุทธาประทีป. (2553). *การประเมินความเสี่ยงของการปลูกมันสำปะหลังระดับฟาร์มใน
ประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อำนาจ บุญณะ. (2552). *ความต้องการการพัฒนาการเพิ่มผลผลิตสำปะหลังของเกษตรกร อำเภอ
ไชยวาน จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตรและสหกรณ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

DeFleur, M. L., & Ball-Rokeach, S. J. (1996). *Theories of mass communication*. London:
Longman.

- Good, C. V. (1959). *Dictionary of education* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kolasa, B. J. (1969). *Introduction to behavior Science for business*. New York: John Wiley & Sons.
- Kotler, P. (2003). *Marketing management* (11th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Remmer, H. H. (1954). *Introduction to opinion and attitude*. New York: Harper and Brothers.
- UNDRO. (1987). *Disaster prevention and mitigation*. Geneva: UNDRO.
- Webster, M. (1994). *Webster's new world dictionary of American English* (3rd ed.). New York: Prentice-Hall.

2339188056

ภาคผนวก

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Graduate School of Commerce Burapha University

169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุพัตรา แสงสี นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.เบญญาดา กระจ่างแจ้ง

ผู้ทำการวิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ด้วย
และขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

ลักษณะของข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและตอนที่ 2 คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วย 1) เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 2) ผู้ประกอบการลานรับซื้อผลผลิต และ 3) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวสุพัตรา แสงสี

แบบสัมภาษณ์ที่ 1 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. หน่วยงาน..... เบอร์โทรศัพท์.....
3. ประสบการณ์ในการทำงาน.....
4. อายุ.....ปี
5. ระดับการศึกษา.....
6. รายได้.....

ตอนที่ 2 คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับเกษตรกร

1. ปัจจุบันท่านมีพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลังรวมทั้งสิ้นจำนวนเท่าไร ได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมากี่ตันต่อไร่ และมีรายได้ที่ได้จากภาคการเกษตรต่อปีรวมทั้งสิ้นเท่าไร
2. จำนวนแรงงานด้านการเกษตรของท่านรวมทั้งหมด
3. ท่านใช้พันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์อะไรในการปลูก เหตุผลที่ใช้พันธุ์นี้เพราะอะไร
4. ท่านมีการเตรียมพื้นที่ในการปลูก การดูแลรักและการเก็บเกี่ยวอย่างไรและพบปัญหาอะไรบ้าง
5. ท่านพบปัญหาในการปลูกมันสำปะหลังใน ด้านต้นทุนการผลิต เช่น ค่าท่อนพันธุ์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าสารเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ด้านการตลาด เช่น การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง ความผันผวนของราคาผลผลิต ด้านภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง เกิดโรค และแมลงระบาด ด้านการส่งเสริมการเกษตร เช่น การส่งเสริมจากภาครัฐไม่ทั่วถึง ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อเกษตรกร หรือไม่อย่างไร

แบบสัมภาษณ์ที่ 2 กลุ่มผู้ประกอบการลานรับซื้อผลผลิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. หน่วยงาน..... เบอร์โทรศัพท์.....
3. ประสบการณ์ในการทำงาน.....
4. อายุ.....ปี
5. ระดับการศึกษา.....
6. รายได้.....

2339188056

ตอนที่ 2 คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้ประกอบการลานรับซื้อผลผลิต

1. บริษัทพอใจกับผลผลิตหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรนำมาขายหรือไม่ อย่างไร
2. การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนดหรือไม่ อย่างไร
3. บริษัทมีการตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องชั่งหรือไม่อย่างไร
4. ท่านพบปัญหา หรืออุปสรรคใดในระหว่างการรับซื้อบ้างหรือไม่ ถ้าพบมีวิธีการจัดการกับสิ่งนั้นอย่างไร
5. ท่านคิดว่าในอนาคตผลผลิตมันสำปะหลังจะไปในทิศทางใด

แบบสัมภาษณ์ที่ 3 กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. หน่วยงาน..... เบอร์โทรศัพท์.....
3. ประสบการณ์ในการทำงาน.....
4. อายุ.....ปี
5. ระดับการศึกษา.....
6. รายได้.....

ตอนที่ 2 คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. เจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านพันธุ์มันสำปะหลัง ด้านการปลูก และด้านการดูแลรักษา ที่ถูกวิธีแก่เกษตรกรหรือไม่อย่างไร
2. เจ้าหน้าที่มีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม เช่น การจัดอบรมและสาธิต การจัดเวทีเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการลานรับซื้อ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่อย่างไร
3. เจ้าหน้าที่มีการติดตาม และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ หรือไม่อย่างไร
4. เจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมมีจำนวนเพียงพอต่อเกษตรกรหรือไม่ หากไม่เพียงพอท่านมีวิธีการจัดการกับปัญหานี้อย่างไร
5. ท่านคิดว่าอนาคตความต้องการของมันสำปะหลังจะไปในทิศทางใด

2339188056

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

2339188056

BUU-IThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

ผลการวิเคราะห์การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

ซึ่งงานนิพนธ์: ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสัมภาษณ์ให้
ผู้เชี่ยวชาญ ดังรายนามต่อไปนี้

1. ดร.ธีทัต ตรีศิริโชติ

ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ สถาบัน วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. ดร.กชพร นรมาตย์

ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ สถาบัน วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ดร.อัครกิตติ์ พัฒนสัมพันธ์

ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ สถาบัน มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว

ดังตารางสรุปคะแนนแบบทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อคำถาม/ ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนน IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ตอนที่ 1 เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง					
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์					
1.1 ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 หน่วยงาน	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.4 อายุ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.5 ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.6 รายได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 คำถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง					
2.1 ท่านมีขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังรวมทั้งสิ้นกี่ไร่	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 จำนวนแรงงานด้านการเกษตรของท่านรวมทั้งหมด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 ท่านมีรายได้ในภาคการเกษตรต่อปีรวมทั้งหมด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.4 ท่านได้ผลผลิตมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมากี่ตันต่อไร่	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อคำถาม/ ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนน IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.5 ท่านใช้พันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์อะไรในการปลูก เหตุผลที่ใช้พันธุ์นี้เพราะ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.6 ท่านมีการเตรียมพื้นที่ในการปลูก การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวอย่างไรและพบปัญหาอะไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.7 ท่านพบปัญหาในการปลูกมันสำปะหลังในด้านต้นทุนการผลิต เช่น ค่าท่อนพันธุ์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าสารเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงด้านการตลาด เช่น การกตราคาของพ่อค้าคนกลาง ความผันผวนของราคาผลผลิต ด้านภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง เกิดโรค และแมลงระบาด ด้านการส่งเสริมการเกษตร เช่น การส่งเสริมจากภาครัฐไม่ทั่วถึง ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อเกษตรกร หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 2 ผู้ประกอบการลานรับซื้อผลผลิต					
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์					
1.1 ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 หน่วยงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.4 อายุ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.5 ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.6 รายได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2.คำถามสำหรับผู้ประกอบการลานรับซื้อผลผลิต					
2.1 บริษัทพอใจกับผลผลิตหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรนำมาขายหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนดหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 บริษัทมีการตรวจสอบมาตรฐานของเครื่องชั่งหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อคำถาม/ ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนน IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.4 ท่านพบปัญหา หรืออุปสรรคใดในระหว่าง การรับซื้อบ้างหรือไม่ ถ้าพบมีวิธีการจัดการกับ สิ่งนั้นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.5 ท่านคิดว่าในอนาคตผลผลิตมันสำปะหลัง จะไปในทิศทางใด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 3 ผู้ประกอบการลานรับซื้อผลผลิต					
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์					
1.1 ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 หน่วยงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.4 อายุ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.5 ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.6 รายได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 คำถามสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
2.1 เจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านพันธุ์ มันสำปะหลัง ด้านการปลูก และด้านการดูแล รักษาที่ถูกวิธีแก่เกษตรกรหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 เจ้าหน้าที่มีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม เช่น การจัดอบรมและสาธิต การจัดเวทีเรียนรู้ ระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการลานรับซื้อ และ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 เจ้าหน้าที่มีการติดตาม และให้คำแนะนำ แก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.4 เจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมมีจำนวนเพียงพอ ต่อเกษตรกรหรือไม่ หากไม่เพียงพอ ท่านมี วิธีการจัดการกับปัญหานี้อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.5 ท่านคิดว่าอนาคตความต้องการของ มันสำปะหลังจะไปในทิศทางใด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็น
เครื่องมือในการวิจัย(วิจัยเชิงคุณภาพ)

ได้

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

14 / 11 / 67

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์ (วิจัยเชิงคุณภาพ)

ชื่อเรื่องงานนิพนธ์ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุพัตรา แสงสี

รหัสประจำตัว 59710066

นิสิตหลักสูตร

สาขาบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการสาธารณะ (PM28)

หมายเลขโทรศัพท์ 097-1875588 Email Nut_suputra@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.เบญญาดา กระจ่างแจ้ง

ข้อมูลเบื้องต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

2339188056

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็น
เครื่องมือในการวิจัย(วิจัยเชิงคุณภาพ)

ได้

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ..... นพ.ดร.
ดร.คณิศร นพรัตน์
ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ
18 / 5 / 61

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบถามสัมภาษณ์ (วิจัยเชิงคุณภาพ)

ชื่อเรื่องงานนิพนธ์ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุพัตรา แสงสี

รหัสประจำตัว 59710066

นิสิตหลักสูตร

สาขาบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการสาธารณะ (PM28)

หมายเลขโทรศัพท์ 097-1875588 Email Nut_suputra@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.เบญญาดา กระจ่างแจ้ง

ข้อมูลเบื้องต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

2339188056

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็น
เครื่องมือในการวิจัย(วิจัยเชิงคุณภาพ)

ได้

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ ดร. สักดา ตรีสวัสดิ์

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

14 / 8 / 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบถาม (วิจัยเชิงคุณภาพ)

ชื่อเรื่องงานนิพนธ์ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุพัตรา แสงสี

รหัสประจำตัว 59710066

นิสิตหลักสูตร

สาขาบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการสาธารณะ (PM28)

หมายเลขโทรศัพท์ 097-1875588 Email Nut_suputtra@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.เบญญาดา กระจ่างแจ้ง

ข้อมูลเบื้องต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนในการผลิตมันสำปะหลังที่มีผลต่อสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

2339188056

ภาคผนวก ค
ภาพประกอบการสัมภาษณ์ข้อมูล

2339188056

BUU iThesis 59710066 independent study / recv: 16122561 21:29:18 / seq: 39

สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

2339188056

สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

2339188056

สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

2339188056

สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

2339188056

สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดสระแก้ว

2339188056

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการมารับซื้อผลผลิตของเกษตรกร

สัมภาษณ์นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

